

ความตั้งใจมีบุตร และความเกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพและการเผชิญปัญหาในผู้ที่มาจดทะเบียนสมรส
ใหม่ ณ สำนักงานเขตบางรัก กรุงเทพมหานคร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาสุขภาพจิต ภาควิชาจิตเวชศาสตร์
คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2562
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Intention to Have Children and Association with Personality and Coping among Those Who Come to Get Marriage Registration at Bangrak District Office, Bangkok Metropolis.

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Science in Mental Health

Department of Psychiatry

FACULTY OF MEDICINE

Chulalongkorn University

Academic Year 2019

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ความตั้งใจมีบุตร และความเกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพและการ เผชิญปัญหาในผู้ที่มาจดทะเบียนสมรสใหม่ ณ สำนักงาน เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร
โดย	น.ส.พิชญา วัฒนวิฑูกร
สาขาวิชา	สุขภาพจิต
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	รองศาสตราจารย์ แพทย์หญิงชุติมา หุ่่มเรื่องวงษ์

คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

.....	คณบดีคณะแพทยศาสตร์
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์สุทธิพงศ์ วัชรสินธุ)	
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์	ประธานกรรมการ
.....	(รองศาสตราจารย์ แพทย์หญิงรัศมีน กัลยาศิริ)
.....	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(รองศาสตราจารย์ แพทย์หญิงชุติมา หุ่่มเรื่องวงษ์)	
.....	กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดรณี ภู่ขาว)	

พิชญา วัฒนวิฑูกร : ความตั้งใจมีบุตร และความเกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพและการเผชิญ
 ปัญหาในผู้ที่มาจดทะเบียนสมรสใหม่ ณ สำนักงานเขตบางรัก กรุงเทพมหานคร. (
 Intention to Have Children and Association with Personality and Coping
 among Those Who Come to Get Marriage Registration at Bangrak District
 Office, Bangkok Metropolis.) อ.ที่ปรึกษาหลัก : รศ. พญ.ชุตินา หุ้มนเรืองวงษ์

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา ณ จุดเวลาใดเวลาหนึ่ง เพื่อศึกษาความชุกของ
 ความตั้งใจไม่มีบุตร และความเกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพและการเผชิญปัญหา ในผู้ที่มาจดทะเบียน
 สมรสใหม่ ณ สำนักงานเขตบางรัก กรุงเทพมหานคร เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้มาจดทะเบียนสมรส
 เพศชายและหญิงจำนวน 380 คน โดยใช้แบบสอบถามแบบตอบด้วยตนเอง ซึ่งประกอบด้วย
 แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานทั่วไป แบบทดสอบบุคลิกภาพ MPI (The Maudsley Personality
 Inventory) และแบบวัดการเผชิญปัญหา ใช้ Univariate analysis (ได้แก่ T-Test และ Chi-
 Square) เพื่อทดสอบปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจไม่มีบุตร และใช้ Multivariate Analysis
 เพื่อหาปัจจัยทำนายของความตั้งใจไม่มีบุตรในผู้มาจดทะเบียนสมรสกลุ่มนี้

ผลการศึกษาพบว่าความชุกของความตั้งใจไม่มีบุตรในผู้มาจดทะเบียนสมรสมีอัตราร้อย
 ละ 13.7 เมื่อทดสอบความสัมพันธ์พบว่าบุคลิกภาพ มิติที่ 1 ด้านพฤติกรรม (Scale E -
 extraversion) มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจไม่มีบุตรอย่างมีนัยสำคัญ โดยกลุ่มตัวอย่างที่มี
 บุคลิกภาพแบบเก็บตัว (Introvert) มีความตั้งใจไม่มีบุตรสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะบุคลิกภาพ
 แบบแสดงตัว (Extravert) นอกจากนี้ยังพบว่าการใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการปัญหา
 (1.8 - การแสวงหาการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม) มีความสัมพันธ์เชิงลบกับความตั้งใจไม่มีบุตรอย่างมี
 นัยสำคัญ และการใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยง การใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยง
 (3.4 - การเก็บความรู้สึกไว้คนเดียว) และการใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยง (3.2 - การไม่
 แสดงออกทางพฤติกรรม) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความตั้งใจไม่มีบุตรในผู้มาจดทะเบียนสมรส
 อย่างมีนัยสำคัญ

สาขาวิชา สุขภาพจิต
 ปีการศึกษา 2562

ลายมือชื่อนิสิต
 ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก

6174018330 : MAJOR MENTAL HEALTH

KEYWORD: Intention to have no children, Voluntary childlessness, Personality, Coping, Mental health

Pichaya Wattanavitukul : Intention to Have Children and Association with Personality and Coping among Those Who Come to Get Marriage Registration at Bangrak District Office, Bangkok Metropolis.. Advisor: Assoc. Prof. CHUTIMA ROOMRUANGWONG, M.D.

The purposes of this cross-sectional descriptive study was to examine the intention to have no children and association with personality and coping among those who come to get marriage registration at Bangrak District Office, Bangkok Metropolis. The study was conducted in 380 participants who come to get marriage registration at Bangrak District Office, Bangkok Metropolis. The data were collected by questionnaires including Demographic data questionnaire, the MPI (The Maudsley Personality Inventory), and Coping Questionnaire. The characteristics of the participants were presented as frequency and percentage. Inferential statistics were analyzed by chi-square, t-test, and logistic regression.

The results revealed that the prevalence of intention to have no children was found 13.7%. Personality - Scale E (Extraversion) was found significantly associated with intention to have no children, which the participants with introverted personality tend to have higher intention to have no children than those with extraverted personality. Also those with the intention to have no children have significantly lower in problem focus coping (dimension - seek to belong), while having significantly higher in avoidance coping, avoidance coping (dimension - keep to self), and avoidance coping (dimension - behavioral disengagement).

Field of Study: Mental Health

Student's Signature

Academic Year: 2019

Advisor's Signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี โดยได้รับความกรุณาและช่วยเหลืออย่างดีจากรองศาสตราจารย์ แพทย์หญิงชุติมา หงษ์เรืองวงษ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ผู้คอยให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็น ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเมตตา

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ แพทย์หญิง รัชมน กัลยาศิริ ที่ได้กรุณาเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ดร. ฤณี ภูขาว ที่ได้กรุณาเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกมหาวิทยาลัย ที่ช่วยให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์เล่มนี้ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณท่านผู้อำนวยการเขตบางรัก สำนักงานเขตบางรัก กรุงเทพมหานคร ตลอดจนเจ้าหน้าที่ทุกท่านที่ช่วยให้คำแนะนำ สนับสนุน และอำนวยความสะดวกต่างๆ ในการเก็บข้อมูล เป็นอย่างดี และขอขอบพระคุณผู้มาจดทะเบียนสมรส ณ สำนักงานเขตบางรัก กรุงเทพมหานครทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามอย่างครบถ้วน

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ และเจ้าหน้าที่ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ทุกท่านที่คอยช่วยเหลือ ในระหว่างการศึกษา และการทำวิทยานิพนธ์ ทั้งคอยให้ความห่วงใยและเป็นกำลังใจที่ดีเสมอมา

ขอขอบคุณเพื่อนนิสิตปริญญาโท สาขาสุขภาพจิต ภาควิชาจิตเวชศาสตร์คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทุกคน ที่คอยให้กำลังใจ และให้ความช่วยเหลือในทุกด้าน

สุดท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณกำลังใจที่สำคัญที่สุด คือ "ครอบครัว"

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อพิชัย วัฒนวิฑูกร และคุณแม่เน้นนธิยา วัฒนวิฑูกร ผู้ให้ชีวิต ให้ความรักความเข้าใจ ที่ได้ให้การสนับสนุนการศึกษา และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมา

ขอขอบพระคุณพี่สาวพิชญนันท์ วัฒนวิฑูกร สามิปิยะศักดิ์ สุวรรณทัต และสมาชิกในครอบครัวทุกคนที่คอยช่วยเหลือ ให้กำลังใจ และสนับสนุนทุกด้านด้วยความรักเสมอมา

พิชญญา วัฒนวิฑูกร

สารบัญ

	หน้า
.....	ค
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญรูปภาพ.....	ญ
บทที่ 1	1
บทนำ.....	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามการวิจัย	4
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	4
ข้อจำกัดในการวิจัย.....	4
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	6
กรอบแนวคิดการวิจัย	6
บทที่ 2	7
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีบุตร.....	7

2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับบุคลิกภาพ.....	10
3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับกลวิธีการเผชิญปัญหา	18
4. ทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	32
บทที่ 3	35
วิธีดำเนินงานวิจัย	35
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	35
การคำนวณกลุ่มตัวอย่าง.....	36
เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย	36
การเก็บรวบรวมข้อมูล	40
การวิเคราะห์ข้อมูล	41
บทที่ 4	42
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	42
ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไป	43
ส่วนที่ 2 ข้อมูลปัจจัยทางจิตสังคม	55
ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับความซุกของความตั้งใจไม่มีบุตร ในผู้ที่มาจดทะเบียนสมรสใหม่ ณ สำนักงานเขตบางรัก กรุงเทพมหานคร	59
ส่วนที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างความตั้งใจไม่มีบุตรกับบุคลิกภาพของผู้มาจดทะเบียนสมรสใหม่ ณ สำนักงานเขตบางรัก กรุงเทพมหานคร	60
ส่วนที่ 5 ความสัมพันธ์ระหว่างความตั้งใจไม่มีบุตรกับการเผชิญปัญหาของผู้มาจดทะเบียนสมรส ใหม่ ณ สำนักงานเขตบางรัก กรุงเทพมหานคร	62
ส่วนที่ 6 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความตั้งใจไม่มีบุตรของผู้มาจดทะเบียนสมรส ใหม่ ณ สำนักงานเขตบางรัก กรุงเทพมหานคร	70
ส่วนที่ 7 ปัจจัยทำนายความตั้งใจไม่มีบุตรในผู้มาจดทะเบียนสมรสใหม่ ณ สำนักงานเขตบางรัก กรุงเทพมหานคร	79
บทที่ 5	81

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	81
สรุปผลการวิจัย.....	81
อภิปรายผลการวิจัย.....	87
ข้อเสนอแนะ.....	97
บรรณานุกรม.....	99
ภาคผนวก.....	104
ประวัติผู้เขียน.....	122

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล	43
ตารางที่ 2 แสดงจำนวนร้อยละของปัจจัยทางจิตสังคม	55
ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการเผชิญปัญหาในรูปแบบต่างๆ ของ กลุ่มตัวอย่างจำนวน 380 คน	56
ตารางที่ 4 แสดงจำนวนร้อยละของความชุกของความตั้งใจไม่มีบุตร ในผู้มาจดทะเบียนสมรสใหม่ ณ สำนักงานเขตบางรัก กรุงเทพมหานคร	59
ตารางที่ 5 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความตั้งใจไม่มีบุตรกับบุคลิกภาพของผู้มาจดทะเบียนสมรส ใหม่ ณ สำนักงานเขตบางรัก กรุงเทพมหานคร โดยใช้ Chi-square	60
ตารางที่ 6 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความตั้งใจไม่มีบุตรกับบุคลิกภาพของผู้มาจดทะเบียนสมรส ใหม่ ณ สำนักงานเขตบางรัก กรุงเทพมหานคร โดยใช้ t-test.....	61
ตารางที่ 7 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความตั้งใจไม่มีบุตรกับการเผชิญปัญหาของผู้มาจดทะเบียน สมรสใหม่ ณ สำนักงานเขตบางรัก กรุงเทพมหานคร โดยใช้ Chi-square	62
ตารางที่ 8 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความตั้งใจไม่มีบุตรกับการเผชิญปัญหาของผู้มาจดทะเบียน สมรสใหม่ ณ สำนักงานเขตบางรัก กรุงเทพมหานคร โดยใช้ t-test.....	68
ตารางที่ 9 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความตั้งใจไม่มีบุตรของผู้มาจดทะเบียน สมรสใหม่ ณ สำนักงานเขตบางรัก กรุงเทพมหานคร โดยใช้ Chi-square และ Fisher's Exact Test	70
ตารางที่ 10 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความตั้งใจไม่มีบุตรของผู้มาจดทะเบียน สมรสใหม่ ณ สำนักงานเขตบางรัก โดยใช้ t-test	76
ตารางที่ 11 แสดงปัจจัยทำนายความตั้งใจไม่มีบุตรในผู้มาจดทะเบียนสมรสใหม่ ณ สำนักงานเขตบาง รัก กรุงเทพมหานคร.....	79

สารบัญรูปภาพ

ภาพที่ 1	กรอบแนวคิดการวิจัย.....	6
ภาพที่ 2	การแบ่งแบบของบุคลิกภาพตามแนวคิดของ Eysenck	15

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ในสภาวะสังคมปัจจุบันโครงสร้างประชากรของไทยมีการเปลี่ยนแปลงอย่างเด่นชัด ครอบครัวยุคใหม่มีแนวโน้มมีลูกน้อยลง การวางแผนไม่มีบุตรมีให้เห็นเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ผู้สูงอายุมีจำนวนมากขึ้น ในขณะที่อัตราการเกิดของเด็กมีจำนวนลดลง จากข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่าอัตราการเกิดของเด็กในช่วงปี พ.ศ. 2506-2526 มีจำนวนสูงถึงล้านกว่าคนใน 1 ปี ในขณะที่ข้อมูลล่าสุดในปี พ.ศ. 2562 อัตราการเกิดของเด็กลดลงเหลือเพียง 618,193 คน ใน 1 ปี⁽¹⁾ ประชากรวัยเด็กมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง จากข้อมูลในปี พ.ศ. 2523 สัดส่วนประชากรวัยเด็กอยู่ที่ร้อยละ 38.3 ในขณะที่ในปี พ.ศ. 2553 สัดส่วนประชากรวัยเด็กลดลงเหลือเพียงร้อยละ 19.2 มีการประมาณการว่าในปี พ.ศ. 2583 สัดส่วนประชากรวัยเด็กจะเหลือเพียงร้อยละ 16 และในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ผู้หญิงอายุ 15-49 ปี จำนวนมากมีบุตรน้อยลง โดยในปี พ.ศ. 2507 จำนวนบุตรเฉลี่ยอยู่ที่ 6.3 คน แต่ในปี พ.ศ. 2557 จำนวนบุตรเฉลี่ยลดลงเหลือเพียง 1.6 คน และมีการคาดการณ์ว่าหากสถานการณ์ยังเป็นเช่นนี้ต่อไป จำนวนบุตรเฉลี่ยจะเหลือเพียง 1.3 คน ในปี พ.ศ. 2583⁽²⁾

เมื่อพิจารณาที่อัตราการเกิดของประชากรวัยเด็กที่ลดลงอย่างต่อเนื่องในระดับภาคของประเทศไทย พบว่า เกิดขึ้นมากในสังคมเมือง หรือผู้ที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร โดยประชากรในเมืองมีอัตราการเกิดลดลง สวนทางกับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวในสังคมเมืองที่เพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว จากข้อมูลในปี พ.ศ. 2553 การเกิดของประชากรเด็กในกรุงเทพมหานคร เป็นภาคที่มีอัตราการเกิดต่ำที่สุดอยู่ที่ 9.50 คน ในประชากร จำนวน 1,000 คน ในขณะที่รายได้เฉลี่ยของประชากรในกรุงเทพมหานครอยู่ที่ 325,911 บาทต่อคน ตรงข้ามกับประชากรเด็กในกลุ่มจังหวัดตอนกลางของประเทศ มีอัตราการเกิดสูงที่สุดที่ 17.69 คนในประชากร 1,000 คน ในขณะที่ยังมีรายได้เฉลี่ยประชากรอยู่ที่ 25,728 บาท สถานการณ์นี้สะท้อนให้เห็นถึงปัจจัยความเปราะบางจากการประชากรไม่มีบุตรในขณะที่ยังมีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวนั้นดีขึ้น⁽³⁾

จากผลการศึกษาแบบแผนและสถานการณ์ความต้องการมีบุตรของสตรีที่สมรสในประเทศไทย พบว่า สถานการณ์ความต้องการมีบุตรในอนาคตของสตรีที่สมรสจำนวนทั้งสิ้น 15,661 ราย ในภาพรวมสรุปได้ว่า สตรีที่สมรสส่วนใหญ่ไม่ต้องการมีบุตรในอนาคตถึงร้อยละ 81.17 ดังนั้นจึงมีสตรีที่

สมรสเพียงร้อยละ 18.83 เท่านั้นที่ต้องการมีบุตรในอนาคต⁽⁴⁾ โดยมีทัศนคติสำคัญคือต้องการชีวิตที่มีอิสระ มีความเรียบง่าย นอกจากนี้ยังมีความกังวลในเรื่องสภาพเศรษฐกิจที่ส่งผลกระทบต่อการศึกษาบุตร ตลอดจนอิทธิพลทางลบจากสังคมภายนอกหรือชุมชน ที่กระทบต่อการสร้างครอบครัว⁽³⁾ การไม่มีบุตรจึงให้ผลลัพธ์เชิงบวกคือช่วยเพิ่มความเป็นอิสระ ลดความเครียด รวมถึงลดภาระความรับผิดชอบและความกังวลทางการเงิน แต่ในทางตรงกันข้ามก็มีการศึกษาผลลัพธ์เชิงลบที่เกิดขึ้นจากการไม่มีบุตร^(5, 6) โดยพบว่า ผู้ที่มีบุตรมีความสุขมากกว่า และรู้สึกได้รับการยอมรับทางสังคมมากกว่าผู้ไม่มีบุตรอย่างชัดเจน ในขณะที่การไม่มีบุตรนำไปสู่ความรู้สึกล้มเหลวและผิดหวัง⁽⁷⁾ รวมถึงความรู้สึกเหงา ว้าเหว่ การแยกตัวจากสังคม สุขภาพที่เสื่อมโทรม และความเครียดสูงต่อภาวะซึมเศร้า และยังมีการศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบด้านสุขภาพจิตของสตรีไม่มีบุตรที่พบว่า สตรีไม่มีบุตรมีสุขภาพจิตที่ต่ำกว่าสตรีผู้เป็นแม่⁽⁸⁾

ในประเทศไทยสถานการณ์ประชากรดังกล่าวทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและนักวิชาการสะท้อนให้เห็นถึงข้อเท็จจริงที่ทำให้คนรุ่นใหม่ที่มีความพร้อมแต่เลือกที่จะไม่มีบุตรว่าเป็นผลมาจากการเรียนเยอะ เรียนหนัก และใช้เวลาในการศึกษายาวนาน มีค่าใช้จ่ายสูงทำงานหนักจนไม่มีเวลา รอมีความพร้อม ระยะทางระหว่างบ้านและที่ทำงานเป็นอุปสรรคทำให้มีเวลากับครอบครัวน้อยลง ขาดคนเลี้ยงดูบุตรเพราะต้องทำงาน มีภาระต้องดูแลพ่อแม่สูงวัย เป็นต้น⁽⁹⁾ และในช่วงหลายปีที่ผ่านมา มีการศึกษาจำนวนมากที่พยายามทำความเข้าใจถึงสาเหตุที่ทำให้คนตั้งใจไม่มีบุตรมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นพบว่า มีผลมาจากหลายปัจจัยร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นจากปัจจัยภายในอย่างทัศนคติต่อการมีบุตรที่ว่า การมีบุตรทำให้ขาดอิสระ มีความต้องการใช้ชีวิตโดยไม่ต้องมีห่วง สังคมปัจจุบันมีปัญหาหลากหลายบุตรเป็นอันตรายหรือประพตติผิด รวมทั้งเกรงว่าจะไม่มีความสามารถในการสั่งสอนบุตรให้เป็นคนดีได้⁽¹⁰⁾ นอกจากนี้ยังมีปัจจัยภายนอกด้านการศึกษาต่อ การมีรายได้ต่ำ ปัญหาการว่างงาน ความมั่นคงปลอดภัยในหน้าที่การงาน การมีสภาพความเป็นอยู่ที่ยากลำบาก ความกังวลถึงค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดูบุตร การโฆษณาณรงค์หลากหลายวิธีการคุมกำเนิด รวมถึงปัจจัยที่ว่าในปัจจุบันการไม่มีบุตรเป็นที่ยอมรับมากขึ้นในทางสังคม และมีแนวโน้มจะขยายจำนวนมากขึ้นเรื่อยๆ อีกด้วย⁽¹¹⁾

จะเห็นได้ว่าในปัจจุบันมีการศึกษาปัญหานี้ในเชิงประชากรศาสตร์และสังคมศาสตร์เป็นจำนวนมาก แต่ยังไม่เคยมีการวิจัยที่ศึกษาปัญหานี้ในเชิงสุขภาพจิตมาก่อน จากการที่ผู้วิจัยได้ทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมา มีการศึกษาในต่างประเทศที่ศึกษาความเชื่อมโยงระหว่างรูปแบบบุคลิกภาพและแรงจูงใจในการมีบุตร โดยการใช้แบบประเมินสำรวจความคิดเห็นออนไลน์เกี่ยวกับบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ (Big five personality) พบว่า ผู้ที่ไม่ต้องการมีบุตร มีคะแนนในรูปแบบบุคลิกภาพแบบ

แสดงออก (Extraversion) ต่ำกว่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผู้วิจัยจึงได้เลือกปัจจัยบุคลิกภาพมาทำการศึกษา โดยเลือกใช้แบบวัดบุคลิกภาพ MPI (The Maudsley Personality Inventory) ฉบับภาษาไทยมาเป็นเครื่องมือในการวัด เนื่องจากแบบวัดบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ (Big five personality) เป็นแบบวัดที่ใช้ในการศึกษาทางจิตวิทยาเป็นส่วนใหญ่ มีแนวคิดว่าคุณลักษณะนิสัยเป็นพื้นฐานสำคัญของบุคลิกภาพ ประกอบด้วย 5 มิติ คือ การเปิดเผยตนเอง (Extraversion) ความเป็นมิตร (Agreeableness) การมีจิตสำนึก (Conscientiousness) ความไม่มั่นคงทางอารมณ์ (Neuroticism) และการเปิดรับประสบการณ์ (Openness to Experience) ส่วนแบบวัดบุคลิกภาพ MPI จะศึกษาบุคลิกภาพโดยแบ่งเป็น 2 มิติ และมีเกณฑ์การแปลผลที่ชัดเจนในแต่ละ Scale ดังนี้ บุคลิกภาพมิติที่ 1 ด้านพฤติกรรม (Scale E – extraversion) โดยคะแนนรวมมากกว่า 24 จะมีบุคลิกภาพแบบแสดงตัว (Extravert) คะแนนรวมน้อยกว่าหรือเท่ากับ 24 จะมีบุคลิกภาพแบบเก็บตัว (Introvert) และบุคลิกภาพมิติที่ 2 ด้านสภาวะทางอารมณ์ (Scale N-neuroticism) โดยคะแนนรวมมากกว่า 24 จะมีบุคลิกภาพแบบอ่อนไหว (Neurotic) คะแนนรวมน้อยกว่าหรือเท่ากับ 24 จะมีบุคลิกภาพแบบมั่นคง (Stable) ซึ่งจะทำให้ได้เห็นอีกมุมมองในเชิงสุขภาพจิตมากยิ่งขึ้น สามารถต่อยอดในการศึกษาวิจัยในเชิงสุขภาพจิตต่อไป และยังมีความใหม่เนื่องจากยังไม่เคยมีการศึกษาบุคลิกภาพกับความตั้งใจไม่มีบุตรด้วยเครื่องมือนี้มาก่อน และจากการทบทวนงานวิจัยที่พบว่าผลลัพธ์เชิงบวกที่สำคัญจากการที่ไม่มีบุตรคือช่วยเพิ่มอิสระและลดความเครียด ผู้วิจัยจึงได้เลือกปัจจัยกลวิธีการเผชิญปัญหา ซึ่งเป็นกระบวนการตอบสนองของบุคคลต่อความรู้สึกนึกคิดและพฤติกรรมเมื่อต้องเผชิญกับความเครียด ปัญหา หรือการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เพื่อจัดการกับปัญหาเหล่านั้นให้สมดุลทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสังคมอย่างเหมาะสม ในการวิจัยครั้งนี้จึงได้เลือกปัจจัยบุคลิกภาพ และการเผชิญปัญหา ซึ่งเป็นปัจจัยในเชิงสุขภาพจิตมาทำการศึกษา โดยเลือกศึกษาในผู้ที่มีมาจดทะเบียนสมรสใหม่ ณ สำนักงานเขตบางรัก กรุงเทพมหานคร เนื่องจากได้ค้นคว้าข้อมูลทางสถิติว่าพบว่าเป็นเขตที่มีจำนวนผู้มาจดทะเบียนสมรสสูงที่สุดในกรุงเทพมหานครต่อเนื่องเป็นระยะเวลาหลายปี⁽¹²⁾ ทางผู้วิจัยเล็งเห็นว่าการศึกษาในครั้งนี้จะมีส่วนช่วยให้ได้เข้าใจปัจจัยที่มีความเกี่ยวข้องกับความตั้งใจไม่มีบุตรในเชิงสุขภาพจิตมากยิ่งขึ้น เพื่อเป็นแนวทางป้องกันแก้ไขปัญหา และการเตรียมความพร้อมรับมือปัญหาต่างๆ เกี่ยวกับสุขภาพจิตอันเกิดจากค่านิยมการมีบุตรที่เปลี่ยนแปลงไป

คำถามการวิจัย

1. ความซุกของความตั้งใจไม่มีบุตร ในผู้ที่มาจดทะเบียนสมรสใหม่ ณ สำนักงานเขตบางรัก กรุงเทพมหานคร เป็นอย่างไร
2. ความตั้งใจไม่มีบุตร มีความสัมพันธ์กับบุคลิกภาพของผู้ที่มาจดทะเบียนสมรสใหม่ ณ สำนักงานเขตบางรัก กรุงเทพมหานคร อย่างไร
3. ความตั้งใจไม่มีบุตร มีความสัมพันธ์กับการเผชิญปัญหาของผู้ที่มาจดทะเบียนสมรสใหม่ ณ สำนักงานเขตบางรัก กรุงเทพมหานคร อย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความซุกของความตั้งใจไม่มีบุตร ในผู้ที่มาจดทะเบียนสมรสใหม่ ณ สำนักงานเขตบางรัก กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความตั้งใจไม่มีบุตร กับบุคลิกภาพของผู้ที่มาจดทะเบียนสมรสใหม่ ณ สำนักงานเขตบางรัก กรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความตั้งใจไม่มีบุตร กับการเผชิญปัญหาของผู้ที่มาจดทะเบียนสมรสใหม่ ณ สำนักงานเขตบางรัก กรุงเทพมหานคร

ข้อตกลงเบื้องต้น

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะผู้ที่มาจดทะเบียนสมรสใหม่ ณ สำนักงานเขตบางรัก กรุงเทพมหานคร เท่านั้น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ข้อจำกัดในการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ทำเฉพาะในกลุ่มคนไทยที่มาจดทะเบียนสมรสใหม่ ณ สำนักงานเขตบางรัก กรุงเทพมหานคร โดยมีระยะเวลาจำกัด และเป็นการศึกษาเฉพาะพื้นที่เดียวเท่านั้น ผลการวิจัยอาจไม่ครอบคลุม และไม่สามารถขยายผลไปยังประชากรทั้งประเทศได้

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

ความตั้งใจมีบุตร (Intention to Have Children) หมายถึง ความตั้งใจที่จะมีหรือไม่มีบุตร ภายหลังจากแต่งงานภายใน 10 ปี โดยแบ่งความตั้งใจออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่

1) ตั้งใจไม่มีบุตรแน่นอน 2) น่าจะไม่มีบุตร 3) ยังไม่ตัดสินใจ 4) น่าจะมีบุตร 5) ตั้งใจจะมีบุตรแน่นอน โดยผู้เข้าร่วมการวิจัยเป็นผู้ตอบด้วยตนเอง จากข้อความถาม “ความตั้งใจของท่านเกี่ยวกับการมีบุตร หลังการแต่งงานภายใน 10 ปี” ในแบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานทั่วไป (ส่วนที่ 1)

บุคลิกภาพ (Personality) หมายถึง ลักษณะเฉพาะตัวของบุคคลในด้านต่างๆ ทั้งภายในและภายนอก ประกอบด้วย

1. บุคลิกภาพแบบแสดงตัว - มั่นคง (Extrovert - Stable)
2. บุคลิกภาพแบบแสดงตัว - อ่อนไหว (Extrovert - Neurotic)
3. บุคลิกภาพแบบเก็บตัว - มั่นคง (Introvert - Stable)
4. บุคลิกภาพแบบเก็บตัว - อ่อนไหว (Introvert - Neurotic)

โดยประเมินจากแบบทดสอบบุคลิกภาพ MPI (The Maudsley Personality Inventory) ฉบับภาษาไทย

การเผชิญปัญหา (Coping)⁽¹³⁾ เป็นความพยายามทางความรู้สึกนึกคิดและทางพฤติกรรม เป็นกระบวนการตอบสนองของบุคคลเมื่อต้องเผชิญกับปัญหา สถานการณ์ หรือการเปลี่ยนแปลง เพื่อที่จะจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นจากภายในและภายนอกตัวของบุคคลประกอบด้วย

1. การเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหา
2. การเผชิญปัญหาแบบแสวงหาสิ่งสนับสนุนทางอารมณ์
3. การเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยง

โดยประเมินจากแบบวัดการเผชิญปัญหา ซึ่งพัฒนาโดย ดวงพร โรจนพรพันธุ์⁽¹⁴⁾ ร่วมกับ วราภรณ์ รัตนวิศิษฎ์กุล⁽¹⁵⁾ รัชนิย์ แก้วคำศรี⁽¹⁶⁾ เปรมพร มั่นเสมอ⁽¹⁷⁾ และกนกวรรณ สุพรรณวรรษา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1. เพื่อทราบถึงความชุกของความตั้งใจไม่มีบุตรในผู้ที่มาจดทะเบียนสมรสใหม่ ณ สำนักงานเขตบางรัก กรุงเทพมหานคร
2. เข้าใจความเปลี่ยนแปลงของสังคมในยุคปัจจุบัน เพื่อเป็นแนวทางป้องกัน แก้ไขปัญหาการเตรียมความพร้อมรับมือต่าง ๆ เกี่ยวกับสุขภาพจิตอันเกิดจากค่านิยมการมีบุตรที่เปลี่ยนแปลงไป
3. เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ในเชิงสุขภาพจิตที่ยังไม่เคยมีผู้ทำการศึกษามาก่อน

กรอบแนวคิดการวิจัย

ตัวแปรต้น (Independent Variables)

ปัจจัยส่วนบุคคล

- เพศ
- อายุ
- ศาสนา
- ระดับการศึกษา
- อาชีพ
- รายได้
- ลักษณะการพักอาศัย
- ภาวะดูแลพ่อแม่สูงวัย
- ทักษะคิดต่อการมีบุตร

ปัจจัยด้านจิตสังคม

- บุคลิกภาพ
- การเผชิญปัญหา

ตัวแปรตาม (Dependent Variable)

ความตั้งใจมีบุตร
(Intention to Have Children)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีบุตร

1.1 ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีบุตร⁽¹⁸⁾

Becker⁽¹⁹⁾ มีแนวคิดว่าด้วยการเจริญพันธุ์ที่เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย ทฤษฎีนี้เปรียบเทียบการมีบุตรเหมือนการตัดสินใจซื้อสินค้าประเภทคงทน เช่น บ้าน หรือ รถ โดยทฤษฎีนี้อยู่บนสมมติฐานที่ว่า ความพึงพอใจ (preference) ไม่มีการเปลี่ยนแปลง ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญต่อยอดไปยังทฤษฎีเกี่ยวข้องกับ การมีบุตรของ Easterlin

Easterlin⁽²⁰⁾ กล่าวถึงปัจจัยความคาดหวังทางเศรษฐกิจ (Economy aspiration) ในการตัดสินใจมีบุตร ว่าการตัดสินใจจะมีบุตรหรือไม่นั้นขึ้นอยู่กับรายได้โดยเปรียบเทียบกับความคาดหวังทางเศรษฐกิจของกลุ่มคนนั้นๆ โดยถ้ากลุ่มสมรสมีระดับรายได้ที่สูงเมื่อเทียบกับความคาดหวังทางเศรษฐกิจของตนเอง กลุ่มสมรสดังกล่าวจะมองอนาคตในเชิงบวก ทำให้สามารถตัดสินใจในการจะแต่งงานและมีบุตรได้ง่ายขึ้น ในทางตรงกันข้ามหากกลุ่มสมรสมองว่ามีรายได้ต่ำเมื่อเทียบกับสิ่งที่ตนเองคาดหวัง กลุ่มสมรสจะมองอนาคตในเชิงลบซึ่งส่งผลให้ไม่อยากแต่งงานและมีบุตร⁽²¹⁾ การตัดสินใจมีบุตรจึงขึ้นอยู่กับต้นทุนและประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากบุตร โดยต้นทุนของการมีบุตรแบ่งได้เป็น 5 ส่วน คือ ต้นทุนทางเศรษฐกิจโดยตรง ค่าเสียโอกาสที่เกี่ยวกับรายได้ ค่าเสียโอกาสที่ไม่เกี่ยวกับรายได้ ต้นทุนทางจิตใจ และต้นทุนทางร่างกาย⁽²²⁾ มีงานวิจัยในประเทศพัฒนาแล้วจำนวนมากที่สนใจศึกษา ค่าเสียโอกาสที่เกี่ยวกับรายได้ของผู้หญิง พบว่า การที่ผู้หญิงโดยเฉลี่ยมีการศึกษาที่สูงขึ้น เป็นหนึ่งในสาเหตุสำคัญที่คนมีบุตรลดลง เพราะเมื่อผู้หญิงลงทุนกับการศึกษาไปมาก ก็ต้องผลักดันตัวเองเข้าสู่ตลาดแรงงานเพื่อให้เกิดความคุ้มค่าที่ได้ลงทุนศึกษามา เมื่อผู้หญิงมีการศึกษาที่สูงค่าตอบแทนจากตลาดแรงงานก็สูงขึ้นเช่นกัน

Fawcett⁽²²⁾ ได้ทำการศึกษาที่พบว่าประโยชน์ในด้านที่สำคัญที่สุดของการมีบุตรนั้นก็คือประโยชน์ทางด้านจิตใจ

Hoffman⁽²³⁾ ได้กล่าวถึงอรรถประโยชน์จากการมีบุตร และเป็นคนแรกๆ ที่ได้พูดถึงรางวัลของการเป็นพ่อแม่ ตามที่อ้างใน Liefbroer⁽²⁴⁾ โดยเขาได้แบ่งประโยชน์จากการมีบุตรเป็น 3 ประเภทหลักๆ คือ

- 1) ประโยชน์ทางด้านสังคม การมีบุตรเป็นการทำตามแบบอย่างในสังคม ทำให้สามารถเชื่อมต่อกับสังคมในแนวกว้างมากยิ่งขึ้น
- 2) ประโยชน์ทางด้านอารมณ์และจิตใจ การมีบุตรเป็นเหมือนแรงกระตุ้น แรงบันดาลใจ ช่วยเติมเต็มในความรู้สึก
- 3) ประโยชน์ทางด้านเศรษฐศาสตร์ การมีบุตรช่วยให้มีคนมาช่วยทำงาน และยังมีคนคอยดูแลในยามแก่เฒ่า

1.2 ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนกับความตั้งใจมีบุตร⁽²⁵⁾

ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Theory of Planned Behavior) เป็นแนวคิดที่ใช้ในการอธิบายพฤติกรรมต่างๆ ของมนุษย์จากมุมมองทางด้านจิตวิทยาสังคม Ajzen เป็นผู้พัฒนาทฤษฎีนี้ขึ้นในปี 1985 และได้ถูกใช้อย่างแพร่หลายในการสร้างความเข้าใจพฤติกรรมต่างๆ ของมนุษย์ เช่น การใช้ถุงยางอนามัย การออกกำลังกาย และการเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ เป็นต้น

ทฤษฎีนี้มุ่งเน้นการอธิบายเจตนา (Intention) ของมนุษย์ ซึ่งเจตนาเชื่อว่าจะนำไปสู่การตัดสินใจในเชิงพฤติกรรม ทฤษฎีนี้กล่าวไว้ว่าเจตนาของมนุษย์เกิดจากการชี้แนะโดยความเชื่อ 3 ประการ ได้แก่ ความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรม ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง และความเชื่อเกี่ยวกับความสามารถในการควบคุม ดังนี้

- 1) ความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรม (Behavioral beliefs) เกิดจากการประเมินของแต่ละบุคคลว่า ถ้าหากกระทำพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งแล้วจะเกิดผลต่อตนเองอย่างไร พฤติกรรมนั้นจะส่งผลกระทบต่อในแง่บวกและแง่ลบอย่างไรบ้าง ความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรมจึงนำไปสู่ทัศนคติที่บุคคลมีต่อพฤติกรรมนั้นๆ ตัวอย่างที่เกี่ยวข้องกับการมีบุตร เช่น การมีบุตรทำให้ครอบครัวสมบูรณ์ การมีบุตรทำให้มีคนดูแลยามแก่เฒ่า หรือการมีบุตรทำให้ต้องเสียสละความเป็นส่วนตัว เป็นต้น
- 2) ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง (Normative beliefs) เป็นการรับรู้ของบุคคลว่าคนรอบข้างที่บุคคลนั้นให้ความสำคัญมีความคิดเห็นอย่างไรต่อพฤติกรรมนั้น และตัวบุคคลเองนั้นมีความต้องการที่จะทำตามความคาดหวังของคนรอบข้างมากน้อยเพียงใด เช่น การ

รับรู้ว่าคุณแม่ คู่ครอง หรือเพื่อน มีความคิดเห็นหรือความคาดหวังอย่างไรในเรื่องการมีบุตรของตน

3) ความเชื่อเกี่ยวกับความสามารถในการควบคุม (Control beliefs) การรับรู้ของบุคคลต่อปัจจัยต่างๆ ที่จะส่งผลต่อความสามารถในการกระทำพฤติกรรมนั้น ความเชื่อนี้สะท้อนให้เห็นอิทธิพลของปัจจัยภายนอกที่บุคคลรู้สึกว่ายูนอกเหนือการควบคุมของตนเอง ทำให้การกระทำพฤติกรรมนั้นเป็นไปได้ง่ายหรือยากขึ้น เช่น การมีครอบครัวสนับสนุน คอยช่วยเหลือในการเลี้ยงดูบุตร หรือการมีโรงเรียนที่มีคุณภาพและสามารถเข้าถึงได้ เป็นต้น

ความเชื่อทั้ง 3 ประการที่ได้กล่าวมานี้ เป็นการรับรู้ของบุคคลเท่านั้น จึงไม่ได้หมายความว่าความเชื่อนั้นเป็นความจริงเสมอไป อย่างไรก็ตามความเชื่อทั้ง 3 ประการนี้ส่งผลต่อเจตนาเชิงพฤติกรรมในการมีบุตร ซึ่งส่งผลต่อการมีบุตร โดยทั่วไปแล้วหากบุคคลหนึ่งมีทัศนคติเชิงบวกต่อการมีบุตร มีความเชื่อว่าคนรอบข้างคาดหวังให้มีบุตร และเชื่อว่าตนมีความสามารถควบคุมการมีบุตรและการเลี้ยงบุตรได้ บุคคลนั้นย่อมจะมีเจตนาในการมีบุตรมากกว่าคนที่มีทัศนคติเชิงลบต่อการมีบุตร ไม่เชื่อว่ามีคนรอบข้างคาดหวังหรืออาจไม่ได้สนใจที่ต้องทำตามความคาดหวังของคนรอบข้าง และไม่เชื่อว่าตนสามารถควบคุมการมีบุตรและการเลี้ยงบุตรได้

ในด้านความเชื่อเกี่ยวกับผลของการมีบุตร พบความแตกต่างระหว่างหญิงและชาย โดยผู้หญิงโดยรวมเชื่อว่าหากมีบุตรแล้วตนจะได้รับผลกระทบในแง่ลบด้านการทำงานและการเงิน ในขณะที่ผู้ชายเชื่อว่าตนจะได้รับผลกระทบในแง่ลบด้านการเงินและอิสรภาพ นอกจากนี้ทัศนคติส่งผลต่อการมีบุตรคนที่สองมากกว่าบุตรคนแรก ส่วนหนึ่งเป็นเพราะมีประสบการณ์การเลี้ยงลูกแล้ว หากมีประสบการณ์ที่ดีจะส่งผลให้มีทัศนคติต่อการมีลูกที่ดีทำให้มีแนวโน้มจะมีเจตนาในการมีบุตรมากยิ่งขึ้น เช่นเดียวกับความเชื่อเกี่ยวกับความสามารถในการควบคุม ที่พบว่าส่งผลต่อบุตรคนที่สองมากกว่าบุตรคนแรก⁽²⁶⁾

2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับบุคลิกภาพ

2.1 ความหมายของบุคลิกภาพ

บุคลิกภาพตรงกับภาษาอังกฤษว่า “Personality” มีรากศัพท์มาจากภาษาละตินว่า “Persona” ซึ่งมีความหมายว่า “Mask” แปลว่า “หน้ากาก” สำหรับตัวละครใช้สวมหน้าเวลาออกแสดง เพื่อแสดงบทบาทที่ถูกกำหนดให้

Eysenck⁽²⁷⁾ ได้ให้ความหมายของบุคลิกภาพว่า หมายถึง การกระทำทั้งหมดหรือแบบของพฤติกรรมทั้งหมดของอินทรีย์ ที่ได้รับมาจากพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม เป็นผลของปฏิกิริยาร่วมระหว่างส่วนสำคัญ 4 ส่วน คือ ความคิด ลักษณะนิสัย อารมณ์ความรู้สึก และองค์ประกอบด้านร่างกาย

Cattell⁽²⁸⁾ ได้ให้ความหมายของบุคลิกภาพว่า หมายถึง พฤติกรรมทั้งหมดของบุคคล ทั้งพฤติกรรมที่เปิดเผยและที่ซ่อนเร้นอยู่ใน

Hilgard & Atkinson⁽²⁹⁾ ได้ให้ความหมายของบุคลิกภาพว่า หมายถึง ลักษณะโดยรวมและวิธีการแสดงออกของแต่ละบุคคล ซึ่งเป็นเครื่องกำหนดการปรับตัวของแต่ละบุคคลในสิ่งแวดล้อมของเขา

กันยา สุวรรณแสง⁽³⁰⁾ ได้ให้ความหมายของบุคลิกภาพว่า หมายถึง ลักษณะส่วนรวมของพฤติกรรมของบุคคลในทุกๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านชีวิตส่วนตัว ด้านกิจกรรม หรือด้านสังคมทั่วไป โดยไม่เจาะจงเกี่ยวกับรูปร่าง นิสัย หรือจิตใจ แต่ลักษณะเด่นชัดของแต่ละบุคคลมักจะถูกเอ่ยถึงหรือหยิบยกมาพิจารณาเป็นพิเศษ เช่น รูปร่าง การแต่งกาย กิริยา ท่าทาง สมองหรือสติปัญญา ความสามารถ เป็นต้น

กิ่งแก้ว ทรัพย์พระวงศ์⁽³¹⁾ ได้ให้ความหมายของบุคลิกภาพว่า หมายถึง ลักษณะรวมอันเป็นลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคล ซึ่งแตกต่างไปจากผู้อื่น เพราะได้รับอิทธิพลจากพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อมมาต่างกัน

ฉันทนิช อัครนนท์⁽³²⁾ ได้ให้ความหมายของบุคลิกภาพว่า หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่หล่อหลอมให้เป็นและอยู่ในคนๆ นั้น ไม่ว่าจะเป็นจุดเด่น จุดด้อยก็ตาม ซึ่งทำให้มีความแตกต่างจากคนอื่น

โสภา ชปีลมันน์⁽³³⁾ ได้ให้ความหมายของบุคลิกภาพเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

1. ลักษณะของแต่ละบุคคลที่ได้รับการหล่อหลอมมาทางด้านสังคม อันมีผลทำให้บุคคล นั้นๆ แตกต่างไปจากบุคคลอื่น

2. ลักษณะของแต่ละบุคคลที่แสดงออกให้เห็นเด่นชัดออกมาจากลักษณะอื่น หรือจากนิสัยที่ซ่อนอยู่ภายใน ซึ่งจะถูกมองว่าเป็นคนลักษณะใดนั้นก็เนื่องมาจากความเด่นของลักษณะนั้นมีเหนือลักษณะอื่นๆ ทำให้ครอบคลุมลักษณะอื่นๆ ไว้หมด กลายเป็นลักษณะเด่นชัดลักษณะเดียวของบุคคลคนนั้นขึ้นมา

ศรีเรื่อน แก้วกั้งวาล⁽³⁴⁾ ได้สรุปนิยามของบุคลิกภาพว่า บุคลิกภาพคือ ลักษณะเฉพาะตัวของบุคคลในด้านต่าง ๆ ทั้งส่วนภายนอกและส่วนภายใน โดยส่วนภายนอกคือส่วนที่มองเห็นชัดเจน เช่น รูปร่าง หน้าตา กิริยามารยาท การแต่งตัว วิธีพูดจา การนั่ง การยืน ฯลฯ และส่วน ภายในคือส่วนที่มองเห็นได้ยาก แต่อาจทราบได้โดยการอนุมาน เช่น สติปัญญา ความถนัด ลักษณะอารมณ์ประจำตัว ความใฝ่ฝันปรารถนา ปรัชญาชีวิต ค่านิยม ความสนใจ ฯลฯ นอกจากนี้ลักษณะต่างๆ ของบุคลิกภาพ ไม่สามารถแยกเป็นส่วนๆ ออกจากกันโดยเด็ดขาด ทุกๆ ลักษณะของบุคลิกภาพต่างมีความสัมพันธ์ต่อกันและกัน และมีผลกระทบต่อกันและกันประดุจลูกโซ่ บุคลิกภาพของมนุษย์ถูกหล่อหลอมและประสมประสานด้วยพันธุกรรม วัฒนธรรม การเรียนรู้ วิธีการปรับตัวของบุคคล และสิ่งแวดล้อมที่เป็นนามธรรมและวัตถุธรรม บุคลิกภาพของมนุษย์ไม่ว่าด้านใดๆ เป็นสิ่งที่ไม่ตายตัว เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา การเรียนรู้ และสิ่งแวดล้อมทั้งทางสังคมและทางวัตถุธรรม บุคลิกภาพของแต่ละบุคคลมีทั้งส่วนที่เป็นลักษณะผิวเผินและส่วนที่เป็นนิสัยที่แท้จริง บางส่วนของบุคลิกภาพถูกซ่อนเร้น หรือถูกปิดบังอำพรางโดยจงใจและไม่จงใจ บุคลิกภาพของบุคคลมีทั้งส่วนร่วมซึ่งเป็นลักษณะสากลของมนุษย์ทุกชาติ ทุกภาษา และมีส่วนซึ่งเป็นลักษณะที่ “เฉพาะตัว” การศึกษาบุคลิกภาพทำให้เราสามารถทำนายลักษณะนิสัย ความสามารถ ความถนัด ความเป็นเอกลักษณ์ของบุคคล และสามารถทำนายพฤติกรรมของบุคคลในสถานการณ์ต่างๆ ได้ โดยสรุปบุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะนิสัยของแต่ละบุคคล ที่แสดงออกถึงพฤติกรรม เฉพาะตัว ตั้งแต่พฤติกรรมการแสดงออกที่อาจมองเห็นได้ชัดเจน ไปจนถึงอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิด ที่อาจมองเห็นได้ยาก

ทฤษฎีบุคลิกภาพของ Jung⁽³⁵⁾

Jung เป็นจิตแพทย์ชาวเมืองเมืองซูริค ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ทฤษฎีของเขาจัดอยู่ในกลุ่มจิตวิเคราะห์ เขาได้กล่าวถึงบุคลิกภาพไว้ว่า บุคลิกภาพโดยทั่วไปของคนเรามีอยู่ 2 อย่าง คือ หันเข้าหาตนเอง (Introversion) ได้แก่ บุคคลซึ่งสนใจเรื่องภายในของตน และหันออกจากตนเอง (Extraversion) ได้แก่ บุคคลซึ่งสนใจโลกภายนอก Jung ได้แบ่งลักษณะของบุคคลเป็น 2 แบบคือ พวกเก็บตัว (Introversion) เป็นพวกที่ชอบคิด ชอบฝัน มีแนวคิดทางด้านตั้งคำถาม ความคิดสร้างสรรค์เชิงทฤษฎี ชอบแสดงความคิดแบบนามธรรม (Abstract Thinking) มีแนวความคิดแบบยึดความจริงที่เกิดขึ้นภายในตนเองเป็นหลัก ไม่ขึ้นกับสภาพการณ์ภายนอกใดๆ มีลักษณะขี้อาย ชอบทำงานคนเดียว มีแนวโน้มที่จะเก็บตัว โดยเฉพาะเวลาเครียดหรือมีความขัดแย้ง ชอบทำอะไรตามระเบียบกฎเกณฑ์แบบแผนของสังคม มีหลักการที่แน่นอนในการควบคุมตนเอง การทำสิ่งต่างๆ มักขึ้นกับการตัดสินใจของตนเองเป็นใหญ่ ถือความคิดเห็นของตนเองเป็นหลักอยู่เสมอ ส่วนพวกแสดงตัว (Extraversion) เป็นพวกที่ยึดเอาความจริงภายนอกหรือสิ่งแวดล้อมเป็นหลัก แนวคิดจะเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เพราะต้องขึ้นอยู่กับการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมต่างๆ เช่น วัตถุ สิ่งของ บุคคล โดยสังคมภายนอกจะมีผลต่อแรงจูงใจและการกำหนดค่านิยม เป็นบุคคลที่ชอบสังคม ชอบทำงานที่ต้องติดต่อกับผู้อื่น เมื่อเกิดความเครียดก็มีแนวโน้มที่จะปรึกษาบุคคลอื่น ไม่ชอบคิดคนเดียว เป็นพวกที่สนใจในคนอื่น มีลักษณะเปิดเผย คบคนง่าย ใจกล้า ชอบแสวงหาประสบการณ์ชีวิต พร้อมทั้งจะเปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์ใหม่ๆ อยู่เสมอ ชอบเป็นหัวหน้า ชอบมีอำนาจเหนือคนอื่น ชอบจัดการในเรื่องต่างๆ ความคิดจะมุ่งไปในเรื่องที่เป็นความจริง ไม่เพื่อฝันเลื่อนลอย อย่างไรก็ตาม คนเราไม่ได้มีแต่บุคลิกภาพแบบเก็บตัวและแบบแสดงตัวเท่านั้น ยังมีบุคคลอยู่ไม่น้อยเช่นกันที่ไม่อาจจัดประเภทในแบบเก็บตัว และแบบแสดงตัวได้อย่างชัดเจน แต่มีพฤติกรรมอยู่ในรูปแบบกลางๆ ไม่นิยมเอียงไปในลักษณะใดลักษณะหนึ่งโดยเฉพาะ บุคคลเหล่านี้เราอาจจะเรียกชื่อเฉพาะ จัดให้เป็นอีกประเภทหนึ่งได้ว่าเป็นบุคลิกภาพแบบกึ่งเก็บตัวและกึ่งแสดงตัว (Ambivert) หรือเรียกว่ากลุ่มที่มีบุคลิกภาพแบบกลางๆ คือกลุ่มที่อยู่ระหว่างกลุ่มที่ยึดตัวเองเป็นศูนย์กลางและกลุ่มที่ถือสังคมเป็นศูนย์กลาง เป็นกลุ่มที่มีลักษณะบุคลิกภาพปะปนกัน เป็นแบบถือตัวเองบ้าง ถือสังคมบ้าง อยู่คนเดียวก็ไม่เดือดร้อน หรือจะอยู่กับคนหมู่มากก็สบายดี บุคคลประเภทนี้จะมีพฤติกรรมกลางๆ อยู่ในระหว่างรูปแบบ Introversion และ Extraversion ไม่อาจแบ่งแยกบุคลิกภาพทั้งสองประเภทนี้จากกันได้อย่างเด็ดขาด มีลักษณะทั้งสองอย่างคละเคล้ากัน ไม่เก็บตัวหรือแสดงตัวมากจนเกินไป

ทฤษฎีบุคลิกภาพของ Eysenck ⁽³⁶⁾

นอกจาก Jung ที่สนใจบุคลิกภาพแบบเก็บตัวและแบบแสดงตัวแล้ว Eysenck นักจิตวิทยาชาวอังกฤษ เกิดที่ประเทศเยอรมันแล้วย้ายไปอยู่ที่ประเทศอังกฤษ ก็มีความสนใจเช่นกัน Eysenck ใช้วิธีวิเคราะห์องค์ประกอบในการศึกษาบุคลิกภาพ โดยเขาได้กล่าวถึงบุคลิกภาพแบบเก็บตัวและแบบแสดงตัวว่าเป็นความคิดรวบยอดเชิงทฤษฎีที่แตกต่างกันอย่างชัดเจน กล่าวคือ

บุคลิกลักษณะแบบเก็บตัว (Introversion) คือ ลักษณะของบุคคลที่ชอบเก็บตัว เป็นคนเงียบ สงบเสถียร คิดหน้าคิดหลัง แยกตัวจากคนอื่น ชอบอ่านหนังสือมากกว่าจะสนทนากับเพื่อน ทำอะไรเต็มไปด้วยความระมัดระวัง มักมีแผนการล่วงหน้า เจ้าระเบียบ ชอบรูปแบบของชีวิตที่เป็นพิธีรีตอง เป็นคนซื่อตรง ซื่อาย ไม่ชอบความตื่นเต้น เคร่งครัดกับชีวิตประจำวัน เอาจริงเอาจัง ไม่ไว้วางใจใครง่ายๆ ควบคุมความรู้สึก ไม่ใคร่แสดงอารมณ์ความรู้สึก จึงเป็นคนที่น่าไว้วางใจ แต่บางคนก็มองโลกในแง่ร้าย และให้คุณค่าอย่างมากกับมาตรฐานและจริยธรรม

ส่วนบุคลิกแบบแสดงตัว (Extraversion) คือลักษณะของบุคคลที่ชอบเข้าสังคม ชอบไปงานเลี้ยง มีเพื่อนมาก ต้องการมีคนคุยด้วย ไม่ชอบอ่านหนังสือหรือเรียนด้วยตนเอง ชอบแสวงหาความตื่นเต้น ชอบฉวยโอกาส มีการกระทำที่รวดเร็ว เป็นคนหุนหันพลันแล่น ชอบเล่นตลก พร้อมเสมอที่จะพูด ชอบสนุกสนานร่าเริง ชอบการเปลี่ยนแปลงไม่จำเจ ทำตัวตามสบาย เป็นคนอิสระ มองโลกในแง่ดี ชอบหัวเราะสรรเสริญรื่นเริง ชอบไปโน้มน้าวนี้ เป็นคนแสดงอารมณ์และความรู้สึกเปิดเผย มักจะก้าวร้าวและอารมณ์เสียได้ง่าย ไม่สามารถควบคุมความรู้สึกได้นานๆ มักจะเป็นคนที่ไม่น่าไว้วางใจ

Eysenck ได้นำการศึกษาบุคลิกภาพของ Jung ในด้านแสดงตัวและด้านเก็บตัวมาปรับปรุง โดยการผสมกับมิติของอารมณ์ 2 แบบ คือ มั่นคง (Stability) และอ่อนไหว (Neuroticism) เพราะเห็นว่าอารมณ์มีส่วนสัมพันธ์กับการแสดงออกของบุคคล ดังนี้

1. บุคลิกภาพแบบมั่นคงทางอารมณ์ (Stability) จะเป็นบุคคลที่สามารถควบคุมอารมณ์ได้ดี ไม่ตื่นเต้นง่าย สงบและสม่ำเสมอ มีอารมณ์เยือกเย็น และมีสุขภาพจิตดี โดยการมีสุขภาพจิตดี คือ มีสุขภาพของอารมณ์ ความคิด ความรู้สึก และการกระทำที่ดี รวมทั้งมีการปรับตัวอยู่ในสภาพแวดล้อมได้ดี
2. บุคลิกภาพแบบอ่อนไหวทางอารมณ์ (Neuroticism) เป็นบุคคลที่มีอารมณ์เปลี่ยนแปลงได้ง่าย หงุดหงิด ใจน้อย กังวล อยู่ไม่เป็นสุข รู้สึกวิตกกังวลต่อทุกสิ่งที่เกิดขึ้นแม้ในสถานการณ์หรือสภาพแวดล้อมที่ไม่ก่อให้เกิดอันตราย

Eysenck ได้อธิบายถึงบุคลิกภาพว่า บุคลิกภาพประกอบด้วยลักษณะพฤติกรรม 4 ระดับ คือ

ระดับต่ำสุด คือ การตอบสนองเฉพาะอย่าง (Specific Responses) พฤติกรรมในระดับนี้ คือ การแสดงออกต่างๆ (Acts) เช่น การตอบสนองต่อการทดสอบต่างๆ การตอบสนองต่อประสบการณ์หรือเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน พฤติกรรมนี้สามารถสังเกตได้ โดยอาจจะเป็นลักษณะของบุคคล (Characteristic) หรืออาจไม่ใช่ก็ได้

ระดับที่สอง คือ ระดับการตอบสนองที่เป็นนิสัย (Habitual Responses) พฤติกรรมในระดับนี้ คือ การตอบสนองเฉพาะอย่าง ซึ่งมีแนวโน้มที่จะเกิดซ้ำภายใต้เหตุการณ์ที่คล้ายคลึงกัน เช่น เมื่อทำการทดสอบเดิมซ้ำ การตอบสนองของบุคคลจะคล้ายคลึงกับการตอบสนองเดิม หรือถ้าสถานการณ์ในชีวิตเกิดขึ้นแบบเดิม บุคคลจะแสดงปฏิกิริยาในลักษณะที่คล้ายคลึงกับปฏิกิริยาเดิม

ระดับที่สาม คือ ระดับลักษณะนิสัย (Traits) เป็นปัจจัยที่มีระเบียบและมีความคงเส้นคงวา อันดับแรก (First Order Factors) ลักษณะนิสัยนี้เกิดจากการจัดระบบของการตอบสนองที่เป็นนิสัยหลายๆ กลุ่มที่แสดงนิสัยแบบเดียวกัน เช่น ขี้อาย หงุดหงิด ตื้อดิ่ง ไม่ยืดหยุ่น เป็นต้น

ระดับสูงสุด คือ ระดับของบุคลิกภาพ (Types) เป็นแบบของบุคลิกภาพของบุคคลแบบต่างๆ ซึ่งจัดระบบมาจากลักษณะนิสัยหลายๆ ลักษณะที่รวมกลุ่มกันในตัวบุคคล ทำให้บุคคลมีบุคลิกภาพแบบใดแบบหนึ่ง

จากการศึกษาทฤษฎีบุคลิกภาพของ Eysenck สรุปได้ว่า Eysenck ได้วิเคราะห์รวบรวมลักษณะพฤติกรรมของบุคคล โดยเริ่มตั้งแต่จุดเล็ก ไปจนถึงการสรุปเป็นแบบเฉพาะของบุคลิกภาพจากการตอบสนองเฉพาะอย่าง (Specific Responses) การตอบสนองที่เป็นนิสัย (Habitual Responses) และลักษณะนิสัย (Traits) จนขึ้นมาเป็นระดับของบุคลิกภาพพื้นฐาน (Types) และได้พบว่า ลักษณะสำคัญของบุคลิกภาพจะเข้าใจได้จาก 2 มิติคือ บุคลิกภาพแบบเก็บตัว - แสดงตัว (Introvert - Extrovert) และบุคลิกภาพแบบมั่นคงทางอารมณ์ - อ่อนไหวทางอารมณ์ (Stable - Neurotic) โดยทั้ง 2 มิติมีความเป็นอิสระต่อกัน ก่อให้เกิดบุคลิกภาพพื้นฐานได้ 4 แบบ คือ

- 1) บุคลิกภาพแบบแสดงตัว - มั่นคง (Extrovert - Stable) มีลักษณะเป็นคนเปิดเผย ให้ความร่วมมือ ใจกว้าง มีชีวิตชีวา ชอบเป็นผู้นำของกลุ่ม
- 2) บุคลิกภาพแบบแสดงตัว - อ่อนไหว (Extrovert - Neurotic) มีลักษณะเป็นคนชอบทำกิจกรรม มีความก้าวร้าว ฉุนเฉียว ตื่นเต้นได้ง่าย
- 3) บุคลิกภาพแบบเก็บตัว - มั่นคง (Introvert - Stable) มีลักษณะเป็นคนยอมตาม ควบคุมตัวเองได้ดี รักสงบ
- 4) บุคลิกภาพแบบเก็บตัว - อ่อนไหว (Introvert - Neurotic) มีลักษณะเป็นคนเก็บตัว ไม่ชอบการเข้าสังคม มองโลกในแง่ร้าย ระมัดระวังตัว ไม่ยืดหยุ่น เจ้าอารมณ์

บุคลิกภาพทั้ง 4 แบบนี้ สามารถสังเกตและวัดได้ โดยการกำหนดสถานการณ์ในรูปแบบของข้อคำถาม เพื่อให้ผู้ตอบตัดสินใจว่ารู้สึกหรือกระทำตามข้อคำถามในแบบทดสอบหรือไม่ ซึ่งแบบสำรวจบุคลิกภาพของ Eysenck มีลักษณะการประเมินบุคลิกภาพด้วยวิธีนี้ และ Eysenck ได้แสดงบุคลิกภาพทั้ง 4 แบบ ดังภาพ

ภาพที่ 2 การแบ่งแบบของบุคลิกภาพตามแนวคิดของ Eysenck

2.2 ความสำคัญของบุคลิกภาพ

บุคลิกภาพมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตในสังคมเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากบุคลิกภาพมีส่วนสำคัญในการทำบุคคลเกิดความเข้าใจในการที่จะรู้จักตนเองและบุคคลอื่นๆ ที่เราต้องติดต่อสัมพันธ์ด้วย ทั้งในด้านส่วนตัว ในหน้าที่การงาน และการใช้ชีวิตในด้านต่างๆ ซึ่งสามารถพิจารณาได้จากประเด็นต่างๆ ดังนี้⁽²⁷⁾

1. ความมั่นใจ ผู้ที่มีบุคลิกภาพดีย่อมมีความมั่นใจในการแสดงออกมากขึ้น ทำให้กล้าแสดงออก ดังนั้นโอกาสของการที่จะประสบความสำเร็จจึงมีมากขึ้น
2. การคาดหมายพฤติกรรม ถ้ารู้ว่าบุคคลนั้นมีบุคลิกภาพอย่างไร เราจะสามารถทำนายได้ว่าในสถานการณ์ต่างๆ บุคคลนั้นจะแสดงพฤติกรรมอย่างไร
3. การยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถบอกได้ว่าบุคคลหนึ่งแตกต่างจากอีกบุคคลหนึ่ง โดยอาศัยการสังเกตพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเป็นประจำของบุคคลนั้นๆ ซึ่งบุคลิกภาพจะช่วยให้สามารถจำ รู้จัก และเข้าใจบุคคลแต่ละบุคคลได้ ตลอดจนรู้วิธีที่จะปรับตัวให้เข้ากับบุคคลเหล่านั้นได้ ทำให้เกิดความสัมพันธ์อันดีต่อกันในสังคม
4. การตระหนักในเอกลักษณ์ของบุคคล บุคลิกภาพทำให้คนมีลักษณะเฉพาะตัวที่เป็นของตนเอง ซึ่งสามารถใช้เป็นแบบอย่างที่ดีและแบบอย่างที่ไม่ดีได้
5. การปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่น การรู้จักบุคลิกภาพของบุคคลอื่นทำให้สามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ง่ายยิ่งขึ้น บุคลิกภาพมีส่วนสำคัญที่ช่วยให้สามารถปรับตัวเข้ากับบุคคลและสถานการณ์ได้ดี รวดเร็ว และง่ายยิ่งขึ้น
6. การยอมรับของกลุ่ม คนที่มีบุคลิกภาพดีย่อมเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไป ซึ่งทำให้สามารถเข้ากับบุคคลอื่นได้ง่าย
7. ความสำเร็จ คนที่มีบุคลิกภาพดีย่อมได้เปรียบบุคคลอื่นในเรื่องของพื้นฐานแห่งความศรัทธา ความน่าเชื่อถือแก่ผู้พบเห็น ได้รับความร่วมมือและการติดต่อด้วยดี ช่วยให้ทำงานสำเร็จได้ง่ายยิ่งขึ้น

2.3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพ

การพัฒนาบุคลิกภาพเป็นกระบวนการเจริญเติบโตทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และการปรับตัวต่อสังคม ซึ่งปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพ ได้แก่⁽²⁹⁾

1. พันธุกรรม (Heredity) มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและรูปร่างลักษณะ ทั้งนี้เพราะพันธุกรรมถ่ายทอดยีนส์จากบรรพบุรุษให้แก่ลูกหลาน พันธุกรรมเป็นตัวกำหนดรูปร่าง ผิวพรรณ สีผิว

โครงสร้างของร่างกาย เซอร์ปัญญา โรคบางอย่าง นอกจากนี้ปัจจัยที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของร่างกาย ได้แก่ พันธุกรรม ระดับฮอร์โมน อาหาร สภาพของร่างกายในขณะนั้น เช่น การเกิดอุบัติเหตุ ทำให้เกิดความพิการย่อมส่งผลถึงบุคลิกภาพด้วย

2. สิ่งแวดล้อม (Environment) มีอิทธิพลต่อบุคคลตั้งแต่อยู่ในครรภ์มารดา เมื่อพ้นครรภ์มารดา นับตั้งแต่ลืมตาโลกก็เริ่มสัมผัสกับสิ่งรอบตัว ได้แก่

2.1 การเรียนรู้และประสบการณ์วัยเด็ก เด็กจะเรียนรู้และเลียนแบบผู้ใกล้ชิด หรือผู้ที่เลี้ยงดู ซึ่งอาจเป็นบิดามารดา ญาติ หรือพี่เลี้ยง ประสบการณ์ในวัยเด็ก โดยเฉพาะช่วงอายุ 0-5 ปี ย่อมมีผลต่อบุคลิกภาพเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่แล้ว

2.2 วัฒนธรรม ศาสนา ความเชื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณี บุคลิกภาพคนไทยมีความเชื่อในศาสนาพุทธ ซึ่งสอนให้คนเอื้อเฟื้อ สมถะ มีเมตตา ขนบธรรมเนียมประเพณีทำให้มีนิสัยรักสงบ นับถือบรรพบุรุษ เป็นต้น

2.3 สังคมและการศึกษาทางสังคม ต้องมีการเรียนรู้เสมอ มีการพัฒนาตามยุคสมัย รวมทั้งการศึกษามีส่วนทำให้ความรู้สึกรักใคร่ของมนุษย์มีการเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งย่อมมีผลต่อการพัฒนาทางบุคลิกภาพด้วยเช่นกัน

โดยสรุป ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพมีทั้งปัจจัยด้านพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม ที่จะส่งผลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพ อีกทั้งการพัฒนาบุคลิกภาพของบุคคลไม่มีการหยุดนิ่ง เนื่องจากบุคคลมีการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ที่เข้ามาในแต่ละช่วงของชีวิต

สรุปได้ว่าบุคลิกภาพ คือ ลักษณะเฉพาะตัวของบุคคลในด้านต่างๆ ทั้งภายในและภายนอก โดยภายนอกคือส่วนที่มองเห็นได้ชัดเจน เช่น รูปร่าง หน้าตา กริยามารยาท การแต่งกาย วิธีพูดจา การเดิน การนั่ง การยืน เป็นต้น และภายในคือส่วนที่มองเห็นได้ยาก แต่อาจทราบได้โดยการอนุมาน เช่น สติปัญญา ความถนัด ลักษณะอารมณ์ประจำตัว ความใฝ่ฝันปรารถนา ปรัชญาชีวิต ค่านิยม ความสนใจ เป็นต้น⁽³⁷⁾ บุคลิกภาพของมนุษย์ถูกหล่อหลอมและประสมประสานด้วยพันธุกรรม วัฒนธรรม การเรียนรู้ วิธีปรับตัวของบุคคล และสิ่งแวดล้อมทั้งที่เป็นนามธรรมและวัตถุธรรม บุคลิกภาพเป็นสิ่งไม่ตายตัว เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา การเรียนรู้ และสิ่งแวดล้อม โดยบุคลิกภาพของแต่ละบุคคลมีทั้งส่วนที่เป็นลักษณะผิวเผิน และส่วนที่เป็นนิสัยแท้จริง บางส่วนของบุคลิกภาพถูกซ่อนเร้น หรือถูกปิดบังอำพรางโดยจงใจและไม่จงใจ⁽³⁴⁾

3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับกลวิธีการเผชิญปัญหา

3.1 ความหมายของกลวิธีการเผชิญปัญหา

กลวิธีการเผชิญปัญหา (Coping Strategies)⁽³⁸⁾ เป็นความพยายามทางความรู้สึกนึกคิดและทางพฤติกรรม เป็นกระบวนการตอบสนองของบุคคลเมื่อต้องเผชิญกับปัญหา สถานการณ์ หรือการเปลี่ยนแปลง เพื่อที่จะจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นจากภายในและภายนอกตัวของบุคคล ทั้งทางร่างกาย จิตใจและสังคม เป็นการตอบสนองความต้องการของตนเอง หรือปรับตัวให้เหมาะสมกับสิ่งแวดล้อม เพื่อรักษาภาวะสมดุล โดยใช้ความพยายามหรือศักยภาพที่มีอยู่ในการเผชิญปัญหานั้น ๆ

กระบวนการนี้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องแสดงออกเป็นพฤติกรรม ประกอบด้วยพฤติกรรมที่เริ่มจากการใช้การรู้คิด (Cognition) โดยประเมินสถานการณ์ที่เป็นปัญหา จากนั้นจึงเกิดปฏิกิริยาตอบสนองทางอารมณ์และทางร่างกาย เพื่อเป็นการปรับภาวะสมดุลให้กับตนเอง ซึ่งการเผชิญปัญหานั้นจะแสดงออกมา 3 แบบคือ แบบมุ่งจัดการกับปัญหา แบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคม หรือแบบหลีกเลี่ยง โดยคนแต่ละคนจะแสดงออกมาทั้ง 3 แบบ แตกต่างกันไปคนไหนจะแสดงออกแบบใดในระดับที่มากกว่า การที่กระบวนการเผชิญปัญหาจะมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้นั้น บุคคลต้องสามารถประยุกต์ และมีความยืดหยุ่นในการใช้กลวิธีในการเผชิญปัญหาให้เหมาะสมกับสถานการณ์นั้นๆ และขึ้นอยู่กับความแตกต่างเฉพาะตัวบุคคลด้วย

Folkman and Lazarus⁽³⁹⁾ ได้ให้ความหมายไว้ว่า การเผชิญปัญหาเป็นการตอบสนองของบุคคลต่อความรู้สึกนึกคิดและพฤติกรรม เมื่อต้องเผชิญปัญหาหรือมีการเปลี่ยนแปลง เพื่อที่จะจัดการกับปัญหาเหล่านั้นให้สมดุลทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และสังคมอย่างเหมาะสม

3.2 กระบวนการเผชิญปัญหา

การเผชิญปัญหาเริ่มมีวิวัฒนาการมาตั้งแต่ปี ค.ศ.1940 เริ่มจากการนำมาใช้ในการจัดลำดับด้านจิตบำบัดและการศึกษาเพื่อช่วยพัฒนาทักษะในการปรับตัวเพื่อเผชิญปัญหา⁽⁴⁰⁾ ต่อมา Lazarus⁽³⁹⁾ ได้ให้นิยามถึงการเผชิญปัญหาว่า เมื่อบุคคลรับรู้ถึงการเปลี่ยนแปลง สิ่งคุกคาม การมีปัญหากเกิดขึ้น หรือมีเหตุการณ์เกิดขึ้นระหว่างตนเองกับสิ่งแวดล้อม เมื่อรับรู้ได้ถึงผลกระทบของสิ่งเหล่านี้สมควรจะทำการประเมินภายใต้กระบวนการทางความคิด (Cognitive Process) ที่เกิดขึ้นระหว่างปัญหากับการตอบสนองทางอารมณ์และพฤติกรรม โดยบุคคลจะพิจารณาความสำคัญของปัญหาที่เกิดขึ้นและเลือกวิธีการที่จะจัดการกับปัญหานั้น ซึ่งประกอบด้วย 2 ขั้นตอน ดังนี้

1. การประเมินสถานการณ์ (Appraisal)

กระบวนการทางความคิด (Cognitive Process) เป็นสิ่งสำคัญที่ใช้ในการประเมินสถานการณ์ที่มากหรือนั้นว่าทำให้รู้สึกผิดหวัง หรือทำให้ความต้องการไม่สามารถเป็นไปตามเป้าหมาย ไม่ว่าจะเป็นสถานการณ์การสูญเสียคนในครอบครัว การหย่าร้าง การล้มละลาย การตกงาน การไม่เป็นที่ยอมรับ ปัญหาจราจร ข่าวกภัยพิบัติต่างๆ รวมถึงความกังวลเกี่ยวกับรูปร่างหน้าตาของตนเอง หรือความเจ็บป่วย เป็นต้น ในเหตุการณ์เดียวกันคนแต่ละคนอาจมองว่าเป็นปัญหาใหญ่เล็กไม่เท่ากัน ขึ้นอยู่กับการประเมินสถานการณ์ และความสามารถของบุคคลแต่ละคนว่าจะจัดการสถานการณ์กับสิ่งเร้าเหล่านั้นได้หรือไม่ โดยบุคคลจะใช้ความสามารถพยายามเอาชนะสถานการณ์เหล่านั้น เพื่อควบคุมจิตใจให้กลับสู่ภาวะสมดุล โดยการประเมินสถานการณ์สามารถแบ่งได้เป็น 3 ระยะ ดังนี้

1.1 การประเมินขั้นปฐมภูมิ (Primary Appraisal) เกิดขึ้นเมื่อบุคคลเผชิญกับสถานการณ์ต่างๆ แล้วบุคคลจะประเมินสถานการณ์ที่ประสบโดยใช้สติปัญญา ความรู้ และประสบการณ์ที่มีว่ามีผลต่อตนเองหรือไม่อย่างไร โดยประเมินออกมาได้ 3 ลักษณะ คือ

1) ไม่มีความเกี่ยวข้องกับตนเอง (Irrelevant) คือการประเมินขั้นต้นว่าสถานการณ์เหล่านั้นไม่มีผลกระทบต่อหน้าที่ความรับผิดชอบของตน

2) มีผลดีกับตนเอง (Being Positive) คือการประเมินว่าสถานการณ์นั้นก่อให้เกิดผลดีต่อตนเอง ก่อให้เกิดความสุข บุคคลจะตอบสนองต่อสถานการณ์เหล่านั้นด้วยความเพลิดเพลินใจ มีความสุข มีความรัก และความร่าเริง

3) มีผลร้ายกับตนเอง (Stress) คือการประเมินว่าสถานการณ์ที่เกิดขึ้นก่อให้เกิดความเครียดใน 3 รูปแบบ คือ

- เป็นอันตรายหรือสูญเสีย (Harm or Loss) คือการประเมินว่าสถานการณ์นั้นเป็นอันตรายกับตน หรือก่อให้เกิดความสูญเสียทั้งในด้านสัมพันธภาพ สุขภาพ หรือความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง

- เป็นความรู้สึกถูกคุกคาม (Threat) คือการประเมินว่าสถานการณ์นั้นอาจก่อให้เกิดอันตรายหรือการสูญเสีย ทำให้เกิดความรู้สึกทางอารมณ์ด้านลบโดยไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ เช่น ความวิตกกังวล ความกลัว ความโกรธ เป็นต้น

- เป็นความรู้สึกท้าทาย (Challenge) คือการประเมินเพื่อว่าสถานการณ์นั้นอาจทำให้เกิดอันตรายหรือการสูญเสีย แต่ยังสามารถหาทางควบคุมสิ่งนั้นได้ ทำให้เกิดอารมณ์เชิงบวก ทำให้มีความหวัง ความเชื่อมั่น มีความตื่นตัวที่จะเรียนรู้และต่อสู้เพื่อจะเอาชนะให้ได้

นอกจากนี้ Lazarus⁽⁴¹⁾ ได้อธิบายว่าภาวะความเครียดทางจิตใจทั้ง 3 ลักษณะนี้ มีความเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างอารมณ์กับความรู้สึกเครียดแบบใดแบบหนึ่งที่เฉพาะเจาะจง และได้จำแนกอารมณ์ออกเป็น 15 แบบ คือความโกรธ (anger) ความกลัว (fright) ความวิตกกังวล (anxiety) ความรู้สึกผิด (guilt) ความละอาย (shame) ความเศร้าเสียใจ (sadness) ความอิจฉา (envy) ความหึงหวง (jealousy) ความรังเกียจ (disgust) ความสุข (happiness) ความภาคภูมิใจ (pride) การปลดปล่อย (relief) ความรัก (love) ความหวัง (hope) และความเห็นอกเห็นใจ (compassion) โดยอารมณ์ 9 แบบ แรกเป็นอารมณ์ทางลบ 4 แบบถัดมาเป็นอารมณ์ทางบวก และ 2 แบบสุดท้ายเป็นอารมณ์แบบผสม โดยการสามารถรับรู้ถึงอารมณ์เหล่านี้จะมีประโยชน์กับการจัดการกับปัญหาได้ดียิ่งขึ้น

1.2 การประเมินขั้นทุติยภูมิ (Secondary Appraisal) เป็นการประเมินขั้นถัดมา จะมีความแตกต่างไปจากเดิม เพราะขั้นตอนนี้ต้องใช้ทั้งสติปัญญา ความเฉลียวฉลาด และจำเป็นต้องใช้ความพยายามอย่างเต็มที่ที่จะแก้ไขปัญหา บุคคลจะประเมิน 3 ด้าน ได้แก่ สถานการณ์นั้นก่อให้เกิดผลดีหรือผลเสียต่อตน (Blame or Credit) จะแสดงออกหรือจัดการกับปัญหาอย่างไรเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อตนเอง (Coping Potential) และสถานการณ์นั้นมีความสอดคล้องกับเป้าหมายในอนาคตของตนเองอย่างไร (Future Expectation) จากนั้นบุคคลจะใช้ทรัพยากร (Resource) ที่ตนเองมีอยู่เพื่อจัดการกับสถานการณ์ ซึ่งการจะเลือกใช้ทรัพยากรใดนั้นก็แตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล ทรัพยากรดังกล่าวนั้นประกอบด้วย

1) สุขภาพและพลังงาน (Health and Energy) หากบุคคลมีสุขภาพดี มีพลังกำลังแข็งแรงย่อมมีความเข้มแข็ง และสามารถอดทนต่อภาวะความเครียดได้มากกว่า

2) ความเชื่อทางบวก (Positive Believe) ความเชื่อทางบวกที่ส่งผลต่อการเผชิญปัญหา คือความเชื่อในความสามารถของตน หรือความเชื่ออำนาจภายในตนกับภายนอกตน โดยบุคคลที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนมักจะใช้กลวิธีเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหา ส่วนบุคคลที่เชื่ออำนาจภายนอกตนมักจะใช้วิธีการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการทางอารมณ์

3) ทักษะในการแก้ปัญหา (Problem Solving Skills) คือความสามารถของบุคคลในการค้นหาความรู้ ข้อมูลต่างๆ และความสามารถในการใช้ความคิดอย่างมีเหตุมีผล รวมถึงความสามารถในการคิดวิเคราะห์สถานการณ์ต่างๆ เพื่อแยกแยะปัญหา ค้นหาวิธีการแก้ปัญหา ซึ่งจะกลายเป็นทรัพยากรที่ช่วยให้บุคคลสามารถเผชิญกับปัญหาได้ดียิ่งขึ้น ประกอบด้วย

- ทักษะทางสังคม (Social Skills) คือ ความสามารถของบุคคลในการสร้างสัมพันธ์ภาพอันดีกับบุคคลอื่นๆ ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้บุคคลสามารถจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นได้ดียิ่งขึ้น
- การสนับสนุนทางสังคม (Social Support) คือ การที่บุคคลนั้นได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งช่วยให้บุคคลมีแหล่งทรัพยากรในการจัดการกับปัญหามากยิ่งขึ้น
- แหล่งทรัพยากรทางด้านวัตถุ (Material Resource) คือ ทรัพย์สิน เงินทอง หรือสิ่งของต่างๆ ที่สามารถช่วยให้บุคคลมีทางเลือกในการจัดการกับปัญหาได้มากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ Lazarus & Folkman⁽³⁹⁾ ยังได้กล่าวถึงปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการใช้ทรัพยากรในการเผชิญปัญหาว่า สาเหตุที่บุคคลไม่สามารถใช้ทรัพยากรได้นั้น เป็นเพราะความรู้สึกกดดันและความคับข้องใจจากปัจจัยต่างๆ ดังนี้

1) ข้อจำกัดด้านบุคคล (Personal Constraints) หมายถึง เป็นข้อจำกัดที่เกิดจากภายในตัวบุคคลเอง โดยบุคคลจะควบคุมความรู้สึกของตนด้วยค่านิยมและความเชื่อภายในตนเองที่เป็นรูปแบบแน่นอนในการแสดงพฤติกรรมหรือความรู้สึก และกลไกทางจิตใจที่สร้างและพัฒนาความเป็นปัจเจกบุคคลเหล่านี้ ทำให้บุคคลมีความแตกต่างกันทางค่านิยมและความเชื่อ

2) ข้อจำกัดด้านสิ่งแวดล้อม (Environment Constraints) เป็นข้อจำกัดที่เกิดจากภายนอกตัวบุคคล เป็นแหล่งประโยชน์ทางด้านวัตถุ หรือความต้องการในการใช้แหล่งประโยชน์ที่มีจำกัดก่อให้เกิดอุปสรรคในการใช้ทรัพยากร

3) ระดับของการคุกคาม (Level of Threat) เป็นการประเมินความเครียดของบุคคล โดยหากบุคคลประเมินว่ามีระดับของการคุกคามสูง จะทำให้บุคคลไม่สามารถใช้ทรัพยากรที่มีได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 การประเมินซ้ำ (Reappraisal) เป็นการเปลี่ยนแปลงการประเมินที่เคยทำมาก่อนตามข้อมูลที่ได้รับใหม่อย่างต่อเนื่อง มีลักษณะเป็นพลวัต (Dynamic) อาจมีการปรับเปลี่ยนหรือเกิดขึ้นพร้อมกันได้ แต่ถ้าปัญหานั้นไม่ลดลงหรือหมดไปบุคคลจะปรับเปลี่ยนการประเมินใหม่

2. ขั้นตอนในกระบวนการเผชิญปัญหา (Stage in the Coping Process)

เมื่อได้ประเมินแล้วว่าสถานการณ์นั้นเป็นอันตรายหรือเป็นผลร้ายกับตนเอง บุคคลจะคาดการณ์หรือทำนายถึงอันตรายที่จะได้รับ ทำให้มีปฏิกิริยาตอบสนองทางด้านร่างกาย อารมณ์ และพฤติกรรม ซึ่งนำไปสู่การปรับตัวหรือแสดงออกมาในลักษณะของการสู้หรือหนี ดังนั้นจะเห็นได้ว่าพฤติกรรมการเผชิญความเครียดของแต่ละบุคคลนั้นเกิดขึ้นอย่างเป็นกระบวนการ และเกิดต่อเนื่องกัน

มาตลอด ลักษณะของพฤติกรรมการเผชิญความเครียดที่บุคคลเลือกใช้สามารถทำนายได้ถึงผลลัพธ์ว่า บุคคลจะสามารถปรับตัวได้หรือไม่⁽⁴²⁾ โดยการเผชิญปัญหาแบ่งได้ออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

2.1 ระยะการคาดคะเนสถานการณ์ เป็นระยะของการคาดคะเนสถานการณ์ที่ยังไม่เกิดขึ้น ซึ่งอาจจะเคยหรือไม่เคยเกิดสถานการณ์นั้นมาก่อน แต่บุคคลสามารถทำนายได้ว่าอะไรจะเกิดขึ้นในเวลาใด โดยใช้กระบวนการทางความคิดว่าวางแผนว่าจะจัดการกับสถานการณ์นั้นได้อย่างไร ป้องกันได้หรือไม่และด้วยวิธีใด ทำให้บุคคลสามารถปรับตัว เตรียมตัวไว้ล่วงหน้า หรือทราบถึงระยะเวลาที่ปลอดภัยก่อนเกิดเหตุการณ์นั้นได้

2.2 ระยะการเผชิญกับสถานการณ์ เป็นระยะที่บุคคลใช้กระบวนการทางความคิดในการพิจารณาว่าควรทำอย่างไรจึงจะเหมาะสม และผลที่ตามมาจะเป็นเช่นไร โดยการคิดวนไปวนมาตั้งแต่เริ่มต้นจนจบด้วยวิธีการประเมินซ้ำ

2.3 ระยะหลังการเผชิญกับสถานการณ์ เป็นระยะที่บุคคลใช้กระบวนการทางความคิดในการค้นพบความจริงของสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ซึ่งมีผลต่อการกระทำที่จะเกิดขึ้นเมื่อต้องเผชิญสถานการณ์นั้นอีกครั้ง

การเผชิญปัญหาของบุคคลนั้นจะออกมาในรูปของพฤติกรรม ซึ่งมีความสัมพันธ์กับความรู้สึกนึกคิด จิตใจ และอารมณ์ของแต่ละบุคคลในขณะนั้น เมื่อสถานการณ์เปลี่ยนแปลงไปก็จะมีผลทำให้บุคคลนั้นเกิดการเปลี่ยนแปลงทางความรู้สึกนึกคิด อารมณ์ และพฤติกรรม การแสดงออกถึงสิ่งต่างๆ เหล่านี้อาจหมายถึงกลไกทุกอย่างที่บุคคลใช้เพื่อรักษาภาวะสมดุลทางจิตใจ

Lazarus & Folkman⁽³⁹⁾ กล่าวถึงได้กลวิธีการเผชิญปัญหา (Coping Strategies) ว่าเป็นความพยายามของบุคคลในการจัดการกับปัญหา สถานการณ์ หรือการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งจากภายนอกและภายในตัวบุคคล แบ่งเป็น 2 ลักษณะคือ

1. การมุ่งจัดการกับอารมณ์ (Emotion Focused Coping) คือ การที่บุคคลใช้วิธีการตอบสนองต่อปัญหา สถานการณ์ หรือการเปลี่ยนแปลงที่ต้องเผชิญ โดยใช้กระบวนการทางความคิดในการปรับสภาวะอารมณ์หรือความรู้สึก หรือการใช้กลไกทางจิต (Defensive reappraisal) เช่น การหลีกเลี่ยง การปฏิเสธ การลดความสำคัญของปัญหา การเบี่ยงเบนความคิดความสนใจ การคิดในแง่ดี และการแสวงหาแหล่งสนับสนุนทางอารมณ์จากผู้อื่น เป็นต้น ซึ่งวิธีการเผชิญปัญหาแบบนี้เป็นการช่วยลดหรือบรรเทาความรู้สึกเท่านั้น แต่ปัญหายังคงอยู่เนื่องจากยังไม่ได้รับการแก้ไข

2. การมุ่งจัดการกับปัญหา (Problem Focused Coping) คือ การที่บุคคลเลือกตอบสนองต่อปัญหา สถานการณ์ หรือการเปลี่ยนแปลงที่ต้องเผชิญ โดยการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยการทำความเข้าใจว่าปัญหาคืออะไร เพื่อหาทางแก้ไข และตัดสินใจเลือกทางแก้ไขโดยคำนึงถึงประโยชน์และ

ความคุ้มค่า ซึ่งเป็นวิธีการที่มุ่งเน้นทั้งสิ่งแวดล้อมและตนเอง โดยการเปลี่ยนแปลงความกดดันจากสิ่งแวดล้อม อุปสรรค ทรัพยากร และวิธีดำเนินการ ช่วยให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ทักษะวิธีการ และพัฒนามาตรฐานพฤติกรรมของตนใหม่ในการจัดการกับปัญหานั้นๆ

ในการจัดการกับปัญหานั้น บุคคลแต่ละคนจะใช้ทั้งการจัดการกับปัญหา และการจัดการกับอารมณ์ควบคู่กันไป แต่จะใช้วิธีการใดมากกว่านั้นขึ้นอยู่กับความยากง่ายของปัญหาที่เผชิญ กล่าวคือ บุคคลจะใช้วิธีการมุ่งจัดการกับปัญหามากกว่าในสถานการณ์ที่รับรู้ว่าคุณสามารถแก้ไขปัญหานั้นได้ และในทางตรงกันข้ามจะเลือกใช้วิธีมุ่งจัดการกับอารมณ์มากกว่า

ในกระบวนการเผชิญปัญหานั้นขั้นตอนทั้งหมดสามารถเกิดย้อนไปย้อนมาได้หากมีการพบข้อมูลใหม่ หรือกระบวนการนั้นยังไม่สามารถบรรลุเป้าหมาย เพื่อให้เป็นการปรับสถานะสมดุลให้กับตนเองได้อย่างแท้จริง กระบวนการเผชิญปัญหานั้นจะเกิดขึ้นอีกครั้งหนึ่ง

3.3 แบบวัดการเผชิญปัญหา

แบบที่ 1 Lazarus and Folkman⁽³⁹⁾ ได้พัฒนาแบบวัดการเผชิญปัญหาชื่อ The Ways of Coping Checklist เป็นการถามความถี่ต่อการเผชิญปัญหาในแต่ละแบบที่สร้างขึ้นจากนิยามของการเผชิญปัญหา ประกอบด้วย 3 วิธี ดังนี้

1. การแก้ไขที่สาเหตุโดยตรง เช่น การวิเคราะห์ปัญหาเพื่อให้เข้าใจปัญหา การวางแผน และการกระทำตามแผนที่วางไว้
2. การแก้ปัญหาที่อารมณ์ เช่น การผิดหวังในสิ่งที่เกิดขึ้น การรอคอยให้เวลาหมดไป การตำหนิโทษตัวเอง เป็นต้น
3. การแก้ปัญหาที่สาเหตุและอารมณ์ไปพร้อมๆ กัน เช่น การแสวงหาการสนับสนุนทางสังคม ซึ่งแต่ละบุคคลอาจใช้การเผชิญปัญหาได้หลายวิธี โดยที่ไม่ต้องแสดงออกมาทั้งหมด เพียงแสดงพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งก็ถือว่าเป็นการแก้ปัญหาแล้ว

หลังจากนั้นได้พบว่าเครื่องมือนี้ไม่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงความซับซ้อนของกระบวนการเผชิญปัญหา จึงมีการพัฒนาแบบวัดต่อมาเรื่อยๆ จนกลายมาเป็นแบบวัดที่ใช้กันในปัจจุบัน ซึ่งก็คือ The Ways of Coping Questionnaire ที่วัดใน 8 องค์ประกอบ ดังนี้

1. การเผชิญหน้ากับปัญหา (Confrontive Coping) หมายถึงการใช้ความพยายามอย่างมากในการแก้ไขสถานการณ์ การแสดงความเป็นปรีชา หรือการลองทำในสิ่งที่เสี่ยง
2. การสร้างระยะห่าง (Distancing) การลดความสำคัญของปัญหาโดยการปลดปล่อยตนเองและพยายามมองสถานการณ์ในด้านบวก

3. การควบคุมตัวเอง (Self Control) หมายถึงความพยายามในการปรับความรู้สึกและการกระทำของตนเอง

4. การค้นหาการสนับสนุนทางสังคม (Seeking Social Support) หมายถึงความพยายามในการค้นหาข้อมูลเพิ่มเติม การสนับสนุนทางด้านอารมณ์ และการช่วยเหลืออื่นๆ

5. การยอมรับ (Accepting Responsibility) หมายถึงยอมรับว่าตนเองมีบทบาทในการแก้ปัญหาที่นั้น และผูกพันตัวเองเพื่อที่จะพยายามทำให้ปัญหานั้นดีขึ้น

6. การละทิ้งหรือหลีกเลี่ยง (Escape-Avoidance) หมายถึงการมีความรู้สึกคาดหวังว่าสถานการณ์นั้นจะผ่านพ้นไป และแสดงพฤติกรรมละทิ้งหรือหลีกเลี่ยงปัญหา

7. การวางแผนการแก้ปัญหา (Planful Problem Solving) หมายถึงความพยายามที่จะแก้ปัญหาอย่าง รอบคอบ ระมัดระวัง และมุ่งเน้นที่ปัญหา

8. การประเมินซ้ำในทางบวก (Positive Reappraisal) หมายถึงความพยายามที่จะสร้างความหมายทางบวก โดยเน้นที่การเติบโตของตนเอง รวมถึงมิติทางด้านศาสนา

แบบที่ 2 Carver, Scheier and Weintraub⁽⁴³⁾ ได้ศึกษาและทำการรวบรวมวิธีการเผชิญปัญหาโดยใช้ทฤษฎีของ Lazarus and Folkman กับรูปแบบของการกำกับตนเอง (Self Regulation) เป็นพื้นฐานของการวิจัย และได้เสนอกลวิธีการเผชิญปัญหาของตนเองออกมา มีชื่อว่า The Cope Inventory สามารถแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ๆ และ 3 กลุ่มย่อย ดังนี้

- การเผชิญปัญหาแบบมีประสิทธิภาพ

กลุ่มที่ 1 การเผชิญปัญหาแบบมุ่งเน้นการแก้ปัญหา ประกอบด้วย

1. การลงมือดำเนินการแก้ปัญหาและวางแผน (Acting Coping and Planning) เป็นกระบวนการในการลงมือแก้ไขปัญหาโดยตรง การใช้ความพยายามมากขึ้นในการแก้ไขตามขั้นตอนการคิดวิธีการเผชิญปัญหา ขั้นตอนในการดำเนินการ และการวางแผนในการปฏิบัติ

2. การวางแผน (Planning) เป็นการคิดหาวิธีในการเผชิญกับสิ่งที่ทำให้เกิดความเครียด การหาวิธีการเผชิญปัญหา การคิดเกี่ยวกับขั้นตอนในแก้ปัญหา และการวางแผนหาทางที่จะจัดการกับปัญหาให้ได้ที่ดีที่สุด

3. การระงับกิจกรรมอื่นที่ไม่เกี่ยวข้อง (Suppression of Competing Activities) เป็นการระงับความสนใจสิ่งอื่นที่เข้ามา เพื่อใส่ใจในการแก้ไขปัญหานั้นอย่างเต็มที่

4. การชะลอการเผชิญปัญหา (Restraint Coping) เป็นการรอช่วงจังหวะที่เหมาะสมในการลงมือทำ และมั่นใจว่าจะไม่ทำให้เหตุการณ์แย่ลง ถ้าลงมือทำเสียก่อน

5. การแสวงหาสิ่งสนับสนุนทางสังคมเพื่อหาเหตุผลประกอบ (Social Support Seeking for Instrumental Reasons) เป็นการปรึกษาโดยขอรายละเอียดสถานการณ์นั้นเพิ่มเติม หรือสอบถามจากผู้ที่เคยประสบปัญหามาก่อน เพื่อเป็นแนวทางในการเผชิญปัญหา

กลุ่มที่ 2 การเผชิญปัญหาแบบมุ่งเน้นอารมณ์ที่สนับสนุนการแก้ปัญหา

6. การแสวงหาสิ่งสนับสนุนทางสังคมเพื่อหากำลังใจ (Social Support Seeking for Emotional Reasons) การพูดระบายความรู้สึก โดยขอกำลังใจ คำปลอบโยน และ ความเข้าใจ เข้าใจจากบุคคลอื่น โดยกระบวนการนี้ในทางทฤษฎีจัดว่าเป็นการเผชิญปัญหาแบบมุ่งเน้นทางด้านอารมณ์ แต่ในทางปฏิบัติและสิ่งที่เกิดขึ้นจริงมักจะเกิดขึ้นควบคู่กับการค้นหาการสนับสนุนทางสังคม เพื่อหาเหตุผลประกอบ เพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาที่เหมาะสม แต่หากบุคคลใช้วิธีนี้เพียงเพื่อระบายความรู้สึก ไม่พยายามแก้ไขปัญหา ปัญหานั้นก็จะยังคงอยู่ต่อไป

7. การตีความหมายใหม่ในทางบวก (Positive Reinterpretation) เป็นการจัดการความกดดันทางอารมณ์มากกว่าการเผชิญสถานการณ์ที่เป็นสาเหตุของปัญหา โดยการมองในทางที่ดี มองมุมใหม่ในทางบวก วิธีนี้จะนำพาบุคคลให้มุ่งสู่อุปสรรคในการแก้ปัญหาโดยตรง และเรียนรู้จากประสบการณ์ที่จะได้รับ

8. การพึ่งศาสนา (Turning to Religion) เป็นการใช้ศาสนาในการยึดเหนี่ยว ทางจิตใจ หรือใช้เป็นหนทางสู่การตีความหมายใหม่ในเชิงบวก

9. การยอมรับ (Acceptance) การยอมรับความจริงกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้ ถือว่าเป็นบุคคลที่พร้อมที่จะเผชิญกับปัญหา

10. การปฏิเสธ (Denial) การปฏิเสธเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง โดยไม่สนใจต่อเหตุการณ์เหล่านั้น

- การเผชิญปัญหาแบบด้อยประสิทธิภาพ

กลุ่มที่ 3 การมุ่งเน้นอารมณ์ที่ไม่สนับสนุนการแก้ปัญหา และด้านการหลีกเลี่ยงปัญหา เป็นการไม่แสดงออกทางพฤติกรรม การไม่เกี่ยวข้องทางความคิด การใช้สุราและสารเสพติด

11. การระบายออกทางอารมณ์ (Focus on Venting of Emotion) เป็นการเพิ่มความตระหนักต่อความกดดันทางอารมณ์ หากใช้อย่างต่อเนื่องบุคคลจะหมกมุ่นอยู่กับความซึมเศร้า ไม่คิดหาทางแก้ไขปัญหามาโดยตลอด แต่หากใช้การระบายออกทางอารมณ์ในช่วงทำใจกับการสูญเสียแล้วหันมาคิดหาทางแก้ปัญหาก็จะช่วยในการเผชิญปัญหาได้

12. การไม่แสดงออกทางพฤติกรรม (Behavioral Disengagement) เป็นวิธีการลดความพยายามในการเผชิญปัญหา และละทิ้งความพยายามในการไปสู่เป้าหมาย เป็นพฤติกรรมที่บ่งบอกถึงการไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ ส่วนใหญ่เกิดกับบุคคลที่คาดว่าตนเองจะพบกับความสูญเสีย ยอมแพ้ จึงทำให้ไม่มีทางเอาชนะอุปสรรคได้

13. การไม่เกี่ยวข้องทางความคิด (Mental Disengagement) เป็นการลดความกดดันทางอารมณ์โดยการไม่คิดถึงวิธีการเผชิญกับปัญหา ไม่คิดถึงเป้าหมายที่มีอุปสรรคชัดเจน ใช้วิธีการทำอย่างอื่นที่จะได้ไม่ต้องคิดถึงปัญหานั้น เช่น การฝันกลางวัน การหมกมุ่นอยู่กับโทรทัศน์ เป็นต้น

14. การใช้สุรา หรือยา เพื่อให้ลืมเหตุการณ์ หรือเพื่อให้ความรู้สึกดีขึ้น

แบบที่ 3 Frydenberg and Lewis⁽⁴⁴⁾ ได้ศึกษาและรวบรวมวิธีการเผชิญปัญหาของวัยรุ่น โดยยึดทฤษฎี Lazarus และคณะ^(45, 46) ร่วมกับลักษณะพัฒนาการของวัยรุ่นของ Erikson และงานวิจัยที่เกี่ยวกับปัญหาของวัยรุ่นของ Hauser and Bowlbs⁽⁴⁷⁾ เป็นพื้นฐานในการวิจัย นำเสนอออกมาเป็นรูปแบบการเผชิญปัญหาของวัยรุ่น ทั้งหมด 18 วิธี จัดกลุ่มตามแนวคิดของ Lazarus and Folkman ได้ 2 กลุ่มใหญ่ ดังนี้

- กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบมุ่งเน้นที่ปัญหา (Problem Focused Coping)

1. การแสวงหาความเพลิดเพลิน เพื่อการผ่อนคลาย (Seek Relaxing Diversion) เป็นการคิดค้นหาวิธีการที่กระทำแล้วเกิดความรู้สึกเพลิดเพลินผ่อนคลายความเครียดจากปัญหาได้ ซึ่งวิธีนี้ไม่เป็นโทษต่อร่างกาย และไม่เกี่ยวกับการกีฬา เช่น การฟังเพลง การเล่นดนตรี เป็นต้น

2. การทำงานและสัมฤทธิ์ผล (Work and Achieve) เป็นการจัดการปัญหาโดยใช้ความพยายามความมานะบากบั่นในการทำงานเพื่อให้ประสบผลสำเร็จ และเกิดสัมฤทธิ์ผลในงาน เช่น การขยันทำงานมากขึ้น การติดตามงานที่ต้องการทำ เป็นต้น

3. การแก้ปัญหา (Solving the Problem) เป็นวิธีการคิดทำความเข้าใจถึง สาเหตุของปัญหา เพื่อคิดหาวิธีในการแก้ไขปัญหาแล้วลงมือดำเนินการตามขั้นตอน นับเป็นวิธีการจัดการกับปัญหาอย่างเป็นระบบ

4. การผ่อนคลายทางด้านร่างกาย (Physical Recreation) เป็นวิธีการปฏิบัติด้วยวิธีต่างๆ เพื่อให้ร่างกายได้ผ่อนคลาย และมีสุขภาพที่แข็งแรง เช่นการออกกำลังกาย การเล่นกีฬา เป็นต้น

5. การคบหาเพื่อนสนิท (Investing in Close Friend) เป็นการกระทำเพื่อสร้างความสัมพันธ์ หรือสร้างความใกล้ชิดสนิทสนมกับเพื่อนชายหรือหญิง เช่น การพบปะเพื่อนฝูง การใช้เวลากับเพื่อน เป็นต้น

6. การแสวงหาการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม (Seek to Belong) เป็นการหาวิธีการต่างๆ ที่ทำให้ตนเองได้รับการยอมรับ หรือเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม เช่น การพยายามทำให้ตัวเข้ากับเพื่อนๆ ได้ หรือการพยายามทำให้บุคคลที่มีความสำคัญต่อตนประทับใจตนเอง เป็นต้น

7. การแสวงหาการสนับสนุนทางสังคม (Seeking Social Support) เป็นวิธีการเผชิญปัญหาโดยมุ่งเน้นจัดการกับปัญหา แต่ต้องอาศัยความช่วยเหลือหรือการสนับสนุนจากบุคคลรอบข้าง เช่น การขอความช่วยเหลือจากพ่อแม่ การขอคำแนะนำในการแก้ปัญหาของตนจากผู้อื่น เป็นต้น

8. การแสวงหาความช่วยเหลือจากผู้เชี่ยวชาญ (Seeking Professional Help) เป็นวิธีการเผชิญปัญหาโดยมุ่งจัดการที่สาเหตุของปัญหา โดยที่วิธีการนั้นอาจต้องอาศัยการช่วยเหลือสนับสนุนจากผู้เชี่ยวชาญโดยเฉพาะ เช่น การขอรับคำปรึกษาเชิงจิตวิทยา เป็นต้น

9. การรวมกลุ่มจัดการกับปัญหา (Social Action) เป็นวิธีจัดการกับปัญหาโดยใช้การรวมกลุ่ม หรือหาพวกมารวมกันแก้ไขปัญหาแทนการจัดการด้วยตัวเองเพียงคนเดียว

10. การมีความวิตกกังวล (Worry) เป็นการลดความกดดันทางอารมณ์โดยใช้การคิดหาทางเกี่ยวกับปัญหามากขึ้น แต่ไม่สามารถบรรเทาความทุกข์ลง เนื่องจากเป็นความคิดในเชิงลบ

- กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบมุ่งเน้นที่อารมณ์ (Emotion Focused Coping)

11. การมีความคิดที่เป็นความปรารถนา (Wishful Thinking) เป็นการจัดการกับปัญหาโดยใช้ความคิด ความคาดหวัง หรือความปรารถนาที่ต้องการจะให้ปัญหาหรือความทุกข์เบาบางลง เช่น การปรารถนาให้มีปาฏิหาริย์เกิดขึ้น หรือจินตนาการว่าทุกอย่าง สิ่งจะเปลี่ยนจากร้ายกลายเป็นดี เป็นต้น

12. การแสวงหาการสนับสนุนทางด้านจิตใจ (Seeking Spiritual Support) เป็นการจัดการกับปัญหาโดยนำเอาความเชื่อ ความศรัทธาทางศาสนาใช้ในการแก้ไขปัญหา เช่น การสวดมนต์ขอพรให้พระคุ้มครอง การอ่านหนังสือธรรมะ เป็นต้น

13. การมุ่งเน้นในทางบวก (Focus on Positive) เป็นการมองสถานการณ์ปัญหานั้นๆ ในทางที่ดี แสดงให้เห็นถึงทัศนคติที่เป็นมุมมองเชิงบวกต่อชีวิตและสถานการณ์ต่างๆ เช่น การมองหาข้อดีของเหตุการณ์หรือปัญหาที่เกิดขึ้น การพยายามทำให้ชีวิตสดใสสำเร็จ เป็นต้น

14. การไม่รับรู้ปัญหา (Ignore the Problem) เป็นการหลีกเลี่ยงต่อปัญหา ไม่ยอมรับปัญหาที่เกิดขึ้น เป็นการตัดปัญหาเพื่อให้ตนเองยังรู้สึกดี

15. การตำหนิตนเอง (Self Blame) เป็นการโทษตนเองว่าเป็นต้นเหตุของปัญหา โดยมักเกิดขึ้นเมื่อบุคคลมองไม่เห็นทางออกของปัญหา หรือไม่สามารถจัดการกับปัญหาได้

16. การลดความตึงเครียด (Tension Reduction) เป็นการหาวิธีการเพื่อจะช่วยให้ ความเครียดต่างๆ ลดลง เช่น การดื่มเหล้า การสูบบุหรี่ หรือการใช้สารเสพติด เป็นต้น

17. การเก็บปัญหาไว้คนเดียว (Keep to Self) เป็นการเก็บเอาความคิด ความรู้สึกที่เป็นทุกข์ ไว้กับตนเอง และหลีกเลี่ยงที่จะพบเจอผู้อื่น

18. การไม่เผชิญกับปัญหา (Not Coping) เป็นการแสดงให้เห็นว่าคุณคนนั้นไม่สามารถ จัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นได้ และมีแนวโน้มจะพัฒนาไปสู่อาการทางกายที่มีสาเหตุมาจากจิตใจ

จากการศึกษาของ Frydenberg and Lewis ได้แบ่งกลุ่มการเผชิญปัญหาทั้ง 18 วิธี ออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่⁽⁴⁸⁾ ดังนี้

1. เป็นการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหาโดยใช้ความสามารถของตนเอง (Solving the problem หรือ Problem Focused) ได้แก่ การแก้ปัญหา การผ่อนคลายทางด้านร่างกาย การทำงาน และสัมฤทธิ์ผล การคบหาเพื่อนสนิท การแสวงหาการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม การมุ่งเน้นใน ทางบวก และการแสวงหาความเพลิดเพลินเพื่อการผ่อนคลาย

2. เป็นการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหาโดยอาศัยแหล่งสนับสนุนอื่นๆ (Reference to Others) ได้แก่ การแสวงหาการสนับสนุนทางด้านจิตใจ การแสวงหาการสนับสนุนทางสังคม การ แสวงหาความช่วยเหลือจากผู้เชี่ยวชาญ และการรวมกลุ่มจัดการกับปัญหา

3. เป็นการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงปัญหา (Avoidance หรือ Non-Productive Coping) ได้แก่ การกังวล การมีความคิดที่เป็นความปรารถนา การไม่เผชิญปัญหา การไม่รับรู้ปัญหา การเก็บ ปัญหาไว้คนเดียว และการตำหนิตนเอง

แต่ถ้าพิจารณาในแง่ของประสิทธิภาพในการทำงาน จะแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ วิธีการเผชิญปัญหาที่มีประสิทธิภาพ ได้แก่ วิธีที่มีความพยายามในการจัดการกับปัญหา หรือ ความเครียดที่มี อยู่โดยตรง กับความสามารถของตนเอง หรืออาศัยแหล่งสนับสนุนอื่นๆ และวิธีการเผชิญปัญหาที่ ไม่มีประสิทธิภาพ ได้แก่ วิธีที่ไม่สามารถจัดการกับปัญหา หรือหลีกเลี่ยงปัญหานั้นเอง

แบบที่ 4 Cook & Heppner⁽⁴⁹⁾ ได้ตรวจสอบคุณสมบัติเชิงจิตมิติของแบบวัดการเผชิญ ปัญหา โดยทำการตรวจสอบ 3 แบบวัด ได้แก่ แบบวัด COPE ของ Carver et al.⁽⁴³⁾ ที่วัด องค์ประกอบการเผชิญปัญหา 14 ด้าน มีค่าความเชื่อมั่นระหว่าง 0.46 ถึง 0.77 จากการทดสอบซ้ำใน เวลาห่างกัน 8 สัปดาห์ หากทำการทดสอบซ้ำที่ระยะเวลาห่างกัน 6 สัปดาห์ มีค่าความเชื่อมั่นระหว่าง 0.42 ถึง 0.89 ส่วนแบบวัด CISS ของ Endler et al.⁽⁵⁰⁾ ที่วัดองค์ประกอบการเผชิญปัญหา 4 ด้าน เมื่อทำการทดสอบซ้ำพบค่าความ เชื่อมั่นอยู่ระหว่าง 0.67 ถึง 0.83 และแบบวัด CSI ของ Tobin et

al.⁽⁵¹⁾ วัดองค์ประกอบการเผชิญปัญหาทั้งหมด 8 ด้าน เมื่อนำมาทดสอบซ้ำ มีค่าความเชื่อมั่นระหว่าง 0.51 ถึง 0.73 โดยการนำไปทดลองใช้กับนักศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 329 คน แล้วนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบร่วมกัน พบว่า แบบวัดการเผชิญปัญหาทั้ง 3 แบบ มีคุณสมบัติเป็นเครื่องมือวัดทางจิตวิทยาที่ดี มีความเที่ยงตรงจากการหาค่าสหสัมพันธ์กับมาตรฐานวัดบุคลิกภาพที่ได้มาตรฐานอื่นๆ โดยพบว่าองค์ประกอบของการเผชิญปัญหามี 3 องค์ประกอบ ดังนี้

1. องค์ประกอบด้านการเผชิญปัญหาโดยมุ่งจัดการกับปัญหา ประกอบด้วย กลวิธีการเผชิญปัญหา 9 ด้าน ได้แก่ การวางแผน (COPE) ลงมือดำเนินการแก้ปัญหา (COPE) การระงับกิจกรรมอื่นที่ไม่เกี่ยวข้อง (COPE) การชะลอการเผชิญปัญหา (COPE) การยอมรับ (COPE) การตีความหมายใหม่ทางบวกและการเติบโต (COPE) การจัดการกับปัญหา (CISS) การแก้ปัญหา (CSI) และการปรับเปลี่ยนความคิด (CSI)

2. องค์ประกอบด้านการแสวงหาการสนับสนุนทางสังคม ประกอบด้วย กลวิธีการเผชิญปัญหา 7 ด้าน ได้แก่ การแสวงหาการสนับสนุนทางสังคมเพื่อกำลังใจ (COPE) การแสวงหาการสนับสนุนทางสังคมเพื่อแก้ปัญหา (COPE) การถอยหนีจากสังคม (CSI) การแสดงออกทางอารมณ์ (CSI) การเบี่ยงเบนความสนใจ (CISS) การสนับสนุนทางสังคม (CSI) และการหาความเพลิดเพลินทางสังคม (CISS)

3. องค์ประกอบด้านการหลีกเลี่ยง ประกอบด้วย กลวิธีการเผชิญปัญหา 10 ด้าน ได้แก่ การหลีกเลี่ยงปัญหา (CSI) การจัดการกับอารมณ์ (CISS) การคิดเพื่อเติมเต็มความปรารถนา (CSI) การตำหนิตนเอง (CSI) การปฏิเสธ (COPE) การไม่แสดงออกทางพฤติกรรม (COPE) การถอยหนีจากสังคม (CSI) การไม่เกี่ยวข้องทางความคิด (COPE) การเบี่ยงเบนความสนใจ (CISS) และการใช้สุราสารเสพติด (COPE)

แบบที่ 5 สุภาพรณ โคตรจรัส⁽¹³⁾ ได้พัฒนาแบบวัดการเผชิญปัญหาฉบับสั้น ตามแนวทางทฤษฎีความเครียดของ Lazarus⁽⁴¹⁾⁽³⁹⁾ และแบบวัดการเผชิญปัญหาของ Carver et al.⁽⁴³⁾ วัดกลวิธีการเผชิญปัญหาของนักศึกษา ประกอบด้วยวิธีการเผชิญปัญหา 15 ด้าน มีข้อคำถาม 30 ข้อ ซึ่งได้มีผู้นำแบบวัดดังกล่าวไปใช้กับตำรวจจราจร นักศึกษา เยาวชนผู้กระทำผิดในสถานพินิจ และผู้ถูกคุมประพฤติ ซึ่งสุภาพรณ โคตรจรัส และชุมพร ยงกิตติกุล ได้นำแบบวัดการเผชิญปัญหาดังกล่าวมาปรับปรุงเพื่อนำไปศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู และรูปแบบการเผชิญปัญหาของนักเรียนมัธยมศึกษา ประกอบด้วยข้อคำถาม 40 ข้อ วัดรูปแบบการเผชิญปัญหา 3 แบบ ดังนี้

1) การเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหา (Problem-Focus Coping) แสดงถึงความพยายามลงมือแก้ปัญหา โดยจัดการโดยตรงกับปัญหา ประกอบด้วย 8 ด้าน ได้แก่ การลงมือดำเนินการแก้ปัญหา การวางแผน การทำงานหนักและความสำเร็จในงาน การระงับกิจกรรมอื่นที่ไม่เกี่ยวข้อง การชะลอการเผชิญปัญหา การตีความหมายใหม่ทางบวก การยอมรับ การหาทางผ่อนคลาย และการแสวงหาการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม

2) การเผชิญปัญหาแบบแสวงหาสิ่งสนับสนุนทางสังคม (Seeking Social Support) แสดงถึงความพยายามในการจัดการกับปัญหา โดยอาศัยแหล่งทรัพยากรต่าง ๆ ซึ่งประกอบด้วย การแสวงหาการสนับสนุนทางสังคมเพื่อแก้ปัญหา และการแสวงหาการสนับสนุนทางสังคมเพื่อกำลังใจ

3) การเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยง (Avoidance) แสดงถึงการไม่สามารถเผชิญกับปัญหาได้ เป็นการหลีกเลี่ยงปัญหา ประกอบด้วย 7 ด้าน ได้แก่ การปฏิเสธ การไม่แสดงออกทางพฤติกรรม การไม่เกี่ยวข้องทางความคิด การเก็บความรู้สึกไว้คนเดียว การตำหนิตนเอง การเป็นกังวล และการใส่ใจในอารมณ์ที่เกิดขึ้น

3.4 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเผชิญปัญหา

รัชดา ไชโยธา⁽⁵²⁾ ทำการรวบรวมปัจจัยที่มีอิทธิพลในการเผชิญปัญหา ได้ดังนี้

1. สถานภาพสมรส ผู้ที่แต่งงานจะมีคู่สมรสช่วยคิดช่วยกันแก้ปัญหาได้ดีกว่าคนโสด
2. ระดับการศึกษา บุคคลที่มีการศึกษาที่ดีจะช่วยให้ตระหนักถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดปัญหาได้ดีกว่า สามารถวิเคราะห์และเลือกวิธีการเผชิญปัญหาได้อย่างเหมาะสม และง่ายต่อการเข้าใจ
3. อายุ มีความสัมพันธ์กับประสบการณ์ชีวิต เมื่ออายุมากขึ้นจะผ่านปัญหาและวิกฤตในชีวิตต่างๆ มากมาย ทำให้มีความสามารถในการคิดวินิจฉัย ไตร่ตรอง และตัดสินใจเลือกวิธีในการเผชิญปัญหาได้ดีขึ้น
4. ประสบการณ์ในอดีต ช่วยให้คุณได้เรียนรู้ความเครียดและปัญหาได้ดีกว่าเดิม สามารถเพิ่มความอดทนอดกลั้นต่อความเครียด และเลือกวิธีที่เคยใช้แล้วประสบความสำเร็จในอดีตมาแก้ไขปัญหในปัจจุบัน
5. ความสามารถในการประเมินสถานการณ์ บุคคลย่อมมีความสามารถในการประเมินและรับรู้สถานการณ์ต่างกันไปแล้วแต่บุคคล ส่งผลต่อการเลือกใช้วิธีการเผชิญปัญหาที่แตกต่างกัน
6. ความสามารถในการปรับตัว บุคคลที่มีความสามารถในการปรับตัวได้สูงจะเป็นคนที่สามารถประเมิน ตัดสิน และเผชิญความเครียดได้อย่างมีประสิทธิภาพ มักจะเป็นบุคคลที่มีการทำหน้าที่ในสังคมได้เหมาะสม มีขวัญและกำลังใจที่ดี

7. ความเข้มแข็งของบุคคล บุคลิกภาพที่เข้มแข็ง มีความมุ่งมั่น สามารถช่วยขจัด ความเครียด โดยมีผลต่อการปรับตัวทั้งทางตรงและทางอ้อม เมื่อมีปัญหาที่ต้องแก้ไข ก็จะสามารถ เลือกใช้ ทรัพยากรที่มีอยู่ และวิธีการเผชิญปัญหาได้อย่างเหมาะสม

3.5 ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในการเผชิญปัญหา⁽¹³⁾

1. การมีข้อมูลที่ไม่เพียงพอ ทำให้วิเคราะห์ปัญหาไม่ตรงกับความเป็นจริง และนำไปสู่ ข้อสรุปที่ผิดพลาด
2. ความเร่งรีบ ทำให้ต้องเลือกวิธีการในการเผชิญปัญหา บนความกดดัน และมักจะนำไปสู่ การใช้อารมณ์มากกว่าใช้เหตุผล ซึ่งการแก้ปัญหาอาจจะทำได้ไม่ดีนัก
3. การมองปัญหาวาง่ายกว่าความเป็นจริง ทำให้มองปัญหาอย่างไม่รอบคอบ ขาด รายละเอียดของปัญหา การเลือกวิธีการเผชิญปัญหาก็อาจผิดพลาดได้
4. ด้านแรงจูงใจและอารมณ์ บุคคลมักเลือกรับรู้ในสิ่งที่ต้องการรับรู้ แรงจูงใจและอารมณ์จึง มีการผลต่อการรับรู้ปัญหา อารมณ์ด้านบวกและด้านลบย่อมส่งผลต่อการรับรู้ที่แตกต่างกัน การรับรู้ ปัญหาเดียวกันบนอารมณ์ที่แตกต่างกัน ย่อมส่งผลต่อการเลือกวิธีการเผชิญปัญหาที่แตกต่างกัน
5. การหลีกเลี่ยงปัญหา เป็นการบิดเบือนสถานการณ์จากความเป็นจริง เพื่อช่วยผ่อนคลาย ความเครียด ลดความวิตกกังวล แต่หากใช้วิธีนี้มากอาจนำไปสู่การปรับตัวที่ผิดปกติได้
6. การไม่สามารถเป็นผู้ให้ เนื่องจากมีความคาดหวังว่าจะเป็นผู้รับ เรียกร้องจากผู้อื่นอย่าง มาก และหากไม่ได้รับตามที่ต้องการก็จะรู้สึกสงสารตนเอง ไม่ไว้ใจผู้อื่น ทำให้ไม่กล้าที่จะเผชิญปัญหา

3.6 แนวทางปฏิบัติ 5 ประการ เพื่อความพร้อมในการเผชิญปัญหา

วันชัย ไชยสิทธิ์⁽⁵³⁾ ได้เสนอแนวทางปฏิบัติ 5 ประการ เพื่อสร้างความพร้อมสำหรับเผชิญกับ ปัญหาในชีวิตประจำวัน

1. การพูดคุยกับคนที่ไว้ใจ ถือเป็นวิธีที่ช่วยให้บุคคลนั้นได้แสดงทัศนะที่มีออกมาให้คนอื่นได้ รับรู้ และมีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับบุคคลอื่นอีกด้วย ทำให้ได้ค้นพบ ได้ทบทวนความคิด ของตนเอง ทำให้เกิดความชัดเจนขึ้น และสามารถจัดการกับปัญหาที่มีอยู่ในระดับหนึ่งได้
2. ฝึกผ่อนคลายความเครียดให้กับร่างกายและจิตใจอย่างสม่ำเสมอ การหาเวลาสำหรับทำ กิจกรรมที่เสริมสร้างความรู้สึกมีความสุขให้เกิดขึ้น โดยการเดินเล่น อ่านหนังสือ หรือทำกิจกรรมที่ สนุกสนานเพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดความเครียดสะสมมากจนอาจเกิดเป็นอาการเจ็บป่วยทาง ร่างกายได้

3. ฝึกออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอจะช่วยให้ร่างกายแข็งแรง สามารถเผชิญหรือต่อสู้กับปัญหาต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นการช่วยระบายอารมณ์หรือความรู้สึกคับข้องใจที่สะสมอยู่ภายในออกมา และยังช่วยให้บุคคลออกมาจากความคิดที่หมกมุ่นอยู่กับปัญหาหรือความตึงเครียดได้บ้างชั่วขณะหนึ่ง ทำให้เกิดสติและสามารถมองเห็นทางออกในการจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นได้

4. ทำสิ่งที่สนใจและชื่นชอบ เป็นความสนใจที่ไม่เจาะจงอยู่กับหน้าที่การทำงานเพียงอย่างเดียว แต่เป็นการตัดสินใจเลือกด้วยความพอใจจากตนเองเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งจะช่วยพัฒนาทักษะและความสามารถที่ไม่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติหน้าที่โดยตรงกับงาน แต่จะตอบสนองต่อความต้องการส่วนบุคคลได้เป็นอย่างดี

5. ดูแลสุขภาพทางร่างกายและจิตใจให้สมบูรณ์แข็งแรง การที่บุคคลพยายามแสวงหาแนวทางที่เหมาะสมที่สุด สามารถสร้างสมดุลให้กับตนเองให้มาก เพราะในแต่ละช่วงวัยจะมีความต้องการที่แตกต่างกันออกไป

4. ทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในปัจจุบันยังไม่มีการศึกษาวิจัยเรื่องความตั้งใจไม่มีบุตร และความเกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ และการเผชิญปัญหาในประเทศไทย มีเพียงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ความไม่ต้องการมีบุตร ในเชิงประชากรศาสตร์และสังคมศาสตร์ เช่น ปัจจัยที่ทำให้คนไม่ต้องการมีบุตร คุณภาพชีวิตของสตรีที่วางแผนไม่มีบุตร ความพึงพอใจในชีวิตของสตรีที่ไม่มีบุตร หรือในกลุ่มตัวอย่างอื่น ๆ ดังต่อไปนี้

พิมลพรรณ อิศรภักดี⁽¹⁰⁾ ศึกษาทัศนคติเกี่ยวกับการแต่งงานและการมีบุตร ใช้การสำรวจด้วยแบบสอบถามออนไลน์ ในอาสาสมัครเพศหญิงจำนวน 1,062 คน และเพศชายจำนวน 546 คน ส่วนใหญ่มีอายุ 19-20 ปี กำลังศึกษาอยู่ระดับอุดมศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่ต้องการมีบุตร และร้อยละ 14 ไม่ต้องการมีบุตร อาสาสมัครมากกว่าครึ่งต้องการมีบุตร 2 คน โดยเหตุผลที่ต้องการมีบุตรคือ เพื่อให้ชีวิตมีความสมบูรณ์ และเพื่อความสัมพันธ์ที่ดีของครอบครัว พบว่าผู้หญิงจะให้เหตุผลเกี่ยวกับความมั่นคงด้านจิตใจ คือเพื่อจะได้มีผู้ดูแลยามเจ็บป่วย เพื่อเป็นเพื่อน ทำให้ไม่เหงา ส่วนผู้ชายให้ความสำคัญว่าต้องการมีผู้สืบสกุลและทรัพย์สินสมบัติมากกว่า สำหรับเหตุผลสำคัญในกลุ่มที่ไม่ต้องการมีบุตร ได้แก่ ทำให้ขาดอิสระ ต้องการใช้ชีวิตโดยไม่ต้องมีห่วง สังคมปัจจุบันมีปัญหาหลากหลายบุตรเป็นอันตราย ประพฤติผิด รวมทั้งเกรงว่าจะไม่มีความสามารถในการสั่งสอนบุตรให้เป็นคนดีได้ และไม่สามารถหาเลี้ยงดูแลบุตรได้

Avison M et al.⁽⁵⁴⁾ ได้ทำการวิจัยความเชื่อมโยงระหว่างรูปแบบบุคลิกภาพและแรงจูงใจในการมีบุตร ศึกษาในผู้สมัครใจไม่มีบุตรจำนวน 780 คน โดยการใช้แบบประเมินสำรวจความคิดเห็นออนไลน์ เกี่ยวกับบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ (Big five personality) และความต้องการอิสรภาพ ความปรารถนาที่จะเป็นพ่อแม่ พบว่า เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ที่ต้องการมีบุตร ผู้ที่ไม่ต้องการมีบุตร มีคะแนนความต้องการอิสรภาพสูงกว่าอย่างมีนัยสำคัญ และมีคะแนนในรูปแบบบุคลิกภาพ แบบเป็นมิตร (Agreeableness) และ บุคลิกภาพแบบแสดงออก (Extraversion) ต่ำกว่า อย่างมีนัยสำคัญ รวมถึงมีความเคร่งศาสนาต่ำกว่า และมีเสรีนิยมทางการเมืองสูงกว่า โดย ในผู้ที่ยังไม่เป็นพ่อแม่ ระดับความปรารถนาที่จะเป็นพ่อแม่ มีความสัมพันธ์เชิงลบกับความต้องการอิสรภาพ และมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับรูปแบบบุคลิกภาพแบบเป็นมิตร (Agreeableness) และ บุคลิกภาพแบบแสดงออก (Extraversion) โดยจำนวนบุตรที่ต้องการมี มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับรูปแบบบุคลิกภาพแบบเป็นมิตร (Agreeableness) และความเคร่งในศาสนา ผู้ที่ตัดสินใจไม่ต้องการมีบุตรอย่างชัดเจนตั้งแต่ในช่วงต้นของชีวิต มีคะแนนความต้องการอิสรภาพสูงกว่า และมีรูปแบบบุคลิกภาพแบบเปิดรับประสบการณ์ (Openness to Experience) มากกว่าอย่างมีนัยสำคัญ โดยสรุปคือบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบมีผลต่อแรงจูงใจในการมีบุตร โดยมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับลักษณะใน 4 ด้าน กล่าวคือมีความสัมพันธ์เชิงลบกับบุคลิกภาพแบบเป็นมิตร (Agreeableness) บุคลิกภาพแบบแสดงออก (Extraversion) และมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับบุคลิกภาพแบบเปิดรับประสบการณ์ (Openness to Experience) และบุคลิกภาพแบบไม่มั่นคงทางอารมณ์ (Neuroticism)

Bień A et al.⁽⁵⁵⁾ ได้ทำการศึกษาคุณภาพชีวิต และความพึงพอใจในชีวิตของสตรีที่วางแผนไม่มีบุตร ในประเทศโปแลนด์ จำนวน 108 คน โดยมีเกณฑ์คัดเลือกเข้าคือจะต้องเป็นผู้ที่ตั้งใจไม่มีบุตร โดยที่ไม่ได้เกิดจากภาวะเป็นหมัน การมีบุตรยาก หรือมีปัญหาสุขภาพที่ทำให้ไม่ควรถังครรภ์ พบว่า สตรีที่วางแผนไม่มีบุตร มีคุณภาพของชีวิตดีกว่าในทุก ๆ ด้าน ในสตรีไม่มีบุตรที่อาศัยอยู่ในเมือง จบการศึกษาระดับมหาวิทยาลัย และมีสถานะทางเศรษฐกิจดีถึงดีมาก ไม่ว่าจะประเมินมุมมองต่อสุขภาพของตนเอง และคุณภาพชีวิตในขอบเขตที่ศึกษาคือด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม

Blackstone A et al.⁽⁵⁶⁾ ได้ทำการศึกษาทบทวนงานวิจัยในผู้ที่ไม่มีความสมัครใจ พบว่า เหตุผลที่ถูกกล่าวถึงมากที่สุดคือความเป็นอิสระจากความรับผิดชอบในการดูแลบุตร เพิ่มโอกาสในการเติมเต็มความต้องการของตนเอง และการเคลื่อนย้ายเปลี่ยนแปลงสามารถทำได้ง่าย (Houseknecht 1987) รวมถึงอิสรภาพส่วนบุคคล และความสามารถที่จะพัฒนาความสัมพันธ์กับ

ผู้อื่น (Gillespie 2003) และมีงานวิจัยเชิงคุณภาพที่พบว่าเหตุที่คนไม่ต้องการมีบุตรคือ ไม่ชอบความเปลี่ยนแปลงในรูปแบบการใช้ชีวิตที่เกิดจากการเป็นพ่อแม่ การปฏิเสธในบทบาทความเป็นแม่ ความเห็นแก่ตัวยังคำนึงถึงประโยชน์ส่วนตัว และไม่เต็มใจจะสวมบทบาทความเป็นพ่อแม่ ไม่ว่าจะรู้สึกว่าคุณเองไม่คู่ควร หรือมีความชำนาญก็ตาม

Peterson H⁽⁵⁷⁾ ศึกษาเป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพในสตรีชาวสวีเดนที่สมัครใจไม่มีบุตร จำนวน 21 คน เกี่ยวกับความหมายของอิสรภาพ พบว่า มี 2 มุมมองเกี่ยวกับอิสรภาพ ซึ่งมีความสัมพันธ์กับการเลือกที่จะไม่มีบุตร โดยมุมมองแรกจะเป็นมุมมองในเชิงบวก ว่าการที่สตรีสมัครใจไม่มีบุตรเพราะมีความสุขเพลิดเพลินกับการใช้ชีวิตในทุก ๆ วัน โดยให้ความหมายว่าอิสรภาพคือรากลึกของอัตลักษณ์ ความเป็นตัวตน ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับทางเลือกในชีวิตด้านอื่น ๆ นอกเหนือไปจากการปฏิเสธความเป็นแม่ ส่วนในมุมมองที่สอง ประกอบด้วยมุมมองเชิงลบเกี่ยวกับความเสี่ยงในการมีบุตร โดยมองว่าการเป็นแม่เป็นการสิ้นเปลืองเวลา และมองว่าการเป็นพ่อแม่เปรียบเหมือนกับการติดกับ

บทที่ 3

วิธีดำเนินงานวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร (Population) คือ ผู้ที่มาจากทะเบียนสมรสใหม่ ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร

ประชากรกลุ่มเป้าหมาย (Target Population) คือ ผู้ที่มาจากทะเบียนสมรสใหม่ ณ สำนักงานเขตบางรัก กรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. 2562

ประชากรที่จะทำการศึกษา (Population to be studied) คือ ผู้ที่มาจากทะเบียนสมรสใหม่ ณ สำนักงานเขตบางรัก กรุงเทพมหานคร ในช่วงเวลาที่ทำการเก็บข้อมูล

การสุ่มตัวอย่าง (Sampling Technique) ไม่มีการสุ่มตัวอย่าง โดยจะเก็บในผู้มาจากทะเบียนสมรสใหม่ทุกรายที่เข้าเกณฑ์การศึกษา จนกว่าจะครบตามจำนวนขนาดกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้

เกณฑ์การคัดเลือกเข้า (Inclusion Criteria) คือ

- 1) เป็นผู้ที่มีทะเบียนสมรส ณ สำนักงานเขตบางรัก กรุงเทพมหานคร เพศชาย และหญิง
- 2) อายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป
- 3) สามารถอ่าน เขียน เข้าใจภาษาไทยได้ดี
- 4) มีสติสัมปชัญญะสมบูรณ์ สามารถรับรู้วัน เวลา สถานที่ และบุคคลได้
- 5) ยินยอมให้ความร่วมมือในการศึกษาวิจัย
- 6) เป็นคนไทยที่สมรสกับคนไทย

เกณฑ์การคัดออก (Exclusion Criteria) คือ

- 1) ผู้ที่มีปัญหาด้านการมองเห็น หรือการได้ยินอย่างมาก หรือเจ็บป่วยหนักจนเป็นอุปสรรคต่อการตอบแบบสอบถาม

การคำนวณกลุ่มตัวอย่าง

โดยการใช้สูตรการคำนวณขนาดตัวอย่าง (Sample size) ของ Taro Yamane 1969 ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ความคลาดเคลื่อนในการสุ่มตัวอย่างเท่ากับ 0.05

$$\text{เมื่อกำหนดให้} \quad n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของประชากร (จำนวนผู้ที่มาจดทะเบียนสมรสในปี พ.ศ. 2559 คือ 5,355 คน

อ้างอิงข้อมูลจากสำนักยุทธศาสตร์และประเมินผล กรุงเทพมหานคร)⁽¹²⁾

e = ค่าความคลาดเคลื่อนของข้อมูลที่เก็บจากประชากรที่ยอมรับได้ กำหนดให้เท่ากับ 0.05

$$\begin{aligned} \text{แทนค่าจากสูตร} \quad n &= \frac{5355}{1+5355(0.05^2)} \\ &= 372.198 \\ &\approx 372 \text{ คน} \end{aligned}$$

และเพื่อป้องกันความผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นจากข้อมูลที่ไม่สมบูรณ์ ผู้วิจัยจึงเพิ่มขนาดตัวอย่างเป็น 380 คน

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลงานศึกษาวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานทั่วไป จำนวน 19 ข้อ ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีข้อคำถาม ได้แก่ เพศ อายุ ศาสนา สภาพความเป็นอยู่ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ลักษณะที่พักอาศัย ภาวะดูแลพ่อแม่สูงวัย ความต้องการมีบุตร และทัศนคติต่อการมีบุตร

ส่วนที่ 2 แบบทดสอบบุคลิกภาพ MPI (The Maudsley Personality Inventory) เป็นแบบทดสอบมาตรฐานสร้างโดย Hans J. Eysenck⁽⁵⁸⁾ แปลและเรียบเรียงเป็นภาษาไทยโดย เกษมศักดิ์ ภูมิศรีแก้ว⁽⁵⁹⁾ แบบทดสอบบุคลิกภาพเป็น self-rating scale ประกอบด้วยข้อคำถาม 48 ข้อ ใช้ประเมินบุคลิกภาพ 2 มิติ ดังนี้

บุคลิกภาพมิติที่ 1 ด้านพฤติกรรม (Scale E - extraversion) ประกอบด้วยข้อคำถาม 24 ข้อ ได้แก่ ข้อคำถามที่ 1, 4, 5, 8, 9, 12, 14, 16, 18, 20, 22, 24, 26, 28, 30, 32, 34, 36, 38, 40, 42, 44, 46 และ 48

บุคลิกภาพมิติที่ 2 ด้านสภาวะทางอารมณ์ (Scale N-neuroticism) ประกอบด้วยข้อคำถาม 24 ข้อ ได้แก่ ข้อคำถามที่ 2, 3, 6, 7, 10, 11, 13, 15, 17, 19, 21, 23, 25, 27, 29, 31, 33, 35, 37, 39, 41, 43, 45 และ 47

แต่ละข้อมีค่าคะแนนระหว่าง 0-2 คะแนน แต่ละสเกลมีความเป็นอิสระต่อกันมีค่าตั้งแต่ 0-48 คะแนน โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

กลุ่มที่ 1 ข้อคำถามเชิงบวก ได้แก่ ข้อคำถามที่ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 15, 17, 19, 20, 21, 23, 25, 26, 27, 28, 29, 31, 32, 33, 34, 35, 37, 38, 39, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47 และ 48 ให้คะแนนดังต่อไปนี้

ใช่	ให้คะแนน	2	คะแนน
ไม่แน่ใจ	ให้คะแนน	1	คะแนน
ไม่ใช่	ให้คะแนน	0	คะแนน

กลุ่มที่ 2 ข้อคำถามเชิงลบ ได้แก่ ข้อคำถามที่ 14, 16, 18, 22, 24, 30, 36 และ 40 ให้คะแนนดังต่อไปนี้

ใช่	ให้คะแนน	0	คะแนน
ไม่แน่ใจ	ให้คะแนน	1	คะแนน
ไม่ใช่	ให้คะแนน	2	คะแนน

โดยการแปลผลแบ่งออกเป็น 2 มิติ ดังนี้

บุคลิกภาพมิติที่ 1 ด้านพฤติกรรมหรือคะแนนรวมใน Scale E

หากได้คะแนนรวม Scale E > 24 มีลักษณะบุคลิกภาพแบบแสดงตัว

หากได้คะแนนรวม Scale E ≤ 24 มีลักษณะบุคลิกภาพแบบเก็บตัว

บุคลิกภาพมิติที่ 2 ด้านสภาวะทางอารมณ์หรือคะแนนรวมใน Scale N

หากได้คะแนนรวม Scale N > 24 มีลักษณะบุคลิกภาพแบบอ่อนไหว

หากได้คะแนนรวม Scale N ≤ 24 มีลักษณะบุคลิกภาพแบบมั่นคง

จากคะแนนรวมทั้ง 2 Scale นำมาจัดแบ่งประเภทของบุคลิกภาพออกเป็น 4 ประเภท ตามเกณฑ์ของแบบวัดบุคลิกภาพ MPI ดังนี้

- 1) บุคลิกภาพแบบแสดงตัว-มั่นคง (Extravert-Stable) คือ บุคคลที่ได้คะแนนใน Scale E ตั้งแต่ 25 คะแนนขึ้นไป และ Scale N น้อยกว่า 25 คะแนน
- 2) บุคลิกภาพแบบแสดงตัว-อ่อนไหว (Extravert-Neurotic) คือ บุคคลที่ได้คะแนนใน Scale E และ Scale N ตั้งแต่ 25 คะแนนขึ้นไป
- 3) บุคลิกภาพแบบเก็บตัว-มั่นคง (Introvert-Stable) คือ บุคคลที่ได้คะแนนใน Scale E และ Scale N น้อยกว่า 25 คะแนน
- 4) บุคลิกภาพแบบเก็บตัว-อ่อนไหว (Introvert-Neurotic) คือ บุคคลที่ได้คะแนนใน Scale E น้อยกว่า 25 คะแนน และ Scale N ตั้งแต่ 25 คะแนนขึ้นไป

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ประจิดต์ ประจักษ์จิตต์⁽⁶⁰⁾ หาค่าความเที่ยง (Reliability) ด้วยวิธีการทดสอบ Test-retest กับกลุ่มนักเรียนนายเรืออากาศ จำนวน 59 นาย ได้ค่าความเที่ยงของ Scale-E และ Scale-N เท่ากับ 0.91 และ 0.90 ตามลำดับ นอกจากนี้ วาณี เมฆรังสิมันต์ (2555)⁽⁶¹⁾ ได้ใช้แบบวัดบุคลิกภาพ MPI กับพนักงานขับรถโดยสารประจำทางเพศหญิง พบว่ามีค่าความเชื่อมั่น (Cronbach's Alpha Reliability Coefficient) เท่ากับ 0.742 เครื่องมือชุดนี้จึงมีความน่าเชื่อถือเหมาะที่จะไปวิจัยได้⁽⁶²⁾

ส่วนที่ 3 แบบวัดการเผชิญปัญหา พัฒนาและปรับปรุงข้อคำถามให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างวัยทำงานโดย ดวงพร โรจนพรพันธุ์⁽¹⁴⁾ ร่วมกับ วราภรณ์ รัตนวิศิษฐกุล⁽¹⁵⁾ รัชนิย์ แก้วคำศรี⁽¹⁶⁾ เปรมพร มั่นเสมอ⁽¹⁷⁾ และกนกวรรณ สุพรรณวรธชา จากแบบประเมินของสุภาพรณ โคตรจรัส และชุมพร ยงกิตติกุล ที่มีพื้นฐานมาจากแนวคิดทฤษฎีความเครียด และวิธีการเผชิญความเครียดของ Lazarus⁽⁴¹⁾ Lazarus & Folkman^(39, 63) และใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาที่พัฒนาขึ้นโดย Carver, Scheier & Weintraub⁽⁴³⁾ ร่วมกับงานของ Frydenberg⁽⁶⁴⁾ Frydenberg & Lewis⁽⁴⁴⁾ และใช้วิธีวิเคราะห์โครงสร้างทางจิตมิติของแบบวัดการเผชิญปัญหาโดย Cook & Heppner⁽⁴⁹⁾ เป็นกรอบอ้างอิง

มีค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหาสัมประสิทธิ์อัลฟาครอนบราค (Cronbach's Alpha Reliability Coefficient) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 เท่ากับ 0.89 จำนวนข้อคำถามทั้งหมด 54 ข้อ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก และองค์ประกอบย่อย 17 ด้าน ดังนี้

แบบที่	แบบของการเผชิญปัญหา	ข้อคำถาม
1	การเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการปัญหา (Problem Focused Coping)	
1.1	การลงมือดำเนินการแก้ปัญหา และการวางแผน (Active Coping and Planning)	1, 12, 29, 38, 45
1.2	การทำงานหนัก และความสำเร็จในงาน (Work Hard and Achieve)	2, 13
1.3	การระงับกิจกรรมอื่นที่ไม่เกี่ยวข้อง (Suppression of Competing Activities)	22, 30, 39
1.4	การชะลอการเผชิญปัญหา (Restraint Coping)	14, 31, 46
1.5	การตีความหมายใหม่ในทางบวก (Positive Reinterpretation)	3, 23, 40
1.6	การยอมรับ (Acceptance)	4, 32, 51
1.7	การหาทางผ่อนคลาย (Relaxation)	15, 24, 41, 47
1.8	การแสวงหาการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม (Seek to Belong)	5, 33, 52
2	การเผชิญปัญหาแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคม (Social Support Seeking)	
2.1	การแสวงหาความสนับสนุนทางสังคมเพื่อแก้ปัญหา (Seeking Instrumental Social Support; SISS)	6, 16, 21, 25, 42
2.2	การแสวงหาความสนับสนุนทางสังคมเพื่อหากำลังใจ (Seeking Emotional Social Support; SESS)	7, 17, 34
3	การเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยง (Avoidance)	
3.1	การปฏิเสธ (Denial)	8, 48
3.2	การไม่แสดงออกทางพฤติกรรม (Behavioral Disengagement)	18, 43, 54
3.3	การไม่เกี่ยวข้องทางความคิด (Mental Disengagement)	9, 26, 35
3.4	การเก็บความรู้สึกไว้คนเดียว (Keep to Self)	10, 19, 49
3.5	การตำหนิตนเอง (Self Blame)	27, 36, 44
3.6	การเป็นกังวล (Worry)	11, 37, 50
3.7	การระบายออกทางอารมณ์ (Focus on Venting of Emotion)	20, 28, 53

แบบวัดนี้เป็นแบบวัดรายงานตนเองถึงกลวิธีที่ตนใช้เมื่อประสบปัญหา มีลักษณะเป็นมาตร
ประมาณค่าแบบ Likert scale 5 ระดับ วิธีการตอบแบบวัดและเกณฑ์การให้คะแนน มีดังนี้

ไม่เคยทำเลย	หมายถึง	โดยทั่วไปจะไม่ทำเช่นนั้นเลย	1 คะแนน
ไม่ค่อยได้ทำ	หมายถึง	โดยทั่วไปจะทำเช่นนั้นบ้างเล็กน้อย	2 คะแนน
ทำและไม่ทำพอๆ กัน	หมายถึง	โดยทั่วไปจะทำเช่นนั้นปานกลาง	3 คะแนน
ทำค่อนข้างบ่อย	หมายถึง	โดยทั่วไปจะทำเช่นนั้นเป็นส่วนใหญ่	4 คะแนน
ทำบ่อยมาก	หมายถึง	โดยทั่วไปจะทำเช่นนั้นเป็นประจำ	5 คะแนน

การแปลผลจะนำคะแนนรวมในแต่ละด้านมาหารด้วยจำนวนข้อกระทงทั้งหมดของด้านนั้น
โดยในด้านการจัดการกับปัญหามีข้อกระทง 26 ข้อ ด้านแสวงหาการสนับสนุนทางสังคมมีข้อกระทง
8 ข้อ และด้านการหลีกเลี่ยงมีข้อกระทง 20 ข้อ คะแนนที่ได้ออกมาจะเป็นคะแนนเฉลี่ย มีช่วงคะแนน
ตั้งแต่ 1 ถึง 5 แล้วนำคะแนนเฉลี่ยดังกล่าวมาแปลผลตามเกณฑ์ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 3.67 – 5.00	หมายถึง	ใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาด้านนั้นในระดับสูง
คะแนนเฉลี่ย 2.34 – 3.66	หมายถึง	ใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาด้านนั้นในระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 2.33	หมายถึง	ใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาด้านนั้นในระดับที่ต่ำ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยมีกระบวนการ ดังนี้

1. เสนอโครงการวิจัยให้แก่คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยของคณะ
แพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อรับการพิจารณาทางจริยธรรม
2. ผู้วิจัยทำหนังสือแนะนำตัวจากภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัยไปยังผู้อำนวยการเขตบางรัก กรุงเทพมหานคร เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ และขออนุญาต
เก็บข้อมูลในการทำวิจัยกับผู้ที่มาจดทะเบียนสมรส
3. พบเจ้าหน้าที่ และบุคคลที่มีส่วนร่วมในการจดทะเบียนสมรส เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ และ
วิธีการวิจัยโดยใช้กำหนดระยะเวลาในการเก็บข้อมูล 6 เดือน หลังได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการ
พิจารณาจริยธรรม
4. คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจากความสมัครใจ คู่สมรส 1 คู่ จะได้รับเชิญชวนเป็นอาสาสมัครทั้ง
2 คน โดยจะเก็บข้อมูลเฉพาะคนที่ยินดีเข้าร่วมการวิจัย โดยอาจเป็นคู่สมรสทั้งคู่ หรือเพียงคนเดียว
หนึ่งตามสมัครใจ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลผู้ที่มาจดทะเบียนสมรส โดยมีการชี้แจงวัตถุประสงค์
รายละเอียดการตอบแบบสอบถาม และขอความร่วมมือในการเข้าร่วมวิจัยเพื่อเป็นกลุ่มตัวอย่าง โดย

ใช้แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานทั่วไป แบบทดสอบบุคลิกภาพ MPI (The Maudsley Personality Inventory) และแบบวัดการเผชิญปัญหา การทำแบบสอบถามจะใช้เวลาประมาณ 10-20 นาที ต่อกลุ่มตัวอย่าง 1 คน

5. อธิบายเอกสารใบยินยอมที่ผู้เข้าร่วมการวิจัยต้องเซ็นตลงนาม ซึ่งแจ้งรายละเอียดสำคัญว่า ผู้เข้าร่วมวิจัยมีสิทธิที่จะบอกเลิกเข้าร่วมในโครงการวิจัยเมื่อใดก็ได้ โดยไม่จำเป็นต้องแจ้งเหตุผล รับรองว่าจะเก็บข้อมูลส่วนตัวของผู้เข้าร่วมวิจัยเป็นความลับ และจะเปิดเผยได้เฉพาะเมื่อได้รับการยินยอมจากผู้เข้าร่วมวิจัยเท่านั้น ผู้วิจัยจะให้เวลาผู้เข้าร่วมวิจัยอ่านเอกสารชี้แจง และเอกสารแสดงความยินยอมโดยละเอียด พร้อมตอบข้อสงสัยจนผู้เข้าร่วมวิจัยเข้าใจและพร้อมยินยอมเข้าร่วมการวิจัย จึงให้ลงนามในเอกสารความยินยอมเข้าร่วมโครงการ

6. ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลจากแบบสอบถาม และนำมาให้คะแนนเพื่อวิเคราะห์ทางสถิติ แล้วสรุปเป็นผลการศึกษาต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS มาวิเคราะห์ผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป บุคลิกภาพ และการเผชิญปัญหาของผู้ที่มาจากทะเบียนสมรสใหม่ ณ สำนักงานเขตบางรัก กรุงเทพมหานคร โดยวิเคราะห์ตามลำดับ ดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) เพื่ออธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการทำการศึกษ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เป็นต้น
2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistic) เพื่อวิเคราะห์บุคลิกภาพ การจัดการกับปัญหา และปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง กับความตั้งใจมีบุตร ของผู้ที่มาจากทะเบียนสมรสใหม่ ณ สำนักงานเขตบางรัก กรุงเทพมหานคร ได้แก่ การทดสอบ chi-square และ t-test เป็นต้น

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษานี้ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้มาจดทะเบียนสมรสใหม่ ณ สำนักงานเขตบางรัก กรุงเทพมหานคร จำนวน 380 คน ผู้วิจัยได้นำเสนอผลงานวิจัยโดยแบ่งออกเป็น 7 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไป

ส่วนที่ 2 ข้อมูลปัจจัยทางจิตสังคม

- บุคลิกภาพ
- การเผชิญปัญหา

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับความชุกของความตั้งใจไม่มีบุตร ในผู้ที่มาจดทะเบียนสมรสใหม่ ณ สำนักงานเขตบางรัก กรุงเทพมหานคร

ส่วนที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างความตั้งใจไม่มีบุตรกับบุคลิกภาพของผู้มาจดทะเบียนสมรสใหม่ ณ สำนักงานเขตบางรัก กรุงเทพมหานคร

ส่วนที่ 5 ความสัมพันธ์ระหว่างความตั้งใจไม่มีบุตรกับการเผชิญปัญหาของผู้มาจดทะเบียนสมรสใหม่ ณ สำนักงานเขตบางรัก กรุงเทพมหานคร

ส่วนที่ 6 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความตั้งใจไม่มีบุตรของผู้มาจดทะเบียนสมรสใหม่ ณ สำนักงานเขตบางรัก กรุงเทพมหานคร

ส่วนที่ 7 ปัจจัยทำนายความตั้งใจไม่มีบุตรในผู้มาจดทะเบียนสมรสใหม่ ณ สำนักงานเขตบางรัก กรุงเทพมหานคร

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไป

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ (N=380)		
ชาย	186	48.9
หญิง	194	51.1
จำนวนครั้งของการแต่งงาน (N=380)		
ครั้งที่ 1	359	94.5
ครั้งที่ 2	20	5.3
ครั้งที่ 3	1	0.3
เคยมีบุตรมาก่อนแล้ว (N=380)		
ไม่เคยมี	313	82.4
เคยมี	67	17.6
จำนวนบุตรที่มี (N=377)		
0 คน	313	83.0
1 คน	38	10.1
2 คน	22	5.8
3 คน	3	0.8
6 คน	1	0.3
อายุ (N=379)		
Mean = 33.14, S.D. = 5.97		
(Min = 20.00 , Max = 55.00)		
น้อยกว่า 30 ปี	97	25.5
30 – 39 ปี	234	61.7
อายุ 40 ปีขึ้นไป	48	12.7

ตารางที่ 1 (ต่อ) แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
อายุของผู้สมรส (N=378)		
Mean = 33.23, S.D. = 6.02		
(Min = 20.00, Max = 55.00)		
น้อยกว่า 30 ปี	97	25.7
30 – 39 ปี	232	61.4
อายุ 40 ปีขึ้นไป	49	13.0
ศาสนา (N=380)		
พุทธ	353	92.9
คริสต์	21	5.5
อิสลาม	3	0.8
อื่นๆ	3	0.8
ศาสนาของผู้สมรส (N=380)		
พุทธ	352	92.1
คริสต์	23	6.1
อิสลาม	3	0.8
อื่นๆ	2	0.5
ภูมิลำเนา (N=380)		
กทม. และปริมณฑล	211	55.5
ภาคเหนือ	40	10.5
ภาคอีสาน	63	16.6
ภาคกลาง	29	7.6
ภาคตะวันออก	10	2.6
ภาคตะวันตก	8	2.1
ภาคใต้	19	5.0

ตารางที่ 1 (ต่อ) แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
ระดับการศึกษา (N=379)		
ประถมศึกษา	1	0.3
มัธยมศึกษาตอนต้น	11	2.9
มัธยมศึกษาตอนปลาย / ประกาศนียบัตรวิชาชีพ	35	9.2
อนุปริญญา / ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง	13	3.4
ปริญญาตรี	214	56.5
สูงกว่าปริญญาตรี	105	27.7
ระดับการศึกษาคู่สมรส (N=378)		
ประถมศึกษา	1	0.3
มัธยมศึกษาตอนต้น	10	2.6
มัธยมศึกษาตอนปลาย / ประกาศนียบัตรวิชาชีพ	35	9.3
อนุปริญญา / ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง	15	4.0
ปริญญาตรี	214	56.6
สูงกว่าปริญญาตรี	103	27.2
อาชีพ (N=380)		
ข้าราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ	42	11.1
วิชาชีพเฉพาะทาง	42	11.1
พนักงานบริษัทเอกชน	188	49.5
รับจ้าง	16	4.2
แม่บ้าน	10	2.6
ธุรกิจส่วนตัว	53	13.9
อื่นๆ	29	7.6

ตารางที่ 1 (ต่อ) แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
อาชีพคู่สมรส (N=380)		
ข้าราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ	45	11.8
วิชาชีพเฉพาะทาง	43	11.3
พนักงานบริษัทเอกชน	190	50.1
รับจ้าง	20	5.3
แม่บ้าน	10	2.6
ธุรกิจส่วนตัว	47	12.4
อื่นๆ	25	6.6
รายได้ (N=369)		
Mean = 54,814.16, S.D. = 82,334.42 (Min = 00.00 , Max = 1,000,000.00)		
น้อยกว่า 25,000 ต่อเดือน	114	30.9
25,000 – 50,000 ต่อเดือน	144	39.0
50,001 – 75,000 ต่อเดือน	35	9.5
75,001 – 100,000 ต่อเดือน	50	13.6
มากกว่า 100,000 ต่อเดือน	26	7.0
รายได้ของคู่สมรส (N=369)		
Mean = 59,885.37, S.D. = 92,226.66 (Min = 00.00 , Max = 1,000,000.00)		
น้อยกว่า 25,000 ต่อเดือน	104	28.2
25,000 – 50,000 ต่อเดือน	145	39.3
50,001 – 75,000 ต่อเดือน	42	11.4
75,001 – 100,000 ต่อเดือน	47	12.7
มากกว่า 100,000 ต่อเดือน	31	8.4

ตารางที่ 1 (ต่อ) แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
ความเพียงพอของรายได้ (N=380)		
เพียงพอ และเหลือเก็บ	270	71.1
เพียงพอ แต่ไม่มีเหลือเก็บ	86	22.6
ไม่เพียงพอ แต่ไม่มีหนี้สิน	10	2.6
ไม่เพียงพอ แต่มีหนี้สิน	14	3.7
ความรู้สึกเพียงพอต่อรายได้ Likert scale ค่าคะแนน 0-10 (N=380)		
Mean = 6.18, S.D. = 1.80		
(Min = 00.00 , Max = 10.00)		
0 คะแนน	1	0.3
2 คะแนน	8	2.1
3 คะแนน	20	5.3
4 คะแนน	23	6.1
5 คะแนน	96	25.3
6 คะแนน	62	16.3
7 คะแนน	73	19.2
8 คะแนน	68	17.9
9 คะแนน	17	4.5
10 คะแนน	12	3.2

ตารางที่ 1 (ต่อ) แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
ความรู้สึกมั่นคงในหน้าที่การงาน Likert scale ค่าคะแนน 0-10 (N=380)		
Mean = 7.00, S.D. = 2.08 (Min = 00.00 , Max = 10.00)		
0 คะแนน	4	1.1
1 คะแนน	2	0.5
2 คะแนน	6	1.6
3 คะแนน	12	3.2
4 คะแนน	10	2.6
5 คะแนน	61	16.1
6 คะแนน	41	10.8
7 คะแนน	66	17.4
8 คะแนน	90	23.7
9 คะแนน	46	12.1
10 คะแนน	42	11.1
ลักษณะที่อยู่อาศัย (N=380)		
บ้านเดี่ยว	144	37.9
อพาร์ทเมนท์/ คอนโด	148	38.9
ตึกแถว	46	12.1
อื่นๆ	42	11.1
ลักษณะการพักอาศัยหลังสมรส (N=380)		
อยู่กับคู่สมรสเป็นครอบครัวเดี่ยว	254	66.8
อยู่กับครอบครัวฝ่ายท่าน	49	12.9
อยู่กับครอบครัวฝ่ายคู่สมรส	58	15.3
แยกกันอยู่	19	5.0

ตารางที่ 1 (ต่อ) แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
สถานภาพสมรสของบิดามารดา (N=380)		
ยังสมรสกันอยู่	238	62.6
หย่า/ แยกกันอยู่	56	14.7
คนใดคนหนึ่งเสียชีวิต	69	18.2
เสียชีวิตแล้วทั้งคู่	17	4.5
ภาวะดูแลพ่อแม่สูงวัย (N = 380)		
ไม่มี	152	40.0
มี	228	60.0
ความตั้งใจมีบุตร (N = 380)		
ตั้งใจจะไม่มีบุตรแน่นอน	33	8.7
น่าจะไม่มีบุตร	19	5.0
ยังไม่ตัดสินใจ	30	7.9
น่าจะมามีบุตร	66	17.4
ตั้งใจจะมีบุตรแน่นอน	232	61.1
ทัศนคติต่อการมีบุตร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย		
1. การมีบุตรทำให้มีผู้สืบสกุลและทรัพย์สินสมบัติ (N=380)		
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5	1.3
ไม่ค่อยเห็นด้วย	9	2.4
เฉยๆ	150	39.5
ค่อนข้างเห็นด้วย	109	28.7
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	107	28.2

ตารางที่ 1 (ต่อ) แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
2. การมีบุตรทำให้ชีวิตมีความสมบูรณ์ (N=380)		
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	6	1.6
ไม่ค่อยเห็นด้วย	10	2.6
เฉยๆ	66	17.4
ค่อนข้างเห็นด้วย	154	40.5
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	144	37.9
3. การมีบุตรช่วยรักษาความสัมพันธ์ในครอบครัว (N=380)		
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	7	1.8
ไม่ค่อยเห็นด้วย	13	3.4
เฉยๆ	50	13.2
ค่อนข้างเห็นด้วย	170	44.7
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	140	36.8
4. การมีบุตรช่วยให้มีผู้ดูแลยามเจ็บป่วย (N=380)		
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	12	3.2
ไม่ค่อยเห็นด้วย	18	4.7
เฉยๆ	122	32.1
ค่อนข้างเห็นด้วย	139	36.6
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	89	23.4
5. การมีบุตรช่วยให้มีผู้เลี้ยงดู ให้การสนับสนุนทางเศรษฐกิจ (N=378)		
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	22	5.8
ไม่ค่อยเห็นด้วย	41	10.8
เฉยๆ	180	47.6
ค่อนข้างเห็นด้วย	88	23.3
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	47	12.4

ตารางที่ 1 (ต่อ) แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
6. การมีบุตรเป็นเพื่อน ทำให้ไม่เหงา (N=380)	7.	8.
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	7	1.8
ไม่ค่อยเห็นด้วย	14	3.7
เฉยๆ	54	14.2
ค่อนข้างเห็นด้วย	169	44.5
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	136	35.8
7. การเลี้ยงดูบุตร ปกป้องดูแล ทำให้ได้แสดงออกถึงความเป็นพ่อแม่ (N=380)		
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	9	2.4
ไม่ค่อยเห็นด้วย	12	3.2
เฉยๆ	63	16.6
ค่อนข้างเห็นด้วย	144	37.9
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	152	40.0
8. การมีบุตรเป็นภาระ ทำให้ต้องทำงานมากขึ้นเพื่อเลี้ยงดูบุตร (N = 380)		
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	37	9.7
ไม่ค่อยเห็นด้วย	66	17.4
เฉยๆ	106	27.9
ค่อนข้างเห็นด้วย	111	29.2
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	60	15.8
9. สังคมปัจจุบันมีปัญหาหลากหลายบุตรเป็นอันตรายหรือประพฤตินิด (N = 380)		
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	33	8.7
ไม่ค่อยเห็นด้วย	54	14.2
เฉยๆ	107	28.2
ค่อนข้างเห็นด้วย	134	35.3
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	52	13.7

ตารางที่ 1 (ต่อ) แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
10. การมีบุตรทำให้ขาดอิสระในการดำรงชีวิตตามที่ต้องการโดยไม่มีห่วง (N=380)		
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	35	9.2
ไม่ค่อยเห็นด้วย	59	15.5
เฉยๆ	133	35.0
ค่อนข้างเห็นด้วย	121	31.8
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	32	8.4
11. กลัวจะไม่สามารถหาเลี้ยงดูแลบุตรได้ (N = 380)		
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	72	18.9
ไม่ค่อยเห็นด้วย	93	24.5
เฉยๆ	126	33.2
ค่อนข้างเห็นด้วย	76	20.0
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	13	3.4
12. เกรงว่าจะไม่สามารถสั่งสอนบุตรให้เป็นคนดีได้ (N = 380)		
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	108	28.4
ไม่ค่อยเห็นด้วย	119	31.3
เฉยๆ	79	10.8
ค่อนข้างเห็นด้วย	58	15.3
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	16	4.2

จากตารางที่ 1 พบว่ากลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิง ร้อยละ 51.1 และเพศชาย ร้อยละ 48.9 ส่วนใหญ่เป็นการแต่งงานครั้งแรก ร้อยละ 94.5 ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างไม่เคยมีบุตรมาก่อน ร้อยละ 82.4 ส่วนใหญ่มีบุตรจำนวน 0 คน ร้อยละ 83.0 รองลงมามีบุตรจำนวน 1 คน ร้อยละ 10.1 มีบุตรจำนวน 2 คน ร้อยละ 5.8 มีบุตรจำนวน 3 คน ร้อยละ 0.8 และมีบุตรจำนวน 6 คน ร้อยละ 0.3 กลุ่มตัวอย่างมีอายุเฉลี่ย 33.14 ปี ส่วนใหญ่มีอายุ 30-39 ปี ร้อยละ 61.7 รองลงมามีอายุน้อยกว่า 30 ปี ร้อยละ 25.5 และมีอายุ 40 ปีขึ้นไป ร้อยละ 12.7 คู่สมรสมีอายุเฉลี่ย 33.23 ปี ส่วนใหญ่มีอายุ 30-39 ปี ร้อยละ 61.4 รองลงมามีอายุน้อยกว่า 30 ปี ร้อยละ 25.7 และมีอายุ 40 ปีขึ้นไป

ร้อยละ 13.0 ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างนับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 92.9 ส่วนใหญ่คู่สมรสนับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 92.1 ส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ร้อยละ 55.5 ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างมีวุฒิการศึกษาสูงสุดในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ร้อยละ 56.5 ส่วนใหญ่คู่สมรสมีวุฒิการศึกษาสูงสุดในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ร้อยละ 56.6 ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน ร้อยละ 49.5 ส่วนใหญ่คู่สมรสประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน ร้อยละ 50.1 รายได้ต่อเดือนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 54,814.16 บาท รายได้ต่อเดือนเฉลี่ยของคู่สมรส 59,885.37 บาท ส่วนใหญ่มีรายได้เพียงพอและมีเหลือเก็บ ร้อยละ 71.1 ความรู้สึกเพียงพอต่อรายได้ของกลุ่มตัวอย่างเฉลี่ย 6.18 คะแนน (คะแนนเต็ม 10) ส่วนใหญ่ให้คะแนนความรู้สึกเพียงพอต่อรายได้ 5 คะแนน ร้อยละ 25.3 ความรู้สึกมั่นคงในหน้าที่การงานของกลุ่มตัวอย่างเฉลี่ย 7.00 คะแนน (คะแนนเต็ม 10) ส่วนใหญ่ให้คะแนนความรู้สึกมั่นคงในหน้าที่การงาน 8 คะแนน ร้อยละ 23.7 ส่วนใหญ่พักอาศัยในบ้านเดี่ยว ร้อยละ 37.9 และอพาร์ทเมนต์หรือคอนโด ร้อยละ 38.9 ส่วนใหญ่หลังสมรสแล้วจะพักอาศัยอยู่กับคู่สมรสเป็นครอบครัวเดียว ร้อยละ 66.8 ส่วนใหญ่สถานภาพสมรสของบิดามารดาของกลุ่มตัวอย่างยังสมรสกันอยู่ ร้อยละ 62.6 ส่วนใหญ่มีภาระดูแลบิดามารดาสูงวัย ร้อยละ 60.0 ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างตั้งใจจะมีบุตรแน่นอน ร้อยละ 61.1 รองลงมาว่าจะมีบุตร ร้อยละ 17.4 ยังไม่ตัดสินใจ ร้อยละ 7.9 ตั้งใจจะไม่ มีบุตรแน่นอน ร้อยละ 8.7 และน่าจะไม่มีบุตร ร้อยละ 5.0 ด้านทัศนคติต่อการมีบุตรว่าการมีบุตรทำให้มีผู้สืบสกุลและทรัพย์สินสมบัติ ส่วนใหญ่รู้สึกเฉยๆ ร้อยละ 39.5 รองลงมาค่อนข้างเห็นด้วย ร้อยละ 28.7 เห็นด้วยอย่างยิ่ง ร้อยละ 28.2 ไม่ค่อยเห็นด้วย ร้อยละ 2.4 และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ร้อยละ 1.3 ด้านทัศนคติต่อการมีบุตรว่าการมีบุตรทำให้ชีวิตมีความสมบูรณ์ ส่วนใหญ่ค่อนข้างเห็นด้วย ร้อยละ 40.5 รองลงมาเห็นด้วยอย่างยิ่ง ร้อยละ 37.9 เฉยๆ ร้อยละ 17.4 ไม่ค่อยเห็นด้วย ร้อยละ 2.6 และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ร้อยละ 1.6 ด้านทัศนคติต่อการมีบุตรว่าการมีบุตรช่วยรักษาความสัมพันธ์ในครอบครัว ส่วนใหญ่ค่อนข้างเห็นด้วย ร้อยละ 44.7 รองลงมาเห็นด้วยอย่างยิ่ง ร้อยละ 36.8 เฉยๆ ร้อยละ 13.2 ไม่ค่อยเห็นด้วย ร้อยละ 3.4 และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ร้อยละ 1.6 ทัศนคติต่อการมีบุตรว่าการมีบุตรช่วยให้มีผู้ดูแลยามเจ็บป่วย ส่วนใหญ่ค่อนข้างเห็นด้วย ร้อยละ 36.6 รองลงมา รู้สึกเฉยๆ ร้อยละ 32.1 เห็นด้วยอย่างยิ่ง ร้อยละ 23.4 ไม่ค่อยเห็นด้วย ร้อยละ 4.7 และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ร้อยละ 3.2 ด้านทัศนคติต่อการมีบุตรว่าการมีบุตรช่วยให้มีผู้เลี้ยงดูให้การสนับสนุนทางเศรษฐกิจ ส่วนใหญ่รู้สึกเฉยๆ ร้อยละ 47.6 รองลงมาค่อนข้างเห็นด้วย ร้อยละ 23.3 เห็นด้วยอย่างยิ่ง ร้อยละ 12.4 ไม่ค่อยเห็นด้วย ร้อยละ 10.8 และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ร้อยละ 5.8 ด้านทัศนคติต่อการมีบุตรว่าการมีบุตรเป็นเพื่อนทำให้ไม่เหงา ส่วนใหญ่ค่อนข้างเห็นด้วย ร้อยละ 44.5 รองลงมาเห็นด้วยอย่างยิ่ง ร้อยละ

35.8 เฉยๆ ร้อยละ 14.2 ไม่ค่อยเห็นด้วย ร้อยละ 3.7 และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ร้อยละ 1.8 ด้านทัศนคติต่อการมีบุตรว่าการเลี้ยงดูบุตร ปกป้องดูแล ทำให้ได้แสดงออกถึงความเป็นพ่อแม่ ส่วนใหญ่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ร้อยละ 40.0 รองลงมาค่อนข้างเห็นด้วย ร้อยละ 37.9 เฉยๆ ร้อยละ 16.6 ไม่ค่อยเห็นด้วย ร้อยละ 3.2 และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ร้อยละ 2.4 ด้านทัศนคติต่อการมีบุตรว่าการมีบุตรเป็นภาระ ทำให้ต้องทำงานมากขึ้นเพื่อเลี้ยงดูบุตร ส่วนใหญ่ค่อนข้างเห็นด้วย ร้อยละ 29.2 รองลงารู้สึกเฉยๆ ร้อยละ 27.9 ไม่ค่อยเห็นด้วย ร้อยละ 17.4 เห็นด้วยอย่างยิ่ง ร้อยละ 15.8 และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ร้อยละ 9.7 ด้านทัศนคติต่อการมีบุตรว่าสังคมปัจจุบันมีปัญหาหลากหลายบุตรเป็นอันตรายหรือประพฤตินิด ส่วนใหญ่ค่อนข้างเห็นด้วย ร้อยละ 35.3 รองลงารู้สึกเฉยๆ ร้อยละ 28.2 ไม่ค่อยเห็นด้วย ร้อยละ 14.2 เห็นด้วยอย่างยิ่ง ร้อยละ 13.7 และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ร้อยละ 8.7 ด้านทัศนคติต่อการมีบุตรว่าการมีบุตรทำให้ขาดอิสระในการดำรงชีวิตตามที่ต้องการโดยไม่มีห่วง ส่วนใหญ่รู้สึกเฉยๆ ร้อยละ 35.0 รองลงมาค่อนข้างเห็นด้วย ร้อยละ 31.8 ไม่ค่อยเห็นด้วย ร้อยละ 15.5 ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ร้อยละ 9.2 และเห็นด้วยอย่างยิ่ง ร้อยละ 8.4 ด้านทัศนคติต่อการมีบุตรว่ากลัวจะไม่สามารถหาเลี้ยงดูแลบุตรได้ ส่วนใหญ่รู้สึกเฉยๆ ร้อยละ 33.2 รองลงมาไม่ค่อยเห็นด้วย ร้อยละ 24.5 ค่อนข้างเห็นด้วย ร้อยละ 20.0 ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ร้อยละ 18.9 และเห็นด้วยอย่างยิ่ง ร้อยละ 3.4 ด้านทัศนคติต่อการมีบุตรว่าเกรงว่าจะไม่สามารถสั่งสอนบุตรให้เป็นคนดีได้ ส่วนใหญ่ไม่ค่อยเห็นด้วย ร้อยละ 31.3 รองลงมาไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ร้อยละ 8.4 ค่อนข้างเห็นด้วย ร้อยละ 15.3 เฉยๆ ร้อยละ 10.8 และเห็นด้วยอย่างยิ่ง ร้อยละ 4.2

ส่วนที่ 2 ข้อมูลปัจจัยทางจิตสังคม

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนร้อยละของปัจจัยทางจิตสังคม

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
ประเภทของบุคลิกภาพ (N = 380)		
บุคลิกภาพแบบแสดงตัว-มั่นคง	170	44.7
บุคลิกภาพแบบแสดงตัว-อ่อนไหว	79	20.8
บุคลิกภาพแบบเก็บตัว-มั่นคง	72	19.0
บุคลิกภาพแบบเก็บตัว-อ่อนไหว	59	15.5
ใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการปัญหา (N = 380)		
ระดับสูง	265	69.7
ระดับปานกลาง	115	30.3
ระดับต่ำ	0	0.0
ใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคม (N = 380)		
ระดับสูง	116	30.5
ระดับปานกลาง	239	62.9
ระดับต่ำ	25	6.6
ใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยง (N = 380)		
ระดับสูง	26	6.8
ระดับปานกลาง	258	67.9
ระดับต่ำ	96	25.3

จากตารางที่ 2 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีประเภทของบุคลิกภาพเป็นแบบแสดงตัว-มั่นคง ร้อยละ 44.7 รองลงมา มีประเภทของบุคลิกภาพเป็นแบบแสดงตัว - อ่อนไหว ร้อยละ 20.8 มีประเภทของบุคลิกภาพเป็นแบบเก็บตัว - มั่นคง ร้อยละ 19.0 และมีประเภทของบุคลิกภาพเป็นแบบเก็บตัว - อ่อนไหว ร้อยละ 15.5

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการปัญหาในระดับสูง ร้อยละ 69.7 และใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการปัญหาในระดับปานกลาง ร้อยละ 30.3

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคมในระดับปานกลาง ร้อยละ 62.9 รองลงมาใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคมในระดับสูง ร้อยละ 30.5 และใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคมในระดับต่ำ ร้อยละ 6.6

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงในระดับปานกลาง ร้อยละ 67.9 รองลงมาใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงในระดับต่ำ ร้อยละ 25.3 และใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงในระดับสูง ร้อยละ 6.8

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการเผชิญปัญหาในรูปแบบต่างๆ ของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 380 คน

กลวิธีการเผชิญปัญหา	Mean	SD	ระดับการเผชิญปัญหา
1. การเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการปัญหา	3.87	0.38	สูง
1.1 การลงมือดำเนินการแก้ปัญหา	4.03	0.52	สูง
1.2 การทำงานหนักและความสำเร็จในงาน	3.99	0.59	สูง
1.3 การระงับกิจกรรมอื่นที่ไม่เกี่ยวข้อง	3.25	0.65	ปานกลาง
1.4 การชะลอการเผชิญปัญหา	3.70	0.63	สูง
1.5 การตีความหมายในทางบวก	4.19	0.54	สูง
1.6 การยอมรับ	3.86	0.56	สูง
1.7 การหาทางผ่อนคลาย	3.90	0.60	สูง
1.8 การแสวงหาการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม	3.94	0.56	สูง
2. การเผชิญปัญหาแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคม	3.36	0.68	ปานกลาง
2.1 การแสวงหาความสนับสนุนทางสังคมเพื่อแก้ปัญหา	3.42	0.63	ปานกลาง
2.2 การแสวงหาความสนับสนุนทางสังคมเพื่อหากำลังใจ	3.25	0.92	ปานกลาง

ตารางที่ 3 (ต่อ) แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการเผชิญปัญหาในรูปแบบต่างๆ ของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 380 คน

กลวิธีการเผชิญปัญหา	Mean	SD	ระดับการ เผชิญ ปัญหา
3. การเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยง	2.74	0.62	ปานกลาง
3.1 การปฏิเสธ	2.40	0.85	ปานกลาง
3.2 การไม่แสดงออกทางพฤติกรรม	2.34	0.81	ปานกลาง
3.3 การไม่เกี่ยวข้องทางความคิด	3.17	0.84	ปานกลาง
3.4 การเก็บความรู้สึกไว้คนเดียว	2.89	0.83	ปานกลาง
3.5 การตำหนิตนเอง	2.50	0.85	ปานกลาง
3.6 การเป็นกังวล	2.72	0.85	ปานกลาง
3.7 การระบายออกทางอารมณ์	3.01	0.74	ปานกลาง

จากตารางที่ 3 การวิเคราะห์กลวิธีการในการเผชิญปัญหาในผู้มาจดทะเบียนสมรส พบว่า กลุ่มตัวอย่างเลือกใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการปัญหาในระดับสูง (Mean = 3.87 , SD = 0.38) เลือกใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคมในระดับปานกลาง (Mean = 3.36 , SD = 0.68) และเลือกใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงในระดับปานกลาง (Mean = 2.74 , SD = 0.62) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ซึ่งประกอบด้วยข้อย่อยดังต่อไปนี้

1. การเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการปัญหา

จากการวิเคราะห์การใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างเลือกใช้การลงมือดำเนินการแก้ปัญหาในระดับสูง (Mean = 4.03 , SD = 0.52) การทำงานหนักและความสำเร็จในงานในระดับสูง (Mean = 3.99 , SD = 0.59) การระงับกิจกรรมอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องในระดับปานกลาง (Mean = 3.25 , SD = 0.65) การชะลอการเผชิญปัญหาในระดับสูง (Mean = 3.70 , SD = 0.63) การตีความหมายในทางบวกในระดับสูง (Mean = 4.19 , SD = 0.54) การยอมรับในระดับสูง (Mean = 3.86 , SD = 0.56) การหาทางผ่อนคลายในระดับสูง (Mean = 3.90 , SD = 0.60) และการแสวงหาการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มในระดับสูง (Mean = 3.94 , SD = 0.56)

2. การเผชิญปัญหาแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคม

จากการวิเคราะห์การใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างเลือกใช้การแสวงหาความสนับสนุนทางสังคมเพื่อแก้ปัญหาในระดับปานกลาง (Mean = 3.42 , SD = 0.63) และการแสวงหาความสนับสนุนทางสังคมเพื่อหากำลังใจในระดับปานกลาง (Mean = 3.25 , SD = 0.92)

3. การเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยง

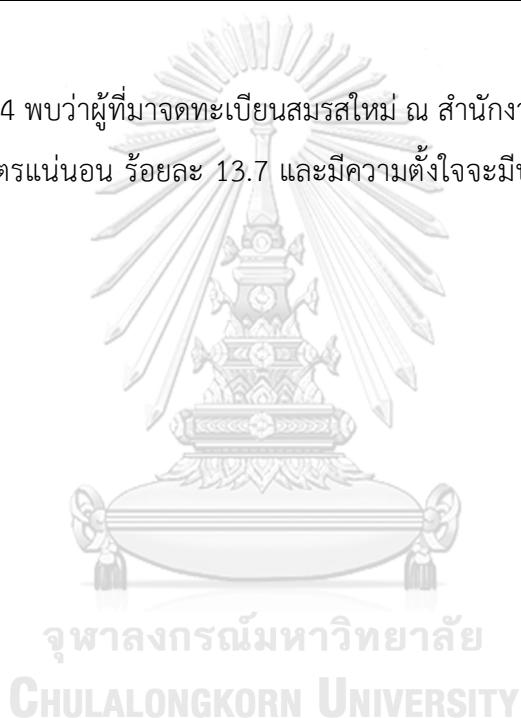
จากการวิเคราะห์การใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างเลือกใช้การปฏิเสธในระดับปานกลาง (Mean = 2.40 , SD = 0.85) การไม่แสดงออกทางพฤติกรรมในระดับปานกลาง (Mean = 2.34 , SD = 0.81) การไม่เกี่ยวข้องกับความคิดในระดับปานกลาง (Mean = 3.17 , SD = 0.84) การเก็บความรู้สึกไว้คนเดียวในระดับปานกลาง (Mean = 2.89 , SD = 0.83) การตำหนิตนเองในระดับปานกลาง (Mean = 2.50 , SD = 0.85) การเป็นกังวลในระดับปานกลาง (Mean = 2.72 , SD = 0.85) และการระบายออกทางอารมณ์ในระดับปานกลาง (Mean = 3.01 , SD = 0.74)

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับความชุกของความตั้งใจไม่มีบุตร ในผู้ที่มาจดทะเบียนสมรสใหม่ ณ สำนักงานเขตบางรัก กรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนร้อยละของความชุกของความตั้งใจไม่มีบุตร ในผู้ที่มาจดทะเบียนสมรสใหม่ ณ สำนักงานเขตบางรัก กรุงเทพมหานคร

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
ความตั้งใจมีบุตร (N = 380)		
ตั้งใจจะมีบุตรแน่นอน/ ยังไม่ตัดสินใจ	328	86.3
ตั้งใจจะไม่มีบุตรแน่นอน	52	13.7

จากตารางที่ 4 พบว่าผู้ที่มาจดทะเบียนสมรสใหม่ ณ สำนักงานเขตบางรัก กรุงเทพมหานคร มีความตั้งใจจะไม่มีบุตรแน่นอน ร้อยละ 13.7 และมีความตั้งใจจะมีบุตรแน่นอนหรือยังไม่ตัดสินใจ ร้อยละ 86.3

ส่วนที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างความตั้งใจไม่มีบุตรกับบุคลิกภาพของผู้มาจดทะเบียนสมรสใหม่ ณ สำนักงานเขตบางรัก กรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 5 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความตั้งใจไม่มีบุตรกับบุคลิกภาพของผู้มาจดทะเบียนสมรสใหม่ ณ สำนักงานเขตบางรัก กรุงเทพมหานคร โดยใช้ Chi-square

ปัจจัยส่วนบุคคล	ตั้งใจจะมีบุตร		ตั้งใจจะไม่มีบุตร		χ^2	p value
	แน่นอนหรือ ยังไม่ตัดสินใจ		แน่นอน			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
Scale E (N=380)					4.935	0.026*
บุคลิกภาพแบบแสดงตัว	222	89.2	27	10.8		
บุคลิกภาพแบบเก็บตัว	106	80.9	25	19.1		
Scale N (N=380)					0.935	0.334
บุคลิกภาพแบบมั่นคง	212	87.6	30	12.4		
บุคลิกภาพแบบอ่อนไหว	116	84.1	22	15.9		
ประเภทของบุคลิกภาพ (N = 380)					5.401	0.145
บุคลิกภาพแบบแสดงตัว-มั่นคง	153	90.0	17	10.0		
บุคลิกภาพแบบแสดงตัว-อ่อนไหว	69	87.3	10	12.7		
บุคลิกภาพแบบเก็บตัว-มั่นคง	59	81.9	13	18.1		
บุคลิกภาพแบบเก็บตัว-อ่อนไหว	47	79.7	12	20.3		

* $p < 0.05$, ** $p < 0.01$

จากตารางที่ 5 เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความตั้งใจไม่มีบุตรกับบุคลิกภาพของผู้มาจดทะเบียนสมรสใหม่ ณ สำนักงานเขตบางรัก กรุงเทพมหานคร โดยใช้ Chi-square พบว่า

ความตั้งใจไม่มีบุตร มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยทางสถิติกับบุคลิกภาพมิติที่ 1 ด้านพฤติกรรม (Scale E - extraversion) ($\chi^2 = 4.935$, $p = 0.026$)

ความตั้งใจไม่มีบุตร ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยทางสถิติกับบุคลิกภาพมิติที่ 2 ด้านสภาวะทางอารมณ์ (Scale N - neuroticism) และประเภทของบุคลิกภาพ

ตารางที่ 6 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความตั้งใจไม่มีบุตรกับบุคลิกภาพของผู้มาจดทะเบียนสมรสใหม่ ณ สำนักงานเขตบางรัก กรุงเทพมหานคร โดยใช้ t-test

ปัจจัยส่วนบุคคล	ตั้งใจจะมีบุตร		ตั้งใจจะไม่มีบุตร		t	p value
	แน่นอนหรือ ยังไม่ตัดสินใจ (N=328)	แน่นอน (N=52)	Mean	S.D.		
Scale E	26.69	6.17	25.12	6.25	1.709	0.088
Scale N	20.80	9.88	23.02	10.56	-1.490	0.137

* $p < 0.05$, ** $p < 0.01$

จากตารางที่ 6 เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความตั้งใจไม่มีบุตรกับบุคลิกภาพของผู้มาจดทะเบียนสมรสใหม่ ณ สำนักงานเขตบางรัก กรุงเทพมหานคร โดยใช้ t-test พบว่า

ความตั้งใจไม่มีบุตร ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยทางสถิติกับบุคลิกภาพมิติที่ 1 ด้านพฤติกรรม (Scale E - extraversion) และบุคลิกภาพมิติที่ 2 ด้านสภาวะทางอารมณ์ (Scale N – neuroticism)

ส่วนที่ 5 ความสัมพันธ์ระหว่างความตั้งใจไม่มีบุตรกับการเผชิญปัญหาของผู้มาจดทะเบียนสมรสใหม่ ณ สำนักงานเขตบางรัก กรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 7 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความตั้งใจไม่มีบุตรกับการเผชิญปัญหาของผู้มาจดทะเบียนสมรสใหม่ ณ สำนักงานเขตบางรัก กรุงเทพมหานคร โดยใช้ Chi-square

ปัจจัยส่วนบุคคล	ตั้งใจจะมีบุตร		ตั้งใจจะไม่มีบุตร		χ^2	p value
	แน่นอนหรือ		แน่นอน			
	ยังไม่ตัดสินใจ					
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
1. ใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการปัญหา (N=380)					2.924	0.087
ระดับต่ำถึงปานกลาง	94	81.7	21	18.3		
ระดับสูง	234	88.3	31	11.7		
1.1 การลงมือดำเนินการแก้ปัญหา (N=380)					0.967	0.325
ระดับปานกลาง	80	83.3	16	16.7		
ระดับสูง	248	87.3	36	12.7		
1.2 การทำงานหนักและความสำเร็จในงาน (N=380)					0.175	0.916
ระดับต่ำ	1	100.0	0	0.0		
ระดับปานกลาง	104	86.0	17	14.0		
ระดับสูง	223	86.4	35	13.6		
1.3 การระงับกิจกรรมอื่นที่ไม่เกี่ยวข้อง (N=380)					1.907	0.385
ระดับต่ำ	36	80.0	9	20.0		
ระดับปานกลาง	180	87.8	25	12.2		
ระดับสูง	112	86.2	18	13.8		

* $p < 0.05$, ** $p < 0.01$

ตารางที่ 7 (ต่อ) แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความตั้งใจไม่มีบุตรกับการเผชิญปัญหาของผู้มาจดทะเบียนสมรสใหม่ ณ สำนักงานเขตบางรัก กรุงเทพมหานคร โดยใช้ Chi-square

ปัจจัยส่วนบุคคล	ตั้งใจจะมีบุตร		ตั้งใจจะไม่มีบุตร		χ^2	p value
	แน่นอนหรือ		แน่นอน			
	ยังไม่ตัดสินใจ					
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
1.4 การชะลอการเผชิญปัญหา (N=380)					2.428	0.297
ระดับต่ำ	14	100.0	0	0.0		
ระดับปานกลาง	107	84.9	19	15.1		
ระดับสูง	207	86.3	33	13.8		
1.5 การตีความหมายในทางบวก (N=380)					0.505	0.777
ระดับต่ำ	2	100.0	0	0.0		
ระดับปานกลาง	38	88.4	5	11.6		
ระดับสูง	288	86.0	47	14.0		
1.6 การยอมรับ (N=380)					0.473	0.789
ระดับต่ำ	2	100.0	0	0.0		
ระดับปานกลาง	90	87.4	13	12.6		
ระดับสูง	236	85.8	39	14.2		
1.7 การหาทางผ่อนคลาย (N=380)					1.191	0.551
ระดับต่ำ	5	100.0	0	0.0		
ระดับปานกลาง	98	84.5	18	15.5		
ระดับสูง	225	86.9	34	13.1		

* $p < 0.05$, ** $p < 0.01$

ตารางที่ 7 (ต่อ) แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความตั้งใจไม่มีบุตรกับการเผชิญปัญหาของผู้มาจดทะเบียนสมรสใหม่ ณ สำนักงานเขตบางรัก กรุงเทพมหานคร โดยใช้ Chi-square

ปัจจัยส่วนบุคคล	ตั้งใจจะมีบุตร		ตั้งใจจะไม่มีบุตร		χ^2	p value
	แน่นอนหรือ ยังไม่ตัดสินใจ		แน่นอน			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
1.8 การแสวงหาการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม (N=380)					7.071	0.029*
ระดับต่ำ	2	50.0	2	50.0		
ระดับปานกลาง	65	81.3	15	18.8		
ระดับสูง	261	88.2	35	11.8		
2. ใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคม (N=380)					1.576	0.209
ระดับต่ำถึงปานกลาง	224	84.8	40	15.2		
ระดับสูง	104	89.7	12	10.3		
2.1 การแสวงหาความสนับสนุนทางสังคมเพื่อแก้ปัญหา (N=380)					0.426	0.808
ระดับต่ำ	12	92.3	1	7.7		
ระดับปานกลาง	214	85.9	35	14.1		
ระดับสูง	102	86.4	16	13.6		
2.2 การแสวงหาความสนับสนุนทางสังคมเพื่อหากำลังใจ (N=380)					0.105	0.949
ระดับต่ำ	66	86.8	10	13.2		
ระดับปานกลาง	131	85.6	22	14.4		
ระดับสูง	131	86.8	20	13.2		

* $p < 0.05$, ** $p < 0.01$

ตารางที่ 7 (ต่อ) แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความตั้งใจไม่มีบุตรกับการเผชิญปัญหาของผู้มาจดทะเบียนสมรสใหม่ ณ สำนักงานเขตบางรัก กรุงเทพมหานคร โดยใช้ Chi-square

ปัจจัยส่วนบุคคล	ตั้งใจจะมีบุตร		ตั้งใจจะไม่มีบุตร		χ^2	p value
	แน่นอนหรือ ยังไม่ตัดสินใจ		แน่นอน			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
3. ใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยง (N=380)					2.085	0.149
ระดับต่ำถึงปานกลาง	308	87.0	46	13.0		
ระดับสูง	20	76.9	6	23.1		
3.1 การปฏิเสธ (N=380)					4.638	0.098
ระดับต่ำ	152	89.4	18	10.6		
ระดับปานกลาง	159	85.0	28	15.0		
ระดับสูง	17	73.9	6	26.1		
3.2 การไม่แสดงออกทางพฤติกรรม (N=380)					12.835	0.002**
ระดับต่ำ	215	91.1	21	8.9		
ระดับปานกลาง	88	77.2	26	22.8		
ระดับสูง	25	83.3	5	16.7		
3.3 การไม่เกี่ยวช่องทางความคิด (N=380)					1.593	0.451
ระดับต่ำ	61	85.9	10	14.1		
ระดับปานกลาง	161	88.5	21	11.5		
ระดับสูง	106	83.5	21	16.5		

* $p < 0.05$, ** $p < 0.01$

ตารางที่ 7 (ต่อ) แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความตั้งใจไม่มีบุตรกับการเผชิญปัญหาของผู้มาจดทะเบียนสมรสใหม่ ณ สำนักงานเขตบางรัก กรุงเทพมหานคร โดยใช้ Chi-square

ปัจจัยส่วนบุคคล	ตั้งใจจะมีบุตร		ตั้งใจจะไม่มีบุตร		χ^2	p value
	แน่นอนหรือ		แน่นอน			
	ยังไม่ตัดสินใจ					
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
3.4 การเก็บความรู้สึกไว้คนเดียว (N=380)					6.839	0.033*
ระดับต่ำ	114	89.8	13	10.2		
ระดับปานกลาง	147	88.0	20	12.0		
ระดับสูง	67	77.9	19	22.1		
3.5 การทำหัตนเอง (N=380)					8.882	0.012*
ระดับต่ำ	180	91.4	17	8.6		
ระดับปานกลาง	108	80.6	26	19.4		
ระดับสูง	40	81.6	9	18.4		
3.6 การเป็นกังวล (N=380)					4.552	0.103
ระดับต่ำ	141	89.2	17	10.8		
ระดับปานกลาง	136	86.6	21	13.4		
ระดับสูง	51	78.5	14	21.5		
3.7 การระบายออกทางอารมณ์ (N=380)					5.338	0.069
ระดับต่ำ	80	86.0	13	14.0		
ระดับปานกลาง	179	89.5	21	10.5		
ระดับสูง	69	79.3	18	20.7		

* $p < 0.05$, ** $p < 0.01$

จากตารางที่ 7 เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความตั้งใจไม่มีบุตรกับการเผชิญปัญหาของผู้มาจดทะเบียนสมรสใหม่ ณ สำนักงานเขตบางรัก กรุงเทพมหานคร โดยใช้ Chi-square พบว่า

ความตั้งใจไม่มีบุตร มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยทางสถิติกับการเผชิญปัญหา ได้แก่ การใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการปัญหาด้านการแสวงหาการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ($\chi^2 = 7.071$, $p = 0.029$) การใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงหนีด้านการไม่แสดงออกทางพฤติกรรม ($\chi^2 = 12.835$, $p = 0.002$) การใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงหนีด้านการเก็บความรู้สึกไว้คนเดียว ($\chi^2 = 6.839$, $p = 0.035$) และ การใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงหนีด้านการตำหนิตนเอง ($\chi^2 = 8.882$, $p = 0.012$)

ความตั้งใจไม่มีบุตร ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยทางสถิติกับการเผชิญปัญหา ได้แก่ การใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการปัญหา การใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคม การใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงหนี การใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการปัญหาด้านการลงมือดำเนินการแก้ปัญหา การใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการปัญหาด้านการทำงานหนักและความสำเร็จในงาน การใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการปัญหาด้านการระงับกิจกรรมอื่นที่ไม่เกี่ยวข้อง การใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการปัญหาด้านการชะลอการเผชิญปัญหา การใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการปัญหาด้านการตีความหมายในทางบวก การใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการปัญหาด้านการยอมรับ การใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการปัญหาด้านการหาทางผ่อนคลาย การใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคมเพื่อแก้ปัญหา การใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคมเพื่อหากำลังใจ การใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงหนีด้านการปฏิเสธ การใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงหนีด้านการไม่เกี่ยวข้องทางความคิด การใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงหนีด้านการเป็นกังวล และ การใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงหนีด้านการระบายออกทางอารมณ์

ตารางที่ 8 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความตั้งใจไม่มีบุตรกับการเผชิญปัญหาของผู้มาจดทะเบียนสมรสใหม่ ณ สำนักงานเขตบางรัก กรุงเทพมหานคร โดยใช้ t-test

ปัจจัยส่วนบุคคล	ตั้งใจจะมีบุตร แน่นอนหรือ ยังไม่ตัดสินใจ (N=328)		ตั้งใจจะไม่มี บุตรแน่นอน (N=52)		t	p value
	Mean	S.D.	Mean	S.D.		
	1. ใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการปัญหา	3.87	0.02	3.82		
1.1 การลงมือดำเนินการแก้ปัญหา	4.03	0.03	4.00	0.50	0.504	0.616
1.2 การทำงานหนักและความสำเร็จในงาน	3.99	0.03	4.00	0.08	-0.149	0.882
1.3 การระงับกิจกรรมอื่นที่ไม่เกี่ยวข้อง	3.25	0.04	3.26	0.10	-0.093	0.926
1.4 การชะลอการเผชิญปัญหา	3.69	0.04	3.72	0.07	-0.302	0.763
1.5 การตีความหมายในทางบวก	4.21	0.03	4.08	0.06	1.792	0.077
1.6 การยอมรับ	3.85	0.03	3.87	0.08	-0.209	0.835
1.7 การหาทางผ่อนคลาย	3.91	0.03	3.83	0.08	0.989	0.326
1.8 การแสวงหาการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม	3.97	0.03	3.78	0.08	2.262	0.027*
2. ใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบแสวงหาการสนับสนุน ทางสังคม	3.35	0.04	3.40	0.09	-0.499	0.618
2.1 การแสวงหาความสนับสนุนทางสังคมเพื่อแก้ปัญหา	3.40	0.03	3.52	0.09	-1.203	0.233
2.2 การแสวงหาความสนับสนุนทางสังคมเพื่อหา กำลังใจ	3.26	0.05	3.21	0.12	0.449	0.655
3. ใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยง	2.71	0.03	2.93	0.10	-2.426	0.016*
3.1 การปฏิเสธ	2.37	0.05	2.62	0.13	-1.827	0.072
3.2 การไม่แสดงออกทางพฤติกรรม	2.30	0.04	2.63	0.11	-2.779	0.007**
3.3 การไม่เกี่ยวข้องทางความคิด	3.16	0.05	3.24	0.11	-0.664	0.509
3.4 การเก็บความรู้สึกไว้คนเดียว	2.85	0.04	3.15	0.13	-2.152	0.035*
3.5 การตำหนิตนเอง	2.47	0.05	2.69	0.12	-1.680	0.098
3.6 การเป็นกังวล	2.69	0.05	2.93	0.14	-1.911	0.057
3.7 การระบายออกทางอารมณ์	2.99	0.04	3.13	0.11	-1.180	0.243

* $p < 0.05$, ** $p < 0.01$

จากตารางที่ 8 เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความตั้งใจไม่มีบุตรกับการเผชิญปัญหาของผู้มาจดทะเบียนสมรสใหม่ ณ สำนักงานเขตบางรัก กรุงเทพมหานคร โดยใช้ t-test พบว่า

ความตั้งใจไม่มีบุตร มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยทางสถิติกับการเผชิญปัญหา ได้แก่ การใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยง (t = -0.499 , p = 0.016) การใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการปัญหาด้านการแสวงหาการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม (t = 2.262 , p = 0.027) การใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงด้านการไม่แสดงออกทางพฤติกรรม (t = -2.779 , p = 0.007) การใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงด้านการเก็บความรู้สึกไว้คนเดียว (t = -2.152 , p = 0.035)

ความตั้งใจไม่มีบุตร ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยทางสถิติกับการเผชิญปัญหา ได้แก่ การใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการปัญหา การใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคม การใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการปัญหาด้านการลงมือดำเนินการ การใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการปัญหา ด้านการทำงานหนักและความสำเร็จในงาน การใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการปัญหาด้านการระงับกิจกรรมอื่นที่ไม่เกี่ยวข้อง การใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการปัญหาด้านการชะลอการเผชิญปัญหา การใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการปัญหาด้านการตีความหมายในทางบวก การใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการปัญหาด้านการยอมรับ การใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการปัญหาด้านการหาทางผ่อนคลาย การใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคมเพื่อแก้ปัญหา การใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคมเพื่อหากำลังใจ การใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงด้านการปฏิเสธ การใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงด้านความไม่เกี่ยวข้องทางความคิด ใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงด้านตำหนิตนเอง การใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงด้านการเป็นกังวล และการใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงด้านการระบายออกทางอารมณ์

ส่วนที่ 6 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความตั้งใจไม่มีบุตรของผู้มาจดทะเบียนสมรสใหม่ ณ สำนักงานเขตบางรัก กรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 9 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความตั้งใจไม่มีบุตรของผู้มาจดทะเบียนสมรสใหม่ ณ สำนักงานเขตบางรัก กรุงเทพมหานคร โดยใช้ Chi-square และ Fisher's Exact Test

ปัจจัยส่วนบุคคล	ตั้งใจจะมีบุตร		ตั้งใจจะไม่มีบุตร		χ^2	p value
	แน่นอนหรือ ยังไม่ตัดสินใจ	ร้อยละ	แน่นอน	ร้อยละ		
เพศ (N = 380)					0.018	0.892
ชาย	161	86.6	25	13.4		
หญิง	167	86.1	27	13.9		
เป็นการแต่งงานครั้งแรก (N=380)					16.016	0.001 ^a
ใช่	316	88.0	43	12.0		
ไม่ใช่	12	57.1	9	42.9		
มีบุตรแล้ว (N=380)					9.409	0.002 ^{**}
ไม่เคยมีบุตร	278	88.8	35	11.2		
มีบุตรแล้ว	50	74.6	17	25.4		
ศาสนา (N=380)					5.659	0.129
พุทธ	308	87.3	45	12.7		
คริสต์	15	71.4	6	28.6		
อิสลาม	3	100.0	0	0.0		
อื่นๆ	2	66.7	1	33.3		

* $p < 0.05$, ** $p < 0.01$

a = Fisher's Exact Test

ตารางที่ 9 (ต่อ) แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความตั้งใจไม่มีบุตรของผู้มาจดทะเบียนสมรสใหม่ ณ สำนักงานเขตบางรัก กรุงเทพมหานคร โดยใช้ Chi-square และ Fisher's Exact Test

ปัจจัยส่วนบุคคล	ตั้งใจจะมีบุตร		ตั้งใจจะไม่มีบุตร		χ^2	p value
	แน่นอนหรือ		แน่นอน			
	ยังไม่ตัดสินใจ					
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
ศาสนาของคู่สมรส (N=380)					5.946	0.114
พุทธ	307	87.2	46	12.8		
คริสต์	17	73.9	6	26.1		
อิสลาม	3	100.0	0	0.0		
อื่นๆ	1	50.0	1	50.0		
ภูมิลำเนา (N=380)					2.371	0.124
กรุงเทพและปริมณฑล	177	83.9	34	16.1		
จังหวัดอื่นๆ	151	89.3	18	10.7		
ระดับการศึกษา (N=379)					0.631	0.427
ต่ำกว่าปริญญาตรี	50	83.3	10	16.7		
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	278	87.1	41	12.9		
ระดับการศึกษาคู่สมรส (N=378)					0.525	0.469
ต่ำกว่าปริญญาตรี	51	83.6	10	16.4		
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	276	87.1	41	12.9		
อายุ (N=379)					54.323	0.000**
น้อยกว่า 30 ปี	89	91.8	8	8.2		
30 - 39 ปี	213	91.0	21	9.0		
40 ปีขึ้นไป	25	52.1	23	47.9		

* $p < 0.05$, ** $p < 0.01$

ตารางที่ 9 (ต่อ) แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความตั้งใจไม่มีบุตรของผู้มาจดทะเบียนสมรสใหม่ ณ สำนักงานเขตบางรัก กรุงเทพมหานคร โดยใช้ Chi-square และ Fisher's Exact Test

ปัจจัยส่วนบุคคล	ตั้งใจจะมีบุตร		ตั้งใจจะไม่มีบุตร		χ^2	p value
	แน่นอนหรือ		แน่นอน			
	ยังไม่ตัดสินใจ					
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
อายุคู่สมรส (N=379)					52.543	0.000**
น้อยกว่า 30 ปี	90	92.8	7	7.2		
30 - 39 ปี	210	90.5	22	9.5		
40 ปีขึ้นไป	26	53.1	23	46.9		
อาชีพ (N=380)					5.228	0.515
ข้าราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ	35	83.3	7	16.7		
วิชาชีพเฉพาะทาง	39	92.9	3	7.1		
พนักงานบริษัทเอกชน	165	87.8	23	12.2		
รับจ้าง	12	75.0	4	25.0		
แม่บ้าน	9	90.0	1	10.0		
ธุรกิจส่วนตัว	43	81.1	10	18.9		
อื่นๆ	25	86.2	4	13.8		
อาชีพคู่สมรส (N=380)					5.988	0.425
ข้าราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ	38	84.4	7	15.6		
วิชาชีพเฉพาะทาง	41	95.3	2	4.7		
พนักงานบริษัทเอกชน	165	86.8	25	13.2		
รับจ้าง	15	75.0	5	25.0		
แม่บ้าน	9	90.0	1	10.0		
ธุรกิจส่วนตัว	39	83.0	8	17.0		
อื่นๆ	21	84.0	4	16.0		

* $p < 0.05$, ** $p < 0.01$

ตารางที่ 9 (ต่อ) แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความตั้งใจไม่มีบุตรของผู้มาจดทะเบียนสมรสใหม่ ณ สำนักงานเขตบางรัก กรุงเทพมหานคร โดยใช้ Chi-square และ Fisher's Exact Test

ปัจจัยส่วนบุคคล	ตั้งใจจะมีบุตร		ตั้งใจจะไม่มีบุตร		χ^2	p value
	แน่นอนหรือ ยังไม่ตัดสินใจ		แน่นอน			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
รายได้ (N=369)					10.180	0.038*
น้อยกว่า 25,000 ต่อเดือน	100	87.7	14	12.3		
25,000 – 50,000 ต่อเดือน	126	87.5	18	12.5		
50,001 – 75,000 ต่อเดือน	24	68.6	11	31.4		
75,001 – 100,000 ต่อเดือน	43	86.0	7	14.0		
มากกว่า 100,000 ต่อเดือน	24	92.3	2	7.7		
รายได้คู่สมรส (N=369)					11.004	0.027*
น้อยกว่า 25,000 ต่อเดือน	94	90.4	10	9.6		
25,000 – 50,000 ต่อเดือน	129	89.0	16	11.0		
50,001 – 75,000 ต่อเดือน	30	71.4	12	28.6		
75,001 – 100,000 ต่อเดือน	40	85.1	7	14.9		
มากกว่า 100,000 ต่อเดือน	25	80.6	6	19.4		
ความเพียงพอของรายได้ (N=380)					2.344	0.504
เพียงพอ และเหลือเก็บ	234	86.7	36	13.3		
เพียงพอ แต่ไม่มีเหลือเก็บ	15	87.2	11	12.8		
ไม่เพียงพอ แต่ไม่มีหนี้สิน	7	70.0	3	30.0		
ไม่เพียงพอ แต่ไม่มีหนี้สิน	12	85.7	2	14.3		

* $p < 0.05$, ** $p < 0.01$

ตารางที่ 9 (ต่อ) แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความตั้งใจไม่มีบุตรของผู้มาจดทะเบียนสมรสใหม่ ณ สำนักงานเขตบางรัก กรุงเทพมหานคร โดยใช้ Chi-square และ Fisher's Exact Test

ปัจจัยส่วนบุคคล	ตั้งใจจะมีบุตร		ตั้งใจจะไม่มีบุตร		χ^2	p value
	แน่นอนหรือ		แน่นอน			
	ยังไม่ตัดสินใจ					
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
ความรู้สึกเพียงพอต่อรายได้ของท่าน (N=380)					0.707	0.400
เพียงพอ (6-10 คะแนน)	203	87.5	29	12.5		
ไม่เพียงพอ (0-5 คะแนน)	125	84.5	23	15.5		
ความรู้สึกมั่นคงในหน้าที่การงาน (N=380)					1.069	0.301
ความรู้สึกมั่นคงสูง	249	87.4	36	12.6		
ความรู้สึกมั่นคงต่ำ	79	83.2	16	16.8		
ลักษณะที่อยู่อาศัย (N=380)					1.448	0.694
บ้านเดี่ยว	121	84.0	23	16.0		
อพาร์ทเมนต์/ คอนโด	131	88.5	17	11.5		
ตึกแถว	39	84.8	7	15.2		
อื่นๆ	37	88.1	5	11.9		
ลักษณะการพักอาศัยหลังสมรส (N=380)					0.741	0.864
อยู่กับคู่สมรสเป็นครอบครัวเดียว	219	86.2	35	13.8		
อยู่กับครอบครัวฝ่ายท่าน	44	89.8	5	10.2		
อยู่กับครอบครัวฝ่ายคู่สมรส	49	84.5	9	15.5		
แยกกันอยู่	16	84.2	3	15.8		

* $p < 0.05$, ** $p < 0.01$

ตารางที่ 9 (ต่อ) แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความตั้งใจไม่มีบุตรของผู้มาจดทะเบียนสมรสใหม่ ณ สำนักงานเขตบางรัก กรุงเทพมหานคร โดยใช้ Chi-square และ Fisher's Exact Test

ปัจจัยส่วนบุคคล	ตั้งใจจะมีบุตร		ตั้งใจจะไม่มีบุตร		χ^2	p value
	แน่นอนหรือ		แน่นอน			
	ยังไม่ตัดสินใจ					
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
สถานภาพสมรสของบิดามารดา (N=380)					6.654	0.010*
ยังสมรสกันอยู่ หย่าหรือแยกกันอยู่	261	88.8	33	11.2		
คนใดคนหนึ่งเสียชีวิต หรือเสียชีวิตแล้วทั้งคู่	67	77.9	19	21.1		
ภาวะดูแลพ่อแม่สูงวัย (N=380)					0.728	0.394
ไม่มี	134	88.2	18	11.8		
มี	194	85.1	34	14.9		

* $p < 0.05$, ** $p < 0.01$

จากตารางที่ 9 เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวข้อง กับความตั้งใจไม่มีบุตรของผู้มาจดทะเบียนสมรสใหม่ ณ สำนักงานเขตบางรัก กรุงเทพมหานคร โดยใช้ Chi-square และ Fisher's Exact Test พบว่า

ความตั้งใจไม่มีบุตร มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยทางสถิติกับปัจจัยต่างๆ ได้แก่ การแต่งงานครั้งแรก ($\chi^2 = 16.016$, $p = 0.001$) การมีบุตรแล้ว ($\chi^2 = 9.409$, $p = 0.002$) อายุของกลุ่มตัวอย่าง ($\chi^2 = 54.323$, $p = 0.000$) อายุของคู่สมรส ($\chi^2 = 52.543$, $p = 0.000$) รายได้ของกลุ่มตัวอย่าง ($\chi^2 = 10.180$, $p = 0.038$) รายได้ของคู่สมรส ($\chi^2 = 11.004$, $p = 0.027$) และสถานภาพสมรสของบิดามารดา ($\chi^2 = 6.654$, $p = 0.010$)

ความตั้งใจไม่มีบุตร ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยทางสถิติกับปัจจัยต่างๆ ได้แก่ เพศ ศาสนาของกลุ่มตัวอย่าง ศาสนาของคู่สมรส ภูมิลำเนา ระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง ระดับการศึกษาของคู่สมรส อาชีพของกลุ่มตัวอย่าง อาชีพของคู่สมรส ความเพียงพอของรายได้ ความรู้สึกเพียงพอต่อรายได้ ความรู้สึกมั่นคงในหน้าที่การงาน ลักษณะที่อยู่อาศัย ลักษณะการพักอาศัยหลังสมรส และภาวะดูแลพ่อแม่สูงวัย

ตารางที่ 10 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความตั้งใจไม่มีบุตรของผู้มาจดทะเบียนสมรสใหม่ ณ สำนักงานเขตบางรัก โดยใช้ t-test

ปัจจัยส่วนบุคคล	ตั้งใจจะมีบุตรแน่นอน		ตั้งใจจะไม่มีบุตรแน่นอน		t	p value
	หรือ					
	ยังไม่ตัดสินใจ					
	Mean	S.D.	Mean	S.D.		
เป็นการแต่งงานครั้งแรก	1.04	0.19	1.19	0.44	-2.491	0.016*
จำนวนบุตรที่มี	0.20	0.51	0.65	1.18	-2.688	0.010*
อายุ	32.50	5.34	37.17	7.89	-4.126	0.000**
อายุของคู่สมรส	32.48	5.39	37.96	7.51	-5.065	0.000**
ระดับการศึกษา	15.97	2.07	15.53	2.53	1.181	0.242
ระดับการศึกษาของคู่สมรส	15.97	1.97	15.47	2.77	1.229	0.224
รายได้	55,898.19	87,852.82	48,205.77	32,263.37	0.624	0.533
รายได้ของคู่สมรส	59,923.58	97,889.98	59,647.06	43,006.89	0.020	0.984
ความเพียงพอของรายได้	6.17	1.79	6.12	1.80	-0.141	0.888
ความรู้สึกมั่นคงในหน้าที่การงาน	7.04	2.05	6.71	2.25	1.048	0.295
การมีบุตรทำให้มีผู้สืบสกุลและทรัพย์สินสมบัติ	3.82	0.92	3.65	0.90	1.230	0.219
การมีบุตรทำให้ชีวิตมีความสมบูรณ์	4.18	0.83	3.65	1.10	3.282	0.002**
การมีบุตรช่วยรักษาความสัมพันธ์ในครอบครัว	4.17	0.85	3.77	1.04	2.625	0.011*
การมีบุตรช่วยให้มีผู้ดูแลยามเจ็บป่วย	3.76	0.98	3.52	0.96	1.627	0.105
การมีบุตรช่วยให้มีผู้เลี้ยงดูให้	3.27	1.00	3.17	1.06	0.646	0.519
การสนับสนุนทางเศรษฐกิจ						
การมีบุตรเป็นเพื่อน ทำให้ไม่เหงา	4.11	0.90	3.96	0.88	1.082	0.280
การเลี้ยงดูบุตรปกป้องดูแล ทำให้ได้แสดงออกถึงความเป็นพ่อแม่	4.13	0.94	3.90	1.00	1.610	0.108

* $p < 0.05$, ** $p < 0.01$

ตารางที่ 10 (ต่อ) แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความตั้งใจไม่มีบุตรของผู้มาจดทะเบียนสมรสใหม่ ณ สำนักงานเขตบางรัก โดยใช้ t-test

ปัจจัยส่วนบุคคล	ตั้งใจจะมีบุตรแน่นอน		ตั้งใจจะไม่มีบุตรแน่นอน		t	p value
	หรือ					
	ยังไม่ตัดสินใจ					
	Mean	S.D.	Mean	S.D.		
การมีบุตรเป็นภาระทำให้ต้องทำงานมากขึ้นเพื่อเลี้ยงดูบุตร	3.18	1.20	3.60	1.16	-2.326	0.021*
สังคมปัจจุบันมีปัญหามากแล้ว บุตรเป็นอันตรายหรือประพฤติดี	3.24	1.14	3.77	1.04	-3.164	0.002**
การมีบุตรทำให้ขาดอิสระในการดำรงชีวิตตามที่ต้องการโดยไม่มีห่วง	3.12	1.08	3.35	1.03	-1.434	0.152
กลัวจะไม่สามารถหาเลี้ยงดูแลบุตรได้	2.63	1.12	2.73	0.99	-0.605	0.546
เกรงว่าจะไม่สามารถสั่งสอนบุตรให้เป็นคนดีได้	2.31	1.14	2.65	1.30	-1.996	0.047*

* $p < 0.05$, ** $p < 0.01$

จากตารางที่ 10 เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวข้อง กับความตั้งใจไม่มีบุตรของผู้มาจดทะเบียนสมรสใหม่ ณ สำนักงานเขตบางรัก กรุงเทพมหานคร โดยใช้ t-test พบว่า

ความตั้งใจไม่มีบุตร มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยทางสถิติกับปัจจัยต่างๆ ได้แก่ เป็นการแต่งงานครั้งแรก ($t = -2.491$, $p = 0.016$) จำนวนบุตรที่มี ($t = -2.688$, $p = 0.010$) อายุของกลุ่มตัวอย่าง ($t = -4.126$, $p = 0.000$) อายุของคู่สมรส ($t = -5.065$, $p = 0.000$) ทักษะคิดต่อการมีบุตรว่าการมีบุตรทำให้ชีวิตมีความสมบูรณ์ ($t = 3.282$, $p = 0.002$) ทักษะคิดต่อการมีบุตรว่าการมีบุตรช่วยรักษาความสัมพันธ์ในครอบครัว ($t = 2.625$, $p = 0.011$) ทักษะคิดต่อการมีบุตรว่าการมีบุตรเป็นภาระทำให้ต้องทำงานมากขึ้นเพื่อเลี้ยงดูบุตร ($t = -2.326$, $p = 0.021$) ทักษะคิดต่อการมีบุตรว่าสังคมปัจจุบันมีปัญหามากแล้วบุตรเป็นอันตรายหรือประพฤติดี ($t = -3.164$, $p = 0.002$) และทักษะคิดต่อการมีบุตรว่าเกรงว่าจะไม่สามารถสั่งสอนบุตรให้เป็นคนดีได้ ($t = -1.996$, $p = 0.047$)

ความตั้งใจไม่มีบุตร ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยทางสถิติกับปัจจัยต่างๆ ได้แก่ ระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง ระดับการศึกษาของคู่สมรส รายได้ของกลุ่มตัวอย่าง รายได้ของคู่สมรส ความเพียงพอของรายได้ ความรู้สึกมั่นคงในหน้าที่การงาน ทักษะคิดต่อการมีบุตรว่าการมีบุตรทำให้มีผู้สืบสกุลและทรัพย์สินสมบัติ ทักษะคิดต่อการมีบุตรว่าการมีบุตรช่วยให้มีผู้ดูแลยามเจ็บป่วย ทักษะคิดต่อการมีบุตรว่าการมีบุตรช่วยให้มีผู้เลี้ยงดูให้การสนับสนุนทางเศรษฐกิจ ทักษะคิดต่อการมีบุตรว่าการมีบุตรเป็นเพื่อนทำให้ไม่เหงา ทักษะคิดต่อการมีบุตรว่าการเลี้ยงดูบุตรปกป้องดูแลทำให้ได้แสดงออกถึงความเป็นพ่อแม่ ทักษะคิดต่อการมีบุตรว่าการมีบุตรทำให้ขาดอิสระในการดำรงชีวิตตามที่ต้องการโดยไม่มีห่วง และทักษะคิดต่อการมีบุตรว่ากลัวจะไม่สามารถหาเลี้ยงดูแลบุตรได้

ส่วนที่ 7 ปัจจัยทำนายความตั้งใจไม่มีบุตรในผู้มาจดทะเบียนสมรสใหม่ ณ สำนักงานเขตบางรัก กรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 11 แสดงปัจจัยทำนายความตั้งใจไม่มีบุตรในผู้มาจดทะเบียนสมรสใหม่ ณ สำนักงานเขตบางรัก กรุงเทพมหานคร

ปัจจัย	Adjusted OR	95% CI	p value
มีบุตรแล้ว	2.657	1.079 – 6.545	0.034*
อายุ	2.953	1.012 – 8.616	0.047*
อายุคู่สมรส	6.487	2.275 – 18.499	0.000**
รายได้	2.868	0.995 – 8.264	0.051
การมีบุตรทำให้ชีวิตมีความสุขสมบูรณ์	0.152	0.069 – 0.336	0.000**
สังคมปัจจุบันมีปัญหาหลากหลาย	2.836	1.263 – 6.369	0.012*
เป็นอันตรายหรือประทุพผิต			
ใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยง	2.817	1.259 – 6.304	0.012*
- 3.4 การเก็บความรู้สึกไว้คนเดียว			

* $p < 0.05$, ** $p < 0.01$

จากตารางที่ 11 เมื่อนำตัวแปรจากปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางจิตสังคม มาวิเคราะห์โดยใช้สถิติถดถอยโลจิสติก (Logistic Regression Analysis) พบว่า ตัวแปรที่มีผลต่อความตั้งใจไม่มีบุตรในผู้มาจดทะเบียนสมรสใหม่ ณ สำนักงานเขตบางรัก กรุงเทพมหานคร ได้แก่

ปัจจัยการมีบุตรแล้วของกลุ่มตัวอย่าง พบว่าถ้ากลุ่มตัวอย่างมีบุตรแล้ว สามารถทำนายความตั้งใจไม่มีบุตรได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (OR = 2.657, $p = 0.034$)

ปัจจัยด้านอายุของกลุ่มตัวอย่าง พบว่าอายุของกลุ่มตัวอย่าง สามารถทำนายความตั้งใจไม่มีบุตรได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (OR = 2.953, $p = 0.047$)

ปัจจัยด้านอายุคู่สมรสของกลุ่มตัวอย่าง พบว่าอายุคู่สมรสของกลุ่มตัวอย่าง สามารถทำนายความตั้งใจไม่มีบุตรได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (OR = 6.487 , $p = 0.000$)

ปัจจัยทัศนคติต่อการมีบุตรว่าการมีบุตรทำให้ชีวิตสมบูรณ์ พบว่าทัศนคติต่อการมีบุตรว่าการมีบุตรทำให้ชีวิตสมบูรณ์ สามารถทำนายความตั้งใจไม่มีบุตรได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($OR = 0.152$, $p = 0.000$)

ปัจจัยทัศนคติต่อการมีบุตรว่าการสังคมปัจจุบันมีปัญหามากกลัวบุตรเป็นอันตรายหรือประพตติผิด พบว่าทัศนคติต่อการมีบุตรว่าการสังคมปัจจุบันมีปัญหามากกลัวบุตรเป็นอันตรายหรือประพตติผิด สามารถทำนายความตั้งใจไม่มีบุตรได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($OR = 2.836$, $p = 0.012$)

ปัจจัยการใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงหนีด้านการเก็บความรู้สึกไว้คนเดียว พบว่าปัจจัยการใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงหนีด้านการเก็บความรู้สึกไว้คนเดียว สามารถทำนายความตั้งใจไม่มีบุตรได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($OR = 2.817$, $p = 0.012$)

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความชุกของความตั้งใจไม่มีบุตร และความเกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพและการเผชิญปัญหา ในผู้ที่มาจดทะเบียนสมรสใหม่ ณ สำนักงานเขตบางรัก กรุงเทพมหานคร เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้มาจดทะเบียนสมรสเพศชายและหญิงจำนวน 380 คน โดยใช้ทฤษฎีบุคลิกภาพ และกลวิธีการเผชิญปัญหามาเป็นกรอบในการศึกษา และใช้ Univariate analysis ได้แก่ t-test และ chi-square เพื่อทดสอบปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจไม่มีบุตร และใช้ Multivariate Analysis เพื่อหาปัจจัยทำนายของความตั้งใจไม่มีบุตรในผู้มาจดทะเบียนสมรสกลุ่มนี้ สามารถสรุปและอภิปรายผลการศึกษาได้ ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

ข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไป

กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิง ร้อยละ 51.1 และเพศชาย ร้อยละ 48.9 ส่วนใหญ่การจดทะเบียนสมรสครั้งนี้เป็นการแต่งงานครั้งแรก (ร้อยละ 94.5) ไม่เคยมีบุตรมาก่อน (ร้อยละ 82.4) มีอายุ 30-39 ปี (ร้อยละ 61.7) โดยมีอายุเฉลี่ย 33.14 ปี คู่สมรสมีอายุ 30-39 ปี (ร้อยละ 61.4) อายุเฉลี่ยของคู่สมรส 33.23 ปี นับถือศาสนาพุทธ (ร้อยละ 92.9) คู่สมรสนับถือศาสนาพุทธ (ร้อยละ 92.1) มีภูมิลำเนาอยู่ที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล (ร้อยละ 55.5) มีวุฒิการศึกษาสูงส่งในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า (ร้อยละ 56.5) คู่สมรสมีวุฒิการศึกษาสูงส่งในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า (ร้อยละ 56.6) ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน (ร้อยละ 49.5) คู่สมรสประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน (ร้อยละ 50.1) รายได้ต่อเดือนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 54,814.16 บาท รายได้ต่อเดือนเฉลี่ยของคู่สมรส 59,885.37 บาท มีรายได้เพียงพอและมีเหลือเก็บ (ร้อยละ 71.1) ความรู้สึกเพียงพอต่อรายได้ของกลุ่มตัวอย่างอยู่ที่ 5 คะแนน จากคะแนนเต็ม 10 (ร้อยละ 25.3) คะแนนเฉลี่ย 6.18 คะแนน ความรู้สึกมั่นคงในหน้าที่การงานของกลุ่มตัวอย่างอยู่ที่ 8 คะแนน (ร้อยละ 23.7) คะแนนเฉลี่ย 7.00 คะแนน พักอาศัยอยู่ในอพาร์ทเมนต์และคอนโด (ร้อยละ 38.9) บ้านเดี่ยว (ร้อยละ 37.9) หลังสมรสแล้วจะพักอาศัยอยู่กับคู่สมรสเป็นครอบครัวเดียว (ร้อยละ 66.8) สถานภาพ

สมรสของบิดามารดาที่ยังสมรสกันอยู่ (ร้อยละ 62.6) มีภาวะดูแลบิดามารดาสูงวัย (ร้อยละ 60.0) ตั้งใจจะไม่มีบุตรแน่นอนหรือยังไม่ตัดสินใจ (ร้อยละ 13.7)

ในด้านทัศนคติต่อการมีบุตร รู้สึกเฉยๆ กับทัศนคติว่าการมีบุตรทำให้มีผู้สืบสกุลและทรัพย์สินสมบัติ (ร้อยละ 39.5) ค่อนข้างเห็นด้วยกับทัศนคติว่าการมีบุตรทำให้ชีวิตมีความสมบูรณ์ (ร้อยละ 40.5) ค่อนข้างเห็นด้วยกับทัศนคติว่าการมีบุตรช่วยรักษาความสัมพันธ์ในครอบครัว (ร้อยละ 44.7) ค่อนข้างเห็นด้วยกับทัศนคติว่าการมีบุตรช่วยให้มีผู้ดูแลยามเจ็บป่วย (ร้อยละ 36.6) รู้สึกเฉยๆ ต่อทัศนคติว่าการมีบุตรช่วยให้มีผู้เลี้ยงดูให้การสนับสนุนทางเศรษฐกิจ (ร้อยละ 47.6) ค่อนข้างเห็นด้วยกับทัศนคติว่าการมีบุตรเป็นเพื่อนทำให้ไม่เหงา (ร้อยละ 44.5) เห็นด้วยอย่างยิ่งกับทัศนคติว่าการเลี้ยงดูบุตร ปกป้องดูแล ทำให้ได้แสดงออกถึงความเป็นพ่อแม่ (ร้อยละ 40.0) ค่อนข้างเห็นด้วยกับทัศนคติว่าการมีบุตรเป็นภาระ ทำให้ต้องทำงานมากขึ้นเพื่อเลี้ยงดูบุตร (ร้อยละ 29.2) ค่อนข้างเห็นด้วยกับทัศนคติว่าสังคมปัจจุบันมีปัญหาหลากหลายบุตรเป็นอันตรายหรือประพฤตินิสิต (ร้อยละ 35.3) รู้สึกเฉยๆ กับทัศนคติว่าการมีบุตรทำให้ขาดอิสระในการดำรงชีวิตตามที่ต้องการโดยไม่มีห่วง (ร้อยละ 35.0) รองลงมาค่อนข้างเห็นด้วย (ร้อยละ 31.8) รู้สึกเฉยๆ กับทัศนคติว่ากลัวจะไม่สามารถหาเลี้ยงดูและบุตรได้ (ร้อยละ 33.2) ไม่ค่อยเห็นด้วยกับทัศนคติว่าเกรงจะไม่สามารถสั่งสอนบุตรให้เป็นคนดีได้ (ร้อยละ 31.3)

ข้อมูลปัจจัยทางจิตสังคม

ในด้านข้อมูลปัจจัยทางจิตสังคม พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีบุคลิกภาพแบบแสดงตัว-มั่นคง (ร้อยละ 44.7) ใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหาในระดับสูง (ร้อยละ 69.7) ใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคมในระดับกลาง (ร้อยละ 62.9) ใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงในระดับปานกลาง (ร้อยละ 67.9)

ข้อมูลความชุกของความตั้งใจไม่มีบุตร

ในการศึกษาครั้งนี้ พบว่า มีกลุ่มตัวอย่างที่ตั้งใจไม่มีบุตรแน่นอน ร้อยละ 13.7 และกลุ่มตัวอย่างที่มีความตั้งใจจะมีบุตรแน่นอนหรือยังไม่ตัดสินใจ ร้อยละ 86.3

ข้อมูลปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความตั้งใจมีบุตรในผู้มาจดทะเบียนสมรส

1. ปัจจัยบุคลิกภาพ

ผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มความตั้งใจมีบุตรในกลุ่มตัวอย่างเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ตั้งใจจะมีบุตรแน่นอนหรือยังไม่ตัดสินใจ และกลุ่มที่ตั้งใจจะไม่มีบุตรแน่นอน เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพกับความตั้งใจมีบุตร โดยใช้สถิติ Chi-square พบว่า บุคลิกภาพมิติที่ 1 ด้านพฤติกรรม (Scale E - extraversion) ($\chi^2 = 4.935$, $p = 0.026$) มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจไม่มีบุตรในผู้มาจดทะเบียนสมรสอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนบุคลิกภาพกับความตั้งใจไม่มีบุตรในผู้มาจดทะเบียนสมรส โดยใช้สถิติ t-test พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนบุคลิกภาพไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

และเมื่อนำปัจจัยบุคลิกภาพที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจมีบุตรในผู้มาจดทะเบียนสมรส มาวิเคราะห์โดยใช้สถิติ Logistic Regression Analysis พบว่า ไม่มีปัจจัยบุคลิกภาพที่สามารถทำนายความตั้งใจไม่มีบุตรในผู้มาจดทะเบียนสมรส

2. ปัจจัยการเผชิญปัญหา

- 1) การเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการปัญหา (Problem Focused Coping) ประกอบด้วย 8 ด้าน
 - 1.1) การลงมือดำเนินการแก้ปัญหา และการวางแผน (Active Coping and Planning)
 - 1.2) การทำงานหนัก และความสำเร็จในงาน (Work Hard and Achieve)
 - 1.3) การระงับกิจกรรมอื่นที่ไม่เกี่ยวข้อง (Suppression of Competing Activities)
 - 1.4) การชะลอการเผชิญปัญหา (Restraint Coping)
 - 1.5) การตีความหมายใหม่ในทางบวก (Positive Reinterpretation)
 - 1.6) การยอมรับ (Acceptance)
 - 1.7) การหาทางผ่อนคลาย (Relaxation)
 - 1.8) การแสวงหาการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม (Seek to Belong)

เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการปัญหา กับความตั้งใจไม่มีบุตร โดยใช้สถิติ Chi-square พบว่า การใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการปัญหาด้านการแสวงหาการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ($\chi^2 = 7.071$, $p = 0.029$) มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจไม่มีบุตรในผู้มาจดทะเบียนสมรสอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการปัญหา กับความตั้งใจไม่มีบุตรในผู้มาจดทะเบียนสมรส โดยใช้สถิติ t-test พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการปัญหาด้านการแสวงหาการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ($t = 2.262$, $p = 0.027$) มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

และเมื่อนำปัจจัยการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการปัญหาที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจไม่มีบุตรในผู้มาจดทะเบียนสมรส มาวิเคราะห์โดยใช้สถิติ Logistic Regression Analysis พบว่า ไม่มีปัจจัยการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการปัญหาที่สามารถทำนายความตั้งใจไม่มีบุตรในผู้มาจดทะเบียนสมรส

2) การเผชิญปัญหาแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคม (Social Support Seeking) ประกอบด้วย 2 ด้าน

2.1) การแสวงหาการสนับสนุนทางสังคมเพื่อแก้ปัญหา (Seeking Instrumental Social Support; SISS)

2.2) การแสวงหาการสนับสนุนทางสังคมเพื่อหาคำปล้ำใจ (Seeking Emotional Social Support; SESS)

เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการเผชิญปัญหาแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคม กับความตั้งใจไม่มีบุตร โดยใช้สถิติ Chi-square พบว่า การเผชิญปัญหาแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคม ไม่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจไม่มีบุตรในผู้มาจดทะเบียนสมรส

เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการเผชิญปัญหาแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคม กับความตั้งใจไม่มีบุตรในผู้มาจดทะเบียนสมรส โดยใช้สถิติ t-test พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนการเผชิญปัญหาแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคม ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3) การเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยง (Avoidance) ประกอบด้วย 7 ด้าน

- 3.1) การปฏิเสธ (Denial)
- 3.2) การไม่แสดงออกทางพฤติกรรม (Behavioral Disengagement)
- 3.3) การไม่เกี่ยวข้องทางความคิด (Mental Disengagement)
- 3.4) การเก็บความรู้สึกไว้คนเดียว (Keep to Self)
- 3.5) การตำหนิตนเอง (Self Blame)
- 3.6) การเป็นกังวล (Worry)
- 3.7) การระบายออกทางอารมณ์ (Focus on Venting of Emotion)

เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงกับความตั้งใจไม่มีบุตร โดยใช้สถิติ Chi-square พบว่า การใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงด้านการไม่แสดงออกทางพฤติกรรม ($\chi^2 = 12.835$, $p = 0.002$) การใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงด้านการเก็บความรู้สึกไว้คนเดียว ($\chi^2 = 6.839$, $p = 0.035$) และการใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงด้านการตำหนิตนเอง ($\chi^2 = 8.882$, $p = 0.012$) มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจไม่มีบุตรในผู้มาจดทะเบียนสมรสอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงกับความตั้งใจไม่มีบุตรในผู้มาจดทะเบียนสมรส โดยใช้สถิติ t-test พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนการใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยง ($t = -2.426$, $p = 0.016$) การใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการปัญหาโดยการแสวงหาการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม

($t = 2.262$, $p = 0.027$) การใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงด้านการไม่แสดงออกทางพฤติกรรม ($t = -2.779$, $p = 0.007$) การใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงด้านการเก็บความรู้สึกไว้คนเดียว ($t = -2.152$, $p = 0.035$) มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

และเมื่อนำปัจจัยการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจไม่มีบุตรในผู้มาจดทะเบียนสมรส มาวิเคราะห์โดยใช้สถิติ Logistic Regression Analysis พบว่า การใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงด้านการเก็บความรู้สึกไว้คนเดียว สามารถทำนายความตั้งใจไม่มีบุตรได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (OR = 2.817, $p = 0.012$)

3. ปัจจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

เมื่อนำข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างมาทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง กับความตั้งใจไม่มีบุตร โดยใช้สถิติ Chi-square และ Fisher's Exact Test พบว่า การแต่งงานครั้งแรก ($\chi^2 = 16.016, p = 0.001$) การมีบุตรแล้ว ($\chi^2 = 9.409, p = 0.002$) อายุของกลุ่มตัวอย่าง ($\chi^2 = 54.323, p = 0.000$) อายุของคู่สมรส ($\chi^2 = 52.543, p = 0.000$) รายได้ของกลุ่มตัวอย่าง ($\chi^2 = 10.180, p = 0.038$) รายได้ของคู่สมรส ($\chi^2 = 11.004, p = 0.027$) และสถานภาพสมรสของบิดามารดา ($\chi^2 = 6.654, p = 0.010$) มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจไม่มีบุตรในผู้มาจดทะเบียนสมรสอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของปัจจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับความตั้งใจไม่มีบุตร โดยใช้สถิติ t-test พบว่า เป็นการแต่งงานครั้งแรก ($t = -2.491, p = 0.016$) จำนวนบุตรที่มี ($t = -2.688, p = 0.010$) อายุของกลุ่มตัวอย่าง ($t = -4.126, p = 0.000$) อายุของคู่สมรส ($t = -5.065, p = 0.000$) ทศนคติต่อการมีบุตรว่าการมีบุตรทำให้ชีวิตมีความสมบูรณ์ ($t = 3.282, p = 0.002$) ทศนคติต่อการมีบุตรว่าการมีบุตรช่วยรักษาความสัมพันธ์ในครอบครัว ($t = 2.625, p = 0.011$) ทศนคติต่อการมีบุตรว่าการมีบุตรเป็นภาระทำให้ต้องทำงานมากขึ้นเพื่อเลี้ยงดูบุตร ($t = -2.326, p = 0.021$) ทศนคติต่อการมีบุตรว่าสังคมปัจจุบันมีปัญหามากกลัวบุตรเป็นอันตรายหรือประพฤตินิด ($t = -3.164, p = 0.002$) และทศนคติต่อการมีบุตรว่าเกรงว่าจะไม่สามารถสั่งสอนบุตรให้เป็นคนดีได้ ($t = -1.996, p = 0.047$) มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

และเมื่อนำปัจจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจไม่มีบุตรในผู้มาจดทะเบียนสมรส มาวิเคราะห์โดยใช้สถิติ Logistic Regression Analysis พบว่า เหลือปัจจัยที่สามารถทำนายความตั้งใจไม่มีบุตรในผู้มาจดทะเบียนสมรส ทั้งหมด 5 ปัจจัย ได้แก่ 1) การมีบุตรแล้วของกลุ่มตัวอย่าง (OR = 2.657, CI = 1.079–6.545, $p = 0.034$) 2) อายุของกลุ่มตัวอย่าง (OR = 2.953, CI = 1.012–8.616, $p = 0.047$) 3) อายุคู่สมรสของกลุ่มตัวอย่าง (OR = 6.487, CI = 2.275–18.499, $p = 0.000$) 4) ทศนคติต่อการมีบุตรว่าการมีบุตรทำให้ชีวิตสมบูรณ์ (OR = 0.152, CI = 0.069–0.336, $p = 0.000$) และ 5) ทศนคติต่อการมีบุตรว่าการสังคมปัจจุบันมีปัญหามากกลัวบุตรเป็นอันตรายหรือประพฤตินิด (OR = 2.836, CI = 1.263–6.369, $p = 0.012$)

อภิปรายผลการวิจัย

1. ความชุกของความตั้งใจไม่มีบุตร

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความชุกของความตั้งใจไม่มีบุตร ในผู้มาจดทะเบียนสมรสใหม่ ณ สำนักงานเขตบางรัก กรุงเทพมหานคร โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างผู้มาจดทะเบียนสมรสทั้งเพศชายและหญิง จำนวน 380 คน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความตั้งใจไม่มีบุตร ร้อยละ 13.7 ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ พิมลพรรณ อิศรภักดี⁽⁶⁵⁾ ที่ศึกษาทัศนคติเกี่ยวกับการแต่งงานและการมีบุตรในอาสาสมัครเพศหญิงและชายจำนวน 1,608 คน โดยใช้การสำรวจด้วยแบบสอบถามออนไลน์ พบว่า ร้อยละ 14.1 ไม่ต้องการมีบุตร แต่ผลการศึกษาไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ ปภัศร ชัยวัฒน์⁽³⁾ ที่ศึกษาทัศนคติ และสภาวะการณ์ของครอบครัวยุคใหม่ที่ไม่ต้องการมีบุตร พบว่า เพศชายและหญิงมีความต้องการไม่มีบุตร ร้อยละ 52.15 โดยเพศหญิงมีแนวโน้มไม่ต้องการมีบุตรมากกว่าเพศชาย โดยเพศหญิงมีสัดส่วนไม่ต้องการมีบุตร ร้อยละ 55.91 และเพศชายมีสัดส่วนไม่ต้องการมีบุตร ร้อยละ 43.10

นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศไทยที่ทำการศึกษาในประเด็นนี้ แต่ส่วนมากจะทำการศึกษาความต้องการมีบุตรของสตรีเป็นหลัก เช่น การศึกษาของ กนกวรรณ⁽⁶⁶⁾ ที่พบว่าสตรีที่สมรสส่วนใหญ่ไม่ต้องการมีบุตรในอนาคตคิดเป็นสัดส่วนสูงถึง ร้อยละ 70 รองลงมาคือต้องการมีบุตรในอนาคต ร้อยละ 18.8 และยังไม่ได้ตัดสินใจ ร้อยละ 11.2 และการศึกษาของ เมธิณี แสงกระจ่าง⁽⁶⁷⁾ ที่ศึกษาความต้องการมีบุตรของสตรีที่ทำงานในระบบ จำนวน 1,186 คน พบว่า สัดส่วนของสตรีที่ไม่ต้องการมีบุตรคิดเป็นร้อยละ 31.8

จะเห็นได้ว่าผลการศึกษาในงานวิจัยนี้ พบความชุกของความตั้งใจไม่มีบุตรในผู้มาจดทะเบียนสมรส ณ สำนักงานเขตบางรัก กรุงเทพมหานคร เพียงร้อยละ 13.7 ซึ่งค่อนข้างน้อยกว่าผลการศึกษาที่ผ่านมา อาจเป็นเพราะว่าสำนักงานเขตบางรักเป็นเขตที่มีคู่สมรสที่ให้ความสำคัญกับการแต่งงานและอาจรวมถึงการมีบุตร คู่สมรสมีความตั้งใจวางแผนเพื่อมาจดทะเบียนสมรสที่เขตนี้ ดังนั้นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อการแต่งงานและการมีบุตร รวมถึงปัจจัยรายได้ในกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษานี้ อาจมีความแตกต่างจากในกลุ่มอื่นๆ และยังมีชายและหญิงที่อยู่กันกันฉันท์สามีภรรยา หรือแต่งงานกันโดยไม่ได้จดทะเบียนสมรส อาจเป็นไปได้ว่าในคู่สมรสที่มาทำการจดทะเบียนสมรส อาจมีความตั้งใจมีบุตรแตกต่างไปจากคู่สมรสที่ไม่จดทะเบียนสมรสก็เป็นได้

2. บุคลิกภาพของผู้มาจดทะเบียนสมรส

การศึกษาวินิจฉัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ของบุคลิกภาพ กับความตั้งใจไม่มีบุตร ในผู้มาจดทะเบียนสมรสใหม่ ณ สำนักงานเขตบางรัก กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีบุคลิกภาพแบบแสดงตัว-มั่นคง สอดคล้องกับการศึกษาของ วาณี เมฆรังสี มั่นต์⁽⁶¹⁾ ที่ศึกษาเรื่องความเครียด บุคลิกภาพ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพและความเครียด และปัจจัยที่เกี่ยวข้องของพนักงานขับรถโดยสารประจำทางเพศหญิง องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีบุคลิกภาพด้านพฤติกรรมเป็นแบบแสดงตัวและมีบุคลิกภาพทางอารมณ์ที่มั่นคง และสอดคล้องกับการศึกษาของ นาฏยา มณีรุ่ง⁽⁶²⁾ ที่ศึกษาความเครียดจากการทำงาน และบุคลิกภาพของพยาบาลวิชาชีพระดับปฏิบัติการในโรงพยาบาลเอกชนแห่งหนึ่ง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีประเภทบุคลิกภาพแบบแสดงออก-มั่นคง และสอดคล้องกับการศึกษาของ ทิพาพร ม่วง ไหมทอง⁽⁶⁸⁾ ที่ศึกษาลักษณะแรงจูงใจอาสา บุคลิกภาพ และปัจจัยที่เกี่ยวข้องในอาสาสมัครคุมประพฤติ จังหวัดกรุงเทพมหานคร พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนใหญ่มีลักษณะบุคลิกภาพแบบแสดงออก-มั่นคง

นอกจากนี้ยังพบว่าลักษณะบุคลิกภาพที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจไม่มีบุตรในผู้มาจดทะเบียนสมรสใหม่ ณ สำนักงานเขตบางรัก กรุงเทพมหานคร ได้แก่ บุคลิกภาพ มิติที่ 1 ด้านพฤติกรรม (Scale E – extraversion) โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัว (Introversion) ซึ่งมีลักษณะเป็นคนเงียบ สงบเสงี่ยม คิดหน้าคิดหลัง แยกตัวจากคนอื่น ทำอะไรเต็มไปด้วยความระมัดระวัง มีการวางแผนล่วงหน้า เจ้าระเบียบ เป็นคนขี้อาย ไม่ชอบความตื่นเต้น เคร่งครัดกับชีวิตประจำวัน เอาจริงเอาจัง ไม่ได้วางใจใครง่ายๆ ควบคุมความรู้สึก จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัว มีความตั้งใจจะไม่มีบุตรแน่นอนสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะบุคลิกภาพแบบแสดงตัว (Extraversion) ซึ่งมีลักษณะชอบเข้าสังคม มีเพื่อนมาก ต้องการมีคนคุยด้วย ชอบแสวงหาความตื่นเต้น ชอบสนุกสนานร่าเริง ชอบการเปลี่ยนแปลง ไม่จำเจ มองโลกในแง่ดี แสดงอารมณ์และความรู้สึกอย่างเปิดเผย สอดคล้องกับงานวิจัยของ Avison M et al.⁽⁵⁴⁾ ที่ศึกษาความเชื่อมโยงระหว่างรูปแบบบุคลิกภาพและแรงจูงใจในการมีบุตร พบว่า ผู้ที่ไม่ต้องการมีบุตร มีคะแนนในรูปแบบบุคลิกภาพแบบแสดงออก (Extraversion) ต่ำกว่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ในส่วนของบุคลิกภาพมิติที่ 2 ด้านสภาวะทางอารมณ์ (Scale N – neuroticism) และประเภทของบุคลิกภาพ พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยทางสถิติกับความตั้งใจไม่มีบุตร องค์กรที่ดีเมื่อทดลองวิเคราะห์แยกเฉพาะกลุ่มตัวอย่างเพศชายที่ไม่เคยมีบุตรมาก่อน (N = 155) โดยทดสอบ

ด้วยสถิติ chi - square พบว่า บุคลิกภาพมิติที่ 2 ด้านสภาวะทางอารมณ์ (Scale N - neuroticism) มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจไม่มีบุตรอย่างมีนัยสำคัญ ($\chi^2 = 5.101$, $p = 0.024$) และเมื่อทดสอบด้วยสถิติ t-test พบว่า บุคลิกภาพมิติที่ 2 ด้านสภาวะทางอารมณ์ (Scale N - neuroticism) มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจไม่มีบุตรอย่างมีนัยสำคัญ ($t = -2.689$, $p = 0.008$)

3. กลวิธีการเผชิญปัญหาของผู้มาจดทะเบียนสมรส

3.1 การเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหา

จากผลการศึกษาพบว่า ผู้มาจดทะเบียนสมรสเลือกใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหาอยู่ในระดับสูง สอดคล้องกับการศึกษาของ สุวภา สังข์ทอง⁽⁶⁹⁾ ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเผชิญความเครียด การสนับสนุนทางสังคม และความเหนื่อยหน่ายในการทำงาน กรณีศึกษา: หน่วยงานราชการแห่งหนึ่งในสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า กลุ่มตัวอย่างใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหาอยู่ในระดับค่อนข้างสูง สามารถดำเนินการจัดการกับปัญหา มองสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความเครียดในทางบวก จากประสบการณ์ที่ได้เรียนรู้มา รวมถึงการยอมรับความเป็นจริงของสถานการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยวิมุติที่มากสามารถปรับตัวได้ดีอีกด้วย แต่ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ สสิพรรณ นิลสงวนเดช⁽¹¹⁾ ที่ศึกษาภาวะเหนื่อยหน่ายในการทำงานและกลวิธีการเผชิญปัญหาของพนักงานองค์การเภสัชกรรม พบว่า กลุ่มตัวอย่างใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหาในระดับปานกลาง

นอกจากนี้ยังพบว่าการใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการปัญหาด้านการแสวงหาการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม มีความสัมพันธ์เชิงลบกับความตั้งใจไม่มีบุตรในผู้มาจดทะเบียนสมรส อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่ยังไม่มีการวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ทำการศึกษาในประเด็นนี้

อย่างไรก็ดี เมื่อทดลองวิเคราะห์แยกเฉพาะกลุ่มตัวอย่างเพศหญิงที่ไม่เคยมีบุตรมาก่อน (N=158) โดยทดสอบด้วยสถิติ chi - square พบว่า การเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหาด้านการตีความหมายในเชิงบวก มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจไม่มีบุตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\chi^2 = 4.327$, $p = 0.038$) และเมื่อทดสอบด้วยสถิติ t-test พบว่า การเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหาด้านการตีความหมายในเชิงบวก มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจไม่มีบุตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 2.690$, $p = 0.008$)

3.2 การเผชิญปัญหาแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคม

จากผลการศึกษาพบว่า ผู้มาจดทะเบียนสมรสเลือกใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคมในระดับปานกลาง สอดคล้องกับการศึกษาของ สลิพพอร์ธ นิลสงวนเดชะ⁽¹¹⁾ ที่ศึกษาภาวะเหนื่อยหน่ายในการทำงานและกลวิธีในการเผชิญปัญหาของพนักงานองค์การเภสัชกรรม พบว่า กลุ่มตัวอย่างใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคมในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับการศึกษาของ ดวงพร โรจนพรพันธุ์⁽¹⁴⁾ ที่ศึกษากลวิธีการเผชิญปัญหาและความหวังในการทำงาน : กรณีศึกษาธุรกิจนำเข้าและส่งออกแห่งหนึ่ง พบว่า กลุ่มตัวอย่างใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคมในระดับปานกลาง ซึ่งวิธีการเผชิญปัญหาแบบนี้เป็นการช่วยลดหรือบรรเทาความรู้สึกเท่านั้น แต่ปัญหายังอยู่ เนื่องจากยังไม่ได้รับการแก้ไข แต่ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ สุวภา สังข์ทอง⁽⁶⁹⁾ ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเผชิญความเครียด การสนับสนุนทางสังคม และความเหนื่อยหน่ายในการทำงาน กรณีศึกษา: หน่วยงานราชการแห่งหนึ่งในสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า กลุ่มตัวอย่างใช้กลวิธีในการเผชิญปัญหาแบบมุ่งแสวงหาการสนับสนุนทางสังคมอยู่ในระดับค่อนข้างสูง โดยการเผชิญปัญหาโดยแสวงหาการสนับสนุนทางสังคมนั้นจะมีกลไกในการช่วยเหลือให้สามารถเผชิญกับความเครียด หรือสถานการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นได้จากการขอคำปรึกษา ขอแนวทางจากผู้ที่เคยประสบมาก่อนเพื่อนำมาเป็นกำลังใจ สร้างความมั่นใจในตนเองให้เผชิญกับปัญหาต่างๆ ได้ดีขึ้น

อย่างไรก็ดี เมื่อทดลองวิเคราะห์แยกเฉพาะกลุ่มตัวอย่างเพศหญิงที่ไม่เคยมีบุตรมาก่อน (N=158) โดยทดสอบด้วยสถิติ chi - square พบว่า การเผชิญปัญหาแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคม มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจไม่มีบุตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\chi^2 = 4.491$, $p = 0.034$)

3.3 การเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยง

การเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยง แสดงถึงการไม่สามารถเผชิญกับปัญหาได้ เป็นการหลีกเลี่ยงปัญหา จากการศึกษาในครั้งนี้พบว่า ผู้มาจดทะเบียนสมรสเลือกใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงในระดับปานกลาง สอดคล้องกับการศึกษาของ สลิพพอร์ธ นิลสงวนเดชะ⁽¹¹⁾ ที่ศึกษาภาวะเหนื่อยหน่ายในการทำงานและกลวิธีในการเผชิญปัญหาของพนักงานองค์การเภสัชกรรม พบว่า กลุ่มตัวอย่างใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับการศึกษาของ ดวงพร โรจนพรพันธุ์⁽¹⁴⁾ ที่ศึกษากลวิธีการเผชิญปัญหาและความหวังในการทำงาน : กรณีศึกษาธุรกิจนำเข้าและส่งออกแห่งหนึ่ง พบว่า กลุ่มตัวอย่างใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงในระดับปานกลาง แต่ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ สุวภา สังข์ทอง⁽⁶⁹⁾ พบว่า กลุ่มตัวอย่างใช้การเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยง

อยู่ในระดับต่ำ โดยเป็นลักษณะของอาการโกรธ ไม่พอใจ ที่แสดงออกมากกว่าการแก้ปัญหาที่สาเหตุ เพียงเพื่อให้เกิดความสบายใจ โดยการใช้แอลกอฮอล์ ยาระงับประสาท หรือสารเสพติดให้ลดความเครียด

นอกจากนี้ยังพบว่า มีการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงในประเด็นย่อยที่มีความสัมพันธ์กับความต้องการไม่มีบุตรในผู้มาจดทะเบียนสมรส แต่ยังไม่พบงานวิจัยที่ศึกษาในประเด็นย่อยต่างๆ นี้ โดยรูปแบบการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจไม่มีบุตรในผู้มาจดทะเบียนสมรสได้แก่

การเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยง พบว่า การเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความตั้งใจไม่มีบุตรในผู้มาจดทะเบียนสมรส อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สามารถอธิบายได้ว่า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้รูปแบบการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงสูง ไม่สามารถเผชิญกับปัญหาที่เข้ามาในชีวิตได้ จึงเลือกใช้การเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงในรูปแบบต่างๆ จึงมีแนวโน้มที่จะมีความตั้งใจไม่มีบุตรแน่นอนสูง

การเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงโดยการเก็บความรู้สึกไว้คนเดียว พบว่า การเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงโดยการเก็บความรู้สึกไว้คนเดียว มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความตั้งใจไม่มีบุตรในผู้มาจดทะเบียนสมรส อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสามารถเป็นปัจจัยทำนายความตั้งใจไม่มีบุตรในผู้มาจดทะเบียนสมรสอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างที่เลือกใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงโดยการเก็บความรู้สึกไว้คนเดียวสูง จะเก็บความรู้สึกความคิดที่เป็นทุกข์ไว้กับตนเอง และหลีกเลี่ยงที่จะพบเจอผู้อื่น⁽¹¹⁾ จึงมีแนวโน้มที่จะมีความตั้งใจไม่มีบุตรแน่นอนสูง

การเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงโดยการไม่แสดงออกทางพฤติกรรม พบว่า การเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงโดยการไม่แสดงออกทางพฤติกรรม มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความตั้งใจไม่มีบุตรในผู้มาจดทะเบียนสมรส อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สามารถอธิบายได้ว่า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงโดยการไม่แสดงออกทางพฤติกรรมสูง แสดงถึงการลดความพยายามในการเผชิญปัญหา ละทิ้งความพยายามในการไปสู่เป้าหมาย เป็นพฤติกรรมที่บ่งบอกถึงการไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้⁽¹¹⁾ จึงมีแนวโน้มที่จะมีความตั้งใจไม่มีบุตรแน่นอนสูง

การเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงโดยการตำหนิตนเอง พบว่า การเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงโดยการตำหนิตนเอง มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความตั้งใจไม่มีบุตรในผู้มาจดทะเบียนสมรส อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สามารถอธิบายได้ว่า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงโดยการตำหนิตนเองสูง แสดงถึงความคิดที่เป็นการลงโทษตนเอง เป็นการลดความกดดันทาง

อารมณ์ โดยการไม่คิดถึงวิธีการที่จะเผชิญกับปัญหา⁽¹⁴⁾ จึงมีแนวโน้มที่จะมีความตั้งใจไม่มีบุตรแน่นอนสูง

อย่างไรก็ดี เมื่อทดลองวิเคราะห์แยกเฉพาะกลุ่มตัวอย่างเพศชายที่ไม่เคยมีบุตรมาก่อน (N=155) โดยทดสอบด้วยสถิติ t - test พบว่า การเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงปัญหาด้านการระบายนอกทางอารมณ์ มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจไม่มีบุตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = -2.224$, $p = 0.028$)

4. ปัจจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับความตั้งใจไม่มีบุตร

อายุคู่สมรส จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยอายุคู่สมรสมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความตั้งใจไม่มีบุตรในผู้มาจดทะเบียนสมรส สามารถอธิบายได้ว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีคู่สมรสอายุ 40 ปีขึ้นไปมีแนวโน้มตั้งใจไม่มีบุตรแน่นอนสูง เนื่องจากอายุของคู่สมรสที่มากขึ้นส่งผลให้มีความกังวลว่าจะมีบุตรยากเพิ่มขึ้น รวมถึงเป็นห่วงถึงความปลอดภัยของบุตรที่จะเกิดมา โดยอายุเฉลี่ยที่ตัดสินใจไม่มีบุตรแน่นอนอยู่ที่ 37.96 ปี สอดคล้องกับการศึกษาของ เอกชัย สีนอนันต์วณิช⁽⁷⁰⁾ ที่ศึกษาการประยุกต์แบบจำลองของพฤติกรรมภาวะเจริญพันธุ์ พบว่า ทั้งบิดามารดาที่มีอายุแรกสมรสน้อยมีจำนวนบุตรที่ต้องการมากกว่าบิดาและมารดาที่มีอายุแรกสมรสมากกว่าตามลำดับ เนื่องจากผู้ที่มีอายุแรกสมรสน้อยกว่ามีระยะเวลาที่อยู่ในช่วงของการเจริญพันธุ์ยาวนานกว่า โอกาสในความต้องการมีบุตรและความต้องการมีบุตรจึงมีมากกว่าความต้องการมีบุตรของผู้ที่มีอายุแรกสมรสสูง

ทัศนคติต่อการมีบุตรว่าการมีบุตรทำให้ชีวิตมีความสุขสมบูรณ์ จากการศึกษาพบว่า ทัศนคติต่อการมีบุตรว่าการมีบุตรทำให้ชีวิตมีความสุขสมบูรณ์ มีความสัมพันธ์เชิงลบกับความตั้งใจไม่มีบุตรในผู้มาจดทะเบียนสมรส สอดคล้องกับผลการศึกษาของ พิมลพรรณ อิศรภักดี⁽¹⁰⁾ ที่ศึกษาทัศนคติเกี่ยวกับการแต่งงานและการมีบุตร พบว่า เหตุผลสำคัญที่ต้องการมีบุตรของกลุ่มตัวอย่างคือ เพื่อให้ชีวิตมีความสุขสมบูรณ์ เป็นเหตุผลที่มีผู้ตอบมากที่สุด และสอดคล้องกับการศึกษาของ มนสิการ กาญจนะจิตรา⁽¹⁸⁾ ที่ศึกษาการตัดสินใจด้านการเจริญพันธุ์ของคนเจนวาย พบว่า กลุ่มประชากรเจนวายที่มีเจตนาที่จะมีบุตรมีทัศนคติที่ดีต่อการมีบุตร โดยทัศนคติเชิงบวกต่อการมีบุตรที่ถูกกล่าวถึงมากที่สุด คือ การมีบุตรช่วยเติมเต็มครอบครัว สร้างความมั่นคงทางจิตใจ ช่วยเติมเต็มครอบครัวให้มีความสุขลงตัวมากขึ้น ทำให้ครอบครัวมีความสุข และสอดคล้องกับการศึกษาของ ปภัสร์ ชัยวัฒน์⁽³⁾ ที่ศึกษาทัศนคติและสภาวะการณ์ของครอบครัวยุคใหม่ที่ไม่ต้องการมีบุตร พบว่า ในกลุ่มที่ต้องการมีบุตรเห็นด้วยกับทัศนคติที่ว่า การมีบุตรทำให้ชีวิตครอบครัวมีความสุขสมบูรณ์ (ค่าเฉลี่ย = 4.18)

ทัศนคติต่อการมีบุตรว่าสังคมปัจจุบันมีปัญหาหลากหลายเป็นอันตรายหรือประหลาดผิด

จากการศึกษาพบว่า ทัศนคติต่อการมีบุตรว่าสังคมปัจจุบันมีปัญหาหลากหลายเป็นอันตรายหรือประหลาดผิด มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความตั้งใจไม่มีบุตรในผู้มาจดทะเบียนสมรส สอดคล้องกับผลการศึกษาของ พิมลพรรณ อิศรภักดี⁽¹⁰⁾ ที่ศึกษาทัศนคติเกี่ยวกับการแต่งงานและการมีบุตร พบว่าเหตุผลสำคัญที่คิดว่าไม่ต้องการมีบุตรคือ สภาพสังคมปัจจุบันที่มีปัญหาต่างๆ มากมาย ทำให้คนรุ่นใหม่มีความเห็นว่าการมีบุตรเพราะกลัวบุตรเป็นอันตราย หรือประหลาดผิด เป็นเหตุผลที่มีผู้ตอบมากที่สุดเป็นอันดับที่สอง และสอดคล้องกับการศึกษาของ ปภัศร ชัยวัฒน์⁽³⁾ ที่ศึกษาทัศนคติและสภาวะการณ์ของครอบครัวยุคใหม่ที่ไม่ต้องการมีบุตร พบว่าในกลุ่มที่ไม่ต้องการมีบุตรเห็นว่าอิทธิพลของสังคมภายนอกเป็นอิทธิพลทางลบต่อการเลี้ยงดูบุตร และยังสอดคล้องกับการศึกษาของ กนกวรรณ พวงประยงค์⁽⁴⁾ ที่ศึกษาแบบแผนและสถานการณ์ความต้องการมีบุตรของสตรีที่สมรสในประเทศไทย พบว่า คู่สามีภรรยา มองว่าสังคมในปัจจุบันไม่เหมาะสำหรับการเติบโตของเด็ก เนื่องจากภัยสังคมมีอยู่รอบด้าน การเข้าถึงสิ่งยั่วยุหมอมเมาต่างๆ การดึงดูดใจทั้งในโลกออนไลน์และออฟไลน์ ภัยธรรมชาติ รวมถึงรู้สึกว่าการเลี้ยงดูบุตรได้ดีพอที่จะอยู่ท่ามกลางสังคมที่น่าเป็นห่วงเช่นนี้ได้ จึงไม่ต้องการมีบุตรเพื่อตัดปัญหาที่อาจสร้างความพะวักพะวงใจในเรื่องดังกล่าว

การมีบุตรแล้ว จากการศึกษาพบว่า การมีบุตรแล้วมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจไม่มีบุตรในผู้มาจดทะเบียนสมรส สามารถอธิบายได้ว่า ผู้มาจดทะเบียนสมรสที่เคยมีบุตรแล้วมีแนวโน้มตั้งใจไม่มีบุตรแน่นอนสูงกว่าผู้มาจดทะเบียนสมรสที่ยังไม่เคยมีบุตรมาก่อน เนื่องจากมีภาระต้องเลี้ยงดูบุตรปัจจุบัน ทำให้ขาดความพร้อมที่จะมีบุตรเพิ่มทั้งในด้านเวลาและภาระค่าใช้จ่าย สอดคล้องกับการศึกษาของ กนกวรรณ พวงประยงค์⁽⁶⁾ ที่ศึกษาความต้องการมีบุตรในอนาคตของสตรีที่สมรสในประเทศไทยจำนวน 15,661 ราย พบว่า ความต้องการมีบุตรในอนาคตมีสัดส่วนลดลงเมื่อสตรีที่สมรสมีบุตรที่มีชีวิตจำนวนมากขึ้น โดยสตรีที่สมรสที่ไม่มีบุตรมีสัดส่วนต้องการมีบุตรในอนาคตสูงที่สุดร้อยละ 59.7 รองลงมาคือสตรีที่สมรสที่มีบุตรที่มีชีวิต 1 คน ร้อยละ 36.6 ส่วนสตรีที่สมรสที่มีบุตรที่มีชีวิตตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป มีสัดส่วนของความต้องการมีบุตรในอนาคตต่ำที่สุด ร้อยละ 2.25 เมื่อทดสอบด้วยสถิติไคสแควร์ พบว่า จำนวนบุตรที่มีชีวิตมีความสัมพันธ์กับความต้องการมีบุตรในอนาคตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.000

อายุ จากการศึกษาพบว่า อายุมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความตั้งใจไม่มีบุตรในผู้มาจดทะเบียนสมรส สามารถอธิบายได้ว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 40 ปีขึ้นไปมีแนวโน้มตั้งใจไม่มีบุตรแน่นอนเนื่องจากอายุที่มากขึ้นทำให้มีความกังวลว่าจะมีบุตรยากและเป็นห่วงถึงความปลอดภัยของบุตรที่จะเกิดมา โดยอายุเฉลี่ยที่ตัดสินใจไม่มีบุตรแน่นอนอยู่ที่ 37.17 ปี สอดคล้องกับการศึกษาของ กนกพร พวงประยงค์⁽⁶⁶⁾ ที่ศึกษาความต้องการมีบุตรในอนาคตของสตรีที่สมรสในประเทศไทยจำนวน 15,661 ราย พบว่า สตรีที่สมรสที่มีอายุ 45-49 มีสัดส่วนความต้องการมีบุตรในอนาคตต่ำที่สุด ร้อยละ 1.8 เมื่อทดสอบด้วยสถิติไคสแควร์ พบว่า อายุมีความสัมพันธ์กับความต้องการมีบุตรในอนาคตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.000 โดยอายุที่มากขึ้นทำให้รู้สึกว่าจะไม่มีกำลังเลี้ยงดูบุตรไปจนกระทั่งบุตรเติบโต เพราะตนเองจะมีอายุสูงขึ้นในขณะที่บุตรยังคงเยาว์วัย แต่ผลการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ ปัทมร ชัยวัฒน์⁽³⁾ ที่ศึกษาทัศนคติและสภาวะการณ์ของครอบครัวยุคใหม่ที่ไม่ต้องการมีบุตร ที่พบว่ากลุ่มประชากรที่มีอายุอยู่ในช่วงแสวงหาความก้าวหน้าในการทำงาน อายุ 30-40 ปี มีความล่าช้าในการสร้างครอบครัว เป็นกลุ่มที่ยังไม่ต้องการมีบุตรมากที่สุด และประชากรกลุ่มที่มีอายุมากขึ้น ช่วงอายุ 41-50 ปี จะมีความไม่ต้องการมีบุตรลดลง

รายได้ จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยรายได้มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจไม่มีบุตร สามารถอธิบายได้ว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ 50,001-75,000 บาทต่อเดือน มีความตั้งใจไม่มีบุตรแน่นอนสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่ำกว่าและกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้สูงกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สามารถอธิบายได้ว่าในกลุ่มตัวอย่างที่รายได้อยู่ในช่วง 50,00-75,000 บาทต่อเดือน กลุ่มตัวอย่างมีความตั้งใจไม่มีบุตรถึงร้อยละ 31.4 ซึ่งเป็นกลุ่มประชากรที่เริ่มมีรายได้สูงขึ้น จึงสามารถวางแผนอนาคตเพื่อเติมเต็มความสุขให้กับตนเองมากขึ้นทั้งในรูปแบบการใช้ชีวิต การท่องเที่ยว ทำให้ต้องการเวลาและอิสระที่มากขึ้น แต่รายได้ในกลุ่มนี้ยังไม่มากเพียงพอที่จะวางแผนเพื่อไปถึงการเลี้ยงดูบุตรจึงชะลอความต้องการมีบุตรออกไปก่อน ในกลุ่มที่มีรายได้เพิ่มมากขึ้น 75,001-100,000 บาทต่อเดือน กลุ่มตัวอย่างที่มีความตั้งใจไม่มีบุตรกลับลดลงเหลือเพียงร้อยละ 14 และเมื่อมีรายได้มากกว่า 100,000 บาทต่อเดือนความตั้งใจไม่มีบุตรเหลือเพียงร้อยละ 7.7 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ จงจิตต์ ฤทธิรงค์⁽⁷¹⁾ ที่ศึกษาเกี่ยวกับสถานเลี้ยงเด็กกว่าช่วยให้คนมีบุตรมากขึ้นจริงหรือไม่ พบว่า สถานเลี้ยงเด็กสามารถช่วยให้พ่อแม่ไปทำงานได้จึงทำให้สถานะเศรษฐกิจของครอบครัวดีขึ้น ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลโดยตรงต่อการตัดสินใจมีบุตรของคู่สมรส ดังนั้นในบริบทของสังคมปัจจุบันอาจเป็นไปได้ว่าสตรีที่อาศัยอยู่ในครอบครัวที่มีสถานะทางเศรษฐกิจที่ดีกว่าน่าจะมีความต้องการมีบุตรและตัดสินใจมีบุตรมากกว่าครอบครัวที่มีสถานะทางเศรษฐกิจด้อยกว่า หากว่าสามารถหาผู้เลี้ยงดูบุตร

หรือหาสถานเลี้ยงดูแลเด็กที่มีคุณภาพและไว้วางใจได้ แต่ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ กนกวรรณ พวงประยงค์⁽⁴⁾ ที่ศึกษาแบบแผนและสถานการณ์ความต้องการมีบุตรของสตรีที่สมรสในประเทศไทย พบว่า ครอบครัวที่มีสถานะทางเศรษฐกิจที่ดีกว่าจะสามารถมีแผนสำหรับอนาคต สามารถเลือกทำในกิจกรรมที่ตนสนใจ พร้อมทั้งมีโอกาสในการยกระดับสถานภาพทางสังคมเพื่อเพิ่มความมั่นคงให้กับตนเองมากขึ้น การมีบุตรต้องเลี้ยงดูจึงกลายเป็นอุปสรรคต่อความสุขและความปรารถนาส่วนตัว และไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ เอกชัย สีนอนันต์วัฒน์⁽⁷⁰⁾ ที่ศึกษาการประยุกต์แบบจำลองของพฤติกรรมภาวะเจริญพันธุ์ พบว่า ครอบครัวที่มีสถานะทางเศรษฐกิจที่ดีกว่ามีความต้องการมีบุตรน้อยกว่าครอบครัวที่มีสถานะทางเศรษฐกิจที่ด้อยกว่า เนื่องจากครอบครัวที่มีสถานะทางเศรษฐกิจที่ดีกว่าให้ความสำคัญกับคุณภาพการเกิดของบุตรมากกว่า และไม่สนใจเรื่องการมีบุตรเพื่อให้บุตรมาเป็นแรงงานให้กับครัวเรือน

รายได้คู่สมรส จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยรายได้คู่สมรสมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจไม่มีบุตร สามารถอธิบายได้ว่า กลุ่มตัวอย่างที่คู่สมรสมีรายได้ 50,001-75,000 บาทต่อเดือน มีความตั้งใจไม่มีบุตรแน่นอนสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่ำกว่าและกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้สูงกว่า ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ เอกชัย สีนอนันต์วัฒน์⁽⁷⁰⁾ ที่ศึกษาการประยุกต์แบบจำลองของพฤติกรรมภาวะเจริญพันธุ์ ที่พบว่า ทั้งบิดามารดาที่มีรายได้สูงมีจำนวนบุตรที่ต้องการน้อยกว่าบิดาและมารดาที่มีรายได้ต่ำกว่าตามลำดับ เนื่องจากครอบครัวที่มีฐานะดีนั้นให้ความสำคัญกับคุณภาพของบุตรมากกว่าที่จะมีบุตรจำนวนมากๆ การมีบุตรจำนวนน้อยจึงสามารถสนับสนุนเลี้ยงดูบุตรแต่ละคนได้เต็มที่มากขึ้น โดยเปรียบเทียบ ทั้งในเรื่องระดับการศึกษาและความเป็นอยู่ของบุตร

สถานภาพสมรสบิดามารดา จากการศึกษาพบว่า สถานภาพสมรสของบิดามารดามีความสัมพันธ์กับความตั้งใจไม่มีบุตรในผู้มาจดทะเบียนสมรส สามารถอธิบายได้ว่า กลุ่มตัวอย่างที่บิดามารดาคนใดคนหนึ่งเสียชีวิต หรือเสียชีวิตแล้วทั้งคู่ มีความตั้งใจไม่มีบุตรสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่บิดามารดาที่ยังสมรสกันอยู่ และหย่าหรือแยกกันอยู่ สอดคล้องกับการศึกษาของ กนกวรรณ พวงประยงค์⁽⁶⁶⁾ ที่ศึกษาแบบแผนและสถานการณ์ความต้องการมีบุตรของสตรีที่สมรสในประเทศไทย พบว่า ครอบครัวที่ยังได้พึ่งพาผู้สูงอายุในการเลี้ยงดูบุตรถือเป็นการช่วยผ่อนภาระด้านเวลา ค่าใช้จ่าย ส่งผลให้คู่สมรสสามารถมีบุตรได้โดยไม่รู้สึว่าการมีบุตรนั้นเป็นภาระต่ออาชีพ ความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน และปราศจากความกังวลในด้านการหาผู้ที่ไว้วางใจได้มาเลี้ยงดูบุตรในยามที่ตนเองและคู่สมรสไม่มีเวลาว่าง กล่าวคือ หากคู่สมรสไม่มีผู้สูงอายุอาศัยอยู่ในครัวเรือน มีแนวโน้มไม่ต้องการมีบุตรมากขึ้น เนื่องจากรู้สึกขาดที่พึ่งพาด้านผู้ดูแลเลี้ยงดูบุตรในยามที่ตนเองและสามีต้องออกไปทำงานนอกบ้าน

ไม่ใช่การแต่งงานครั้งแรก จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยไม่ใช่การแต่งงานครั้งแรกมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความตั้งใจไม่มีบุตรในผู้มาจดทะเบียนสมรส สอดคล้องกับการศึกษาของ กนกนารา พวงประยงค์⁽⁴⁾ ที่ศึกษาแบบแผนและสถานการณ์ความต้องการมีบุตรของสตรีที่สมรสในประเทศไทย พบว่า การหย่าร้างของคู่สมรสไทยมีแนวโน้มสูงขึ้น เนื่องด้วยหลายๆ สาเหตุ ได้แก่ ผลกระทบจากความมั่นคงในครอบครัวของสามีภรรยาที่เพิ่งเริ่มสร้างครอบครัวใหม่ได้รับแรงกดดันจากความตึงเครียดของสภาพการทำงาน สภาพเศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมภายในครอบครัว อีกทั้งความอดทนของคนยุคใหม่ลดน้อยลง ส่งผลให้มีความกลัวชีวิตคู่ไม่ยืนยาวเป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้คู่สมรสหลายคู่ไม่ต้องการมีบุตร เพราะไม่อยากมีภาระหาวันหนึ่งวันใดต้องมีการเลิกกัน

ทัศนคติต่อการมีบุตรว่าการมีบุตรช่วยรักษาความสัมพันธ์ในครอบครัว จากการศึกษาพบว่า ทัศนคติต่อการมีบุตรว่าการมีบุตรช่วยรักษาความสัมพันธ์ในครอบครัว มีความสัมพันธ์เชิงลบกับความตั้งใจไม่มีบุตรในผู้มาจดทะเบียนสมรส สอดคล้องกับการศึกษาของ พิมลพรรณ อิศรภักดี⁽¹⁰⁾ ที่ศึกษาทัศนคติของคนรุ่นใหม่เกี่ยวกับการแต่งงานและการมีบุตร พบว่า ทัศนคติต่อการมีบุตรว่าการมีบุตรช่วยรักษาความสัมพันธ์ในครอบครัว เป็นเหตุผลที่มีผู้ตอบมากที่สุดรองลงมาจากเพื่อให้ชีวิตมีความสมบูรณ์ และสอดคล้องกับการศึกษาของ ปภัศร ชัยวัฒน์⁽³⁾ ที่ศึกษาทัศนคติและสภาวะการณ์ของครอบครัวยุคใหม่ที่ไม่ต้องการมีบุตร พบว่า ในกลุ่มที่ต้องการมีบุตรเห็นด้วยกับทัศนคติที่ว่า การมีลูกช่วยรักษาความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว (ค่าเฉลี่ย = 4.08)

ทัศนคติต่อการมีบุตรว่าการมีบุตรเป็นภาระทำให้ต้องทำงานมากขึ้นเพื่อเลี้ยงดูบุตร จากการศึกษาพบว่า ทัศนคติต่อการมีบุตรว่าการมีบุตรเป็นภาระทำให้ต้องทำงานมากขึ้นเพื่อเลี้ยงดูบุตร มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความตั้งใจไม่มีบุตร สอดคล้องกับการศึกษาของ พิมลพรรณ อิศรภักดี⁽¹⁰⁾ ที่ศึกษาทัศนคติของคนรุ่นใหม่เกี่ยวกับการแต่งงานและการมีบุตร พบว่า หนึ่งในเหตุผลสำคัญที่กลุ่มตัวอย่างคิดว่าไม่ต้องการมีบุตรนั้นเป็นเพราะกลัวจะไม่สามารถหาเลี้ยงดูแลบุตรได้หรือมีภาระที่จะต้องทำงานเพิ่มขึ้น เป็นปัญหาด้านค่าใช้จ่าย และสอดคล้องกับการศึกษาของ มนสิการ กาญจนะจิตรา⁽¹⁸⁾ ที่ศึกษาการตัดสินใจด้านการเจริญพันธุ์ของคนเจนวาย พบว่า กลุ่มประชากรเจนวายที่มีเจตนาที่จะไม่มีบุตรมีทัศนคติต่อการมีบุตรว่าการมีบุตรเป็นภาระ เนื่องจากการเลี้ยงดูบุตรต้องใช้ทรัพยากรมากมาย ทั้งในเรื่องของเวลา เงิน และกำลังกาย การมีบุตรทำให้ต้องจัดสรรทรัพยากรที่เคยเป็นของตัวเองเหล่านี้มาใช้ในการเลี้ยงดูบุตรแทน และสอดคล้องกับการศึกษาของ ปภัศร ชัยวัฒน์⁽³⁾ ที่ศึกษาทัศนคติและสภาวะการณ์ของครอบครัวยุคใหม่ที่ไม่ต้องการมีบุตร พบว่าในกลุ่มตัวอย่างที่ไม่

ต้องการมีบุตรมีทัศนคติเห็นด้วยมากกว่าในประเด็นค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดูบุตรค่อนข้างสูง (ค่าเฉลี่ยกลุ่มไม่ต้องการมีบุตร = 4.54, ค่าเฉลี่ยกลุ่มต้องการมีบุตร = 4.30)

ทัศนคติต่อการมีบุตรว่าเกรงว่าจะไม่สามารถสั่งสอนบุตรให้เป็นคนดีได้ จากการศึกษาพบว่า ทัศนคติต่อการมีบุตรว่าเกรงว่าจะไม่สามารถสั่งสอนบุตรให้เป็นคนดีได้ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความตั้งใจไม่มีบุตร สอดคล้องกับการศึกษาของ พิมลพรรณ อิศรภักดี⁽¹⁰⁾ ที่ศึกษาทัศนคติของคนรุ่นใหม่เกี่ยวกับการแต่งงานและการมีบุตร พบว่า หนึ่งในเหตุผลสำคัญที่กลุ่มตัวอย่างคิดว่าไม่ต้องการมีบุตรนั้นเป็นเพราะเกรงว่าจะไม่มีความสามารถในการสั่งสอนบุตรให้เป็นคนดีได้ และสอดคล้องกับการศึกษาของ ปภัศร ชัยวัฒน์⁽³⁾ ศึกษาทัศนคติและสภาวะการณ์ของครอบครัวยุคใหม่ที่ไม่ต้องการมีบุตร พบว่า ในกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการมีบุตรมีความมั่นใจในการเลี้ยงดูลูกให้เป็นคนดี (ค่าเฉลี่ย = 4.22)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลไปใช้

จากผลการศึกษาความตั้งใจมีบุตร และความสัมพันธ์กับบุคลิกภาพและการเผชิญปัญหาในผู้ที่มาจดทะเบียนสมรส ณ สำนักงานเขตบางรัก กรุงเทพมหานคร พบว่า บุคลิกภาพและการเผชิญปัญหาที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจไม่มีบุตร โดยผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัวจะมีความตั้งใจไม่มีบุตรสูง และพบว่า การเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจไม่มีบุตร โดยผู้ที่ใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงด้านการเก็บความรู้สึกไว้คนเดียว ด้านการไม่แสดงออกทางพฤติกรรม และด้านการตำหนิตนเองในระดับสูงจะมีความตั้งใจไม่มีบุตรสูง ดังนั้นในการส่งเสริมสุขภาพจิตในผู้ที่มีความตั้งใจจะไม่มีบุตรอาจสามารถทำได้โดยการเผยแพร่ผลงานวิจัยด้วยการจัดทำเอกสารให้ความรู้แล้วประสานงานกับฝ่ายทะเบียนของสำนักงานเขตต่างๆ ที่ให้บริการจดทะเบียนสมรสเพื่อช่วยแจกเอกสารใบความรู้ให้กับผู้ที่มาจดทะเบียนสมรส ณ สำนักงานเขตนั้นๆ เพื่อให้ผู้มาจดทะเบียนสมรสได้มีข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยต่างๆ ที่มีผลกับความตั้งใจมีหรือไม่มีบุตร มีความเข้าใจในตนเองและคู่สมรสมากยิ่งขึ้น อันจะส่งผลต่อสุขภาพจิตที่ดียิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษาความตั้งใจไม่มีบุตร และความเกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพและการเผชิญปัญหาในผู้ที่มาจดทะเบียนสมรส ณ สำนักงานเขตบางรัก กรุงเทพมหานคร เป็นงานวิจัยที่มีความใหม่เนื่องจากยังไม่เคยมีการศึกษาความตั้งใจไม่มีบุตรในเชิงสุขภาพจิตในประเทศไทยมาก่อน งานวิจัยนี้จึงเป็นการสร้างองค์ความรู้ใหม่ ดังนั้นเพื่อจะช่วยให้เข้าใจความตั้งใจไม่มีบุตรในเชิงสุขภาพจิตมากยิ่งขึ้น ในการศึกษาครั้งต่อไป ผู้วิจัยขอเสนอแนวทางการทำวิจัยเพื่อตอบวัตถุประสงค์ได้อย่างชัดเจนและครอบคลุมมากยิ่งขึ้น ดังนี้

- 1) ศึกษาความชุกของความตั้งใจไม่มีบุตรในกลุ่มตัวอย่างที่ครอบคลุมมากขึ้น เนื่องจากสำนักงานเขตบางรักเป็นเขตที่มีคู่สมรสที่ให้ความสำคัญกับการแต่งงานและอาจรวมถึงการมีบุตร คู่สมรสมีความตั้งใจวางแผนเพื่อมาจดทะเบียนสมรสที่เขตนี้ ดังนั้นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อการแต่งงานและการมีบุตร รวมถึงรายได้ อาจมีความแตกต่างกันระหว่างคู่สมรสที่มาจดทะเบียนที่สำนักงานเขตบางรัก และสำนักงานเขตอื่นๆ ในกรุงเทพมหานคร โดยอาจออกแบบการวิจัยให้มีการสุ่มเก็บตัวอย่างจากผู้มาจดทะเบียนสมรสจากหลายสำนักงานเขต เพื่อที่ผลการวิจัยอาจช่วยให้เห็นภาพรวมความตั้งใจไม่มีบุตรในสังคมเมืองที่ชัดเจนยิ่งขึ้น
- 2) ศึกษาปัจจัยสุขภาพจิตกับความตั้งใจไม่มีบุตรลงลึกเฉพาะในกลุ่มตัวอย่างที่ยังไม่เคยมีบุตรมาก่อน และมีความตั้งใจที่จะไม่มีบุตร โดยเก็บข้อมูลจากคู่สมรสเพียงคนใดคนหนึ่ง เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างมีความเป็นอิสระต่อกัน
- 3) ศึกษาปัจจัยสุขภาพจิตกับความตั้งใจไม่มีบุตร โดยแยกทำการศึกษาในเพศชายและหญิง เนื่องจากปัจจัยเพศที่ต่างกันมีผลต่อบุคคลในเชิงสุขภาพจิต

บรรณานุกรม

1. สำนักสถิติแห่งชาติ. จำนวนการเกิดจากการทะเบียน จำแนกตามเพศ ภาค และจังหวัด พ.ศ. 2553-2562 [อินเทอร์เน็ต]. 2563 [Available from: www.nso.go.th].
2. คาสปาร์ พีค, วาสนา อิมเอ็ม, รัตนาภรณ์ ตังธนเศรษฐ. รายงานสถานการณ์ประชากรไทย พ.ศ. 2558 โฉมหน้าครอบครัวไทย ยุคเกิดน้อย อายุยืน. กรุงเทพฯ: กองทุนประชากรแห่งสหประชาชาติประจำประเทศไทย ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ; 2558.
3. ปภัสร์ ชัยวัฒน์, พลอยนภัส ธรรมวิชิปรีชา. ทศนคติและสภาวะการณ์ของครอบครัวยุคใหม่ที่ไม่ต้องการมีบุตร. วารสารศรีปทุมปริทัศน์ ฉบับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. 2560;17(2):49-59.
4. กนกวรรณ พวงประยงค์. แบบแผนและสถานการณ์ความต้องการมีบุตรของสตรีที่สมรสในประเทศไทย [ปริญาวิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิต]. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2559.
5. Graham ML, Hill E, Shelley JM, Tacket AR. An examination of the health and wellbeing of childless women: A cross-sectional exploratory study in Victoria, Australia. BMC Women's Health. 2011;11(1):47.
6. Hansen T, Slagsvold B, Moum T. Childlessness and Psychological Well-Being in Midlife and Old Age: An Examination of Parental Status Effects Across a Range of Outcomes. Social Indicators Research. 2009;94(2):343-62.
7. Hagestad GO, Call VRA. Pathways to childlessness: A life course perspective. 2007;28(10):1338-61.
8. Holton S, Fisher J, Rowe H. Motherhood: is it good for women's mental health? Journal of Reproductive and Infant Psychology. 2010;28(3):223-39.
9. Hfocus เจาะลึกระบบสุขภาพ. "พร้อมไม่ท้อง" เปิด 9 เหตุผลทำคนมีลูกน้อย ในยุคเกิดน้อย ด้อยคุณภาพ สังคมสูงวัย [อินเทอร์เน็ต] 2561 [Available from: <https://www.hfocus.org/content/2018/03/15491>].
10. พิมพ์พรรณ อิศรภักดี. ทศนคติของคนรุ่นใหม่เกี่ยวกับการแต่งงานและการมีบุตร. ประชากรและสังคม 2557. 2557(การเกิดกับความมั่นคงในประชากรและสังคม.2557):199-212.
11. สสิพรรณ นิลสงวนเดชะ. ภาวะเหนื่อยหน่ายในการทำงานและกลวิธีในการเผชิญปัญหาของพนักงานองค์การเภสัชกรรม [วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต]. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2558.
12. กลุ่มงานวิจัยและประเมินผลกองยุทธศาสตร์บริหารจัดการ. สถิติ 2559 กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ: สำนักยุทธศาสตร์และประเมินผล; 2559.

13. สุภาพรพรรณ โคตรจรัส. การวัดการเผชิญปัญหา. กรุงเทพฯ: คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2544.
14. ดวงพร โรจนพรพันธุ์. กลวิธีการเผชิญปัญหาและความหวังในการทำงาน :กรณีศึกษาธุรกิจ นำเข้าและส่งออกแห่งหนึ่ง. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์; 2552.
15. วราภรณ์ รัตนวิเศษฐิกุล. ความหวังและกลวิธีการเผชิญปัญหาของนักศึกษา [วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต]. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์; 2545.
16. รัชณี แก้วคำศรี. ความสัมพันธ์ของรูปแบบความผูกพัน การเห็นคุณค่าในตนเอง และกลวิธีการเผชิญปัญหาของนักศึกษา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2545.
17. เปรมพร มั่นเสมอ. การปรับตัว กลวิธีการเผชิญปัญหา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาชั้นปีที่ 1. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2545.
18. มนสิการ กาญจนะจิตราภม, กัญญาพัชร สุทธิเกษม, รินา ต๊ะดี. เมื่องานรัดตัวจะสร้างครอบครัวได้อย่างไร : สมดุลชีวิตและงานของคนรุ่นใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 1 ed. นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล; 2559.
19. Becker GS. An economic analysis of fertility: National Bureau of Economic Research, Inc; 1960.
20. Easterlin RA. Population and economic change in developing countries 1980.
21. Easterlin RA. The conflict between aspirations and resources. Population and Development Review. 1976;2(3/4):417-25.
22. Fawcett JT. The value of children and the transition to parenthood Marriage & Family Review. 1988;12(3-4):11-34.
23. Hoffman LW. The value of children to parents. Psychological perspective on population. New York: Basic Books; 1973. p. 19-76.
24. Liefbroer AC. The impact of perceived costs and rewards of childbearing on entry into parenthood: Evidence from a panel study. 2005;21(4):367-91.
25. มนสิการ กาญจนะจิตราภม, รินา ต๊ะดี, กัญญาพัชร สุทธิเกษม. การตัดสินใจด้านการเจริญพันธุ์ของคนจนวัย. In: สุขาดา ทวีสิทธิ์, กุลภา วจนสาระ, editors. "ความเป็นธรรม" และ "ความเป็นไท" ด้านเพศและการเจริญพันธุ์: ความท้าทายที่ไม่สิ้นสุด. 2560. นครปฐม: สำนักพิมพ์ประชากรและสังคม สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล; 2560. p. 141-58.
26. Menchini L, Vignoli D, Gottard A. Fertility intentions and outcomes: Implementing the theory of planned behavior with graphical models. 2015;23:14-28.
27. Eysenck H. The bio-social model of man and the unification of psychology. Bulletin of The British Psychological Society. 1980;33(MAY):217.

28. Cattell HE, Mead AD. The sixteen personality factor questionnaire (16PF). 2008;2:135-78.
29. Hilgard ER, Atkinson RC. Introduction to psychology. New York: Harcourt, Brace & World, Inc.; 1953.
30. กันยา สุวรรณแสง. การพัฒนาบุคลิกภาพและการปรับตัว. กรุงเทพฯ: บำรุงสาส์น; 2533.
31. กิ่งแก้ว ทรัพย์พระวงศ์. จิตวิทยาทั่วไป. ปทุมธานี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยกรุงเทพ; 2552.
32. ฉันทนิช อัครนนท์. การพัฒนาบุคลิกภาพ. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ; 2543.
33. โสภกา ซปีลมันน์. พัฒนาตนเอง : ทางเลือกที่คุ้มค่าในยุคสังคมวิกฤต. กรุงเทพฯ: มูลนิธิโสภธารน้ำใจเพื่อพัฒนาสังคมไทย; 2542.
34. ศรีเรือน แก้วกังวาล. ทฤษฎีจิตวิทยาบุคลิกภาพ (รู้เรา รู้เขา). พิมพ์ครั้งที่15 ed. กรุงเทพฯ: หมอชาวบ้าน; 2551.
35. Jung CG. Psychological types: A revision by R.F.C. Hull of the translation by H.G. Baynes: Princeton, NJ: Princeton University Press; 1971.
36. Eysenck H. The structure of human personality. Methuen.: London; 1970.
37. จิราภรณ์ ตั้งกิตติภรณ์. จิตวิทยาบุคลิกภาพและพฤติกรรมสุขภาพ. พิมพ์ครั้งที่1 ed. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2559.
38. พัชราภรณ์ ภูสีฤทธิ์. ความเครียดและกลวิธีการเผชิญปัญหาของพนักงานฝ่ายช่างบริษัท สายการบินนกแอร์ จำกัด. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2555.
39. Lazarus RS, Folkman S. Stress, Appraisal, and Coping. New York: Springer Pub. Co.; 1984.
40. วิมล คชะ. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล บรรยากาศองค์การเจตคติต่อวิชาชีพการพยาบาลกับวิธีการเผชิญปัญหาในงาน ของพยาบาลจบใหม่โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยของรัฐ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2546.
41. Lazarus RS. Psychological stress and the coping process. 1966.
42. สุดารัตน์ หนูหอม. อิทธิพลของเขาวน้อารมณ์ที่มีต่อความเครียด และพฤติกรรมการเผชิญความเครียดของพยาบาล : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงพยาบาลศิริราช: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์; 2544.
43. Carver CS, Scheier MF, Weintraub JK. Assessing coping strategies: A theoretically based approach. Journal of personality and social psychology. 1989 Feb;56(2):267.
44. Frydenberg E, Lewis R. Adolescent coping scale: Australian Council for Educational Research; 1993.
45. Lazarus RS, Averill JR, Opton EMJC, adaptation. The psychology of coping: Issues of research and assessment. 1974:249-315.

46. Lazarus RS, Launier R. Stress-related transactions between person and environment. *Perspectives in interactional psychology*: Springer; 1978. p. 287-327.
47. Hauser ST, Bowlds MK. Stress, coping, and adaptation. 1990.
48. วิณา มิ่งเมือง, สุภาพรณ โคตรจรัส. ผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มตามแนวคิดพิจารณาความเป็นจริง ต่อกลวิธีการเผชิญปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ1997.
49. Cook SW, Heppner PPJE, measurement p. A psychometric study of three coping measures. 1997;57(6):906-23.
50. Endler NS, Parker JDJP. Assessment of multidimensional coping: Task, emotion, and avoidance strategies. 1994;6(1):50.
51. Tobin DL, Holroyd KA, Reynolds RV, Wigal JKJ. The hierarchical factor structure of the Coping Strategies Inventory. 1989;13(4):343-61.
52. รัชดา ไชยโยธา. ความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อในปัจจุบันควบคุมภายในและภายนอก กับพฤติกรรมการเผชิญปัญหาของผู้ถูกคุมความประพฤติในกรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์; 2543.
53. วันชัย ไชยสิทธิ์. แบบประเมินและวิเคราะห์ความเครียดด้วยตนเอง. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา; 2540.
54. Avison M, Furnham A. Personality and voluntary childlessness. *Journal of Population Research*. 2015;32(1):45-67.
55. Bien A, Rzonca E, Iwanowicz-Palus G, Lecyk U, Bojar I. The quality of life and satisfaction with life of women who are childless by choice. *Annals of agricultural and environmental medicine : AAEM*. 2017;24(2):250-3.
56. Blackstone A, Stewart MD. Choosing to be childfree: Research on the decision not to parent. *Sociology Compass*. 2012;6(9):718-27.
57. Peterson H. Fifty shades of freedom. *Voluntary childlessness as women's ultimate liberation*2014.
58. Eysenck H. *The Maudsley personality inventory manual*. 1962.
59. เกษมศักดิ์ ภูมิศรีแก้ว, ไพบุลย์ เทวรักษ์. การวัดบุคลิกภาพ. กรุงเทพฯ: เอสดีเพรสการพิมพ์; 2542.
60. ประจิดต์ ประจักษ์จิตต์. ความสัมพันธ์ของบุคลิกภาพกับการเกิดอากาศยานอุบัติเหตุ [วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต]: สาขาวิชาจิตวิทยาคลินิก คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล; 2525.
61. วาณี เมฆรังสีมันต์. ความเครียด บุคลิกภาพ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพและความเครียด และปัจจัยที่เกี่ยวข้องของพนักงานขับรถโดยสารประจำทางเพศหญิง องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2555.

62. นาฎยา มณีรุ่ง. ความเครียดจากการทำงาน และบุคลิกภาพของพยาบาลวิชาชีพระดับปฏิบัติการในโรงพยาบาลเอกชนแห่งหนึ่ง [วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต]. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2558.
63. Folkman S, Lazarus RS. Coping as a mediator of emotion. 1988;54(3):466.
64. Fridenberg E. Adolescent doping. Theoretical and rescarh perspectiva. New York: Routhedge; 1997.
65. พิมลพรรณ อิศรภักดี, ยุพิน วรสิริอมร. ทักษะจิตของคนรุ่นใหม่เกี่ยวกับการแต่งงานและการมีบุตร. In: กุลภา วจนสาระ, กฤตยา อาชวนิจกุล, ศุทธิดา ชวนวัน, พงณา หันจางสิทธิ์, editors. การเกิดกับความมั่นคงในประชากรและสังคม. นครปฐม: สำนักพิมพ์ประชากรและสังคม สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล; 2557. p. 199-212.
66. กนกวรา พวงประยงค์. ความต้องการมีบุตรในอนาคต: หลักฐานเชิงประจักษ์จากสตรีที่สมรสในประเทศไทย. วารสารศรีนครินทร์วิจัยและพัฒนา (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์). 2561;10(19):1-19.
67. เมทีณี แสงกระจ่าง, รักชนก คชานูบาล. ความต้องการมีบุตรของสตรีไทยที่ทำงานในระบบ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2558.
68. ทิพาพร ม่วงไหมทอง. ลักษณะแรงจูงใจอาสา บุคลิกภาพ และปัจจัยที่เกี่ยวข้องของอาสาสมัครคุมประพฤติจังหวัดกรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2558.
69. สุวภา สังข์ทอง. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเผชิญความเครียด การสนับสนุนทางสังคม และความเหนื่อยหน่ายในการทำงาน กรณีศึกษา: หน่วยงานราชการแห่งหนึ่งในสังกัดกรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์; 2554.
70. เอกชัย สีนอนันต์วัฒน์. การประยุกต์แบบจำลองของพฤติกรรมภาวะเจริญพันธุ์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่; 2543.
71. จงจิตต์ ฤทธิรงค์, ธเนศ กิตติวีรพันธุ์, วิมลทิพย์ มุสิกพันธ์. สถานเลี้ยงเด็กช่วยให้คนมีบุตรมากขึ้น (จริงหรือ?). การประชุมวิชาการระดับชาติครั้งที่ 10 ประชากรและสังคม 2557; โรงแรมเอเชีย2557.

ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

	คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัย	เอกสารชี้แจงข้อมูลคำอธิบาย	AF 09-04/5.0
	คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	สำหรับผู้เข้าร่วมในโครงการวิจัย	หน้า 1/6

ชื่อโครงการวิจัย

ความตั้งใจมีบุตร และความเกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพและการเผชิญ
กับปัญหา ในผู้ที่มาจดทะเบียนสมรสใหม่ ณ สำนักงานเขตบางรัก
กรุงเทพมหานคร

ผู้ทำวิจัย

ชื่อ นางสาวพิชญา วัฒนวิฑูกร
ที่อยู่ ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพระราม 4 เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร 10300
เบอร์โทรศัพท์ที่ทำงาน 0-2256-4298, 0-2256-4346
เบอร์โทรศัพท์ติดต่อ 24 ชั่วโมง 081-854-4400

อาจารย์ที่ปรึกษา

ชื่อ รองศาสตราจารย์ แพทย์หญิงชุตินา หรัมเรืองวงษ์
ที่อยู่ ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพระราม 4 เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร 10300
เบอร์โทรศัพท์ที่ทำงาน 0-2256-4298, 0-2256-4346
เบอร์โทรศัพท์ติดต่อ 24 ชั่วโมง 0-2256-4298

แหล่งทุนสนับสนุนงานวิจัย

ไม่มี

เรียน ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยทุกท่าน

ท่านได้รับเชิญให้เข้าร่วมในโครงการวิจัยครั้งนี้ เนื่องจากท่านเป็นผู้ที่มาจดทะเบียนสมรส ณ
สำนักงานเขตบางรักกรุงเทพมหานคร ก่อนที่ท่านจะตัดสินใจเข้าร่วมในการศึกษาวิจัยดังกล่าว ขอให้
ท่านอ่านเอกสารฉบับนี้อย่างถี่ถ้วน เพื่อให้ท่านได้ทราบถึงเหตุผลและรายละเอียดของการศึกษาวิจัย
ในครั้งนี้ หากท่านมีข้อสงสัยใด ๆ เพิ่มเติม กรุณาซักถามจากผู้ทำวิจัย ซึ่งจะเป็นผู้สามารถตอบคำถาม
และให้ความกระจ่างแก่ท่านได้ โดยงานวิจัยครั้งนี้ใช้เวลาประมาณ 10-20 นาที

	คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัย	เอกสารชี้แจงข้อมูลคำอธิบาย	AF 09-04/5.0
	คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	สำหรับผู้เข้าร่วมในโครงการวิจัย	หน้า 2/6

ท่านสามารถขอคำแนะนำในการเข้าร่วมโครงการวิจัยครั้งนี้จากคณาจารย์ ครอบครั้ว หรือเพื่อนของท่านได้ ท่านมีเวลาอย่างเพียงพอในการตัดสินใจโดยอิสระ ถ้าท่านตัดสินใจแล้วว่า จะเข้าร่วมในโครงการวิจัยนี้ ขอให้ท่านลงนามในเอกสารแสดงความยินยอมของโครงการวิจัยนี้

เหตุผลความเป็นมา

ในสภาวะสังคมปัจจุบันโครงสร้างประชากรของไทยมีการเปลี่ยนแปลงอย่างเด่นชัด ครอบครัวยุคใหม่มีแนวโน้มมีบุตรน้อยลง การวางแผนไม่มีบุตรมีให้เห็นเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ผู้สูงอายุมีจำนวนมากขึ้น ในขณะที่อัตราการเกิดของเด็กมีจำนวนลดลง เมื่อพิจารณาอัตราการเกิดของประชากรวัยเด็กที่ลดลงอย่างต่อเนื่องในระดับภาคของประเทศไทย พบว่า เกิดขึ้นมากในสังคมเมือง หรือผู้ที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร โดยประชากรในเมืองมีอัตราการเกิดที่ลดลง สวนทางกับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครั้วในสังคมเมืองที่เพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว มีการศึกษาปัญหานี้ในเชิงประชากรศาสตร์ สังคมศาสตร์เป็นจำนวนมาก แต่ยังไม่มีการวิจัยที่ศึกษาปัญหานี้ในเชิงสุขภาพจิตมากนัก ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาความตั้งใจในการมีบุตร และความเกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ และการเผชิญปัญหา โดยสนใจศึกษาในผู้ที่มาจดทะเบียนสมรสใหม่ ณ สำนักงานเขตบางรัก กรุงเทพมหานคร เนื่องจากเป็นเขตที่มีการจดทะเบียนสมรสสูงที่สุดในกรุงเทพมหานคร ซึ่งทางผู้วิจัยเล็งเห็นว่าการศึกษาจะมีส่วนช่วยให้ได้เข้าใจปัจจัยที่มีความเกี่ยวข้องในเชิงสุขภาพจิตมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

วัตถุประสงค์หลักจากการศึกษาในครั้งนี้คือ เพื่อศึกษาความตั้งใจมีบุตรของผู้ที่มาจดทะเบียนสมรสใหม่ ณ สำนักงานเขตบางรัก กรุงเทพมหานคร จำนวนผู้เข้าร่วมในโครงการวิจัย 380 คน

	คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัย	เอกสารชี้แจงข้อมูลคำอธิบาย	AF 09-04/5.0
	คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	สำหรับผู้เข้าร่วมในโครงการวิจัย	หน้า 3/6

วิธีการที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

หลังจากท่านให้ความยินยอมที่จะเข้าร่วมในโครงการวิจัยนี้ ผู้วิจัยจะนำแบบสอบถามมาให้ท่าน ซึ่งท่านจะต้องเป็นผู้ตอบแบบสอบถามและประเมินด้วยตนเอง แบบสอบถามส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานทั่วไป จำนวน 20 ข้อ ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ศาสนา สภาพความเป็นอยู่ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ลักษณะที่พักอาศัย ภาวะดูแลพ่อแม่สูงวัย ความต้องการมีบุตร และทัศนคติต่อการมีบุตร ส่วนที่ 2 แบบทดสอบบุคลิกภาพ MPI มีข้อคำถามจำนวน 48 ข้อ ส่วนที่ 3 แบบวัดการเผชิญปัญหา จำนวน 54 ข้อ โดยตลอดระยะเวลาที่ท่านอยู่ในโครงการวิจัยประมาณ 10-20 นาที และท่านมีสิทธิ์ไม่ตอบคำถามข้อใด ๆ ที่ท่านไม่ต้องการตอบ

ความรับผิดชอบของอาสาสมัครผู้เข้าร่วมในโครงการวิจัย

เพื่อให้งานวิจัยนี้ประสบความสำเร็จ ผู้ทำวิจัยใคร่ขอความร่วมมือจากท่าน โดยจะขอให้ท่านปฏิบัติตามคำแนะนำของผู้ทำวิจัยอย่างเคร่งครัด รวมทั้งแจ้งอาการผิดปกติต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับท่านระหว่างที่ท่านเข้าร่วมในโครงการวิจัยให้ผู้ทำวิจัยได้รับทราบ

ความเสี่ยงที่อาจได้รับ

ความเสี่ยงจากการเข้าร่วมงานวิจัยครั้งนี้ มีความเสี่ยงเล็กน้อยที่ไม่มากกว่าความเสี่ยงในชีวิตประจำวัน คือ อาจทำให้ท่านเสียเวลา หรือไม่สะดวกระหว่างที่ท่านเข้าร่วมโครงการวิจัย

ประโยชน์ที่อาจได้รับ

ท่านจะไม่ได้รับประโยชน์ใด ๆ จากการเข้าร่วมในการวิจัยครั้งนี้ แต่ผลการศึกษาที่ได้จะเป็นประโยชน์ในการทำความเข้าใจความเปลี่ยนแปลงของสังคมในยุคปัจจุบัน เพื่อนำไปสู่แนวทางป้องกันแก้ไขปัญหา การเตรียมความพร้อมรับมือต่าง ๆ เกี่ยวกับปัญหาสุขภาพจิตอันเกิดจากค่านิยมการมีบุตรที่เปลี่ยนแปลงไป

	คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัย	เอกสารชี้แจงข้อมูลคำอธิบาย	AF 09-04/5.0
	คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	สำหรับผู้เข้าร่วมในโครงการวิจัย	หน้า 4/6

ข้อปฏิบัติของท่านขณะที่ร่วมในโครงการวิจัย

ขอให้ท่านปฏิบัติดังนี้

- ขอให้ท่านให้ข้อมูลพื้นฐาน และตอบคำถามเกี่ยวกับบุคลิกภาพ และการจัดการกับปัญหา แก่ผู้ทำวิจัยด้วยความสัตย์จริง
- ขอให้ท่านซักถามผู้ทำวิจัยให้เข้าใจ หากมีข้อสงสัยในข้อคำถามต่าง ๆ ในแบบสอบถาม
- ขอให้ท่านช่วยตรวจสอบว่าได้ตอบคำถามครบทุกข้อ ยกเว้นในข้อที่ท่านไม่ต้องการให้คำตอบ

อันตรายที่อาจเกิดขึ้นจากการเข้าร่วมในโครงการวิจัยและความรับผิดชอบของผู้ทำวิจัย

หากพบอันตรายที่เกิดขึ้นจากการเข้าร่วมการวิจัย ท่านจะได้รับการรักษาอย่างเหมาะสมทันที หากท่านปฏิบัติตามคำแนะนำของทีมผู้ทำวิจัยแล้ว ผู้ทำวิจัยยินดีจะรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลของท่าน

ในกรณีที่ท่านได้รับอันตรายใด ๆ หรือต้องการข้อมูลเพิ่มเติมที่เกี่ยวข้องกับโครงการวิจัย ท่านสามารถติดต่อกับผู้ทำวิจัย คือ นางสาวพิชญา วัฒนวิฑูกร เบอร์โทรศัพท์ติดต่อ 081-854-4400 ได้ตลอด 24 ชั่วโมง

คำตอบแทนสำหรับผู้เข้าร่วมวิจัย

ไม่มีค่าชดเชยค่าเสียเวลา

การเข้าร่วมและการสิ้นสุดการเข้าร่วมโครงการวิจัย

การเข้าร่วมในโครงการวิจัยครั้งนี้เป็นไปโดยความสมัครใจ หากท่านไม่สมัครใจจะเข้าร่วมการศึกษาแล้ว ท่านสามารถถอนตัวได้ตลอดเวลา

การปกป้องรักษาข้อมูลความลับของอาสาสมัคร

ข้อมูลนี้อาจนำไปสู่การเปิดเผยตัวท่าน จะได้รับการปกปิดและจะไม่เปิดเผยแก่สาธารณชน ในกรณีที่ผลการวิจัยได้รับการตีพิมพ์ ชื่อและที่อยู่ของท่านจะต้องได้รับการปกปิดอยู่เสมอ โดยจะใช้เฉพาะรหัสประจำโครงการวิจัยของท่าน

	คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัย	เอกสารชี้แจงข้อมูลคำอธิบาย	AF 09-04/5.0
	คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	สำหรับผู้เข้าร่วมในโครงการวิจัย	หน้า 5/6

การยกเลิกการให้ความยินยอม

หากท่านต้องการยกเลิกการให้ความยินยอมดังกล่าว ท่านสามารถแจ้ง หรือเขียนบันทึกขอยกเลิกการให้คำยินยอม โดยส่งไปที่ นางสาวพิชญา วัฒนวิฑูกร ที่อยู่ติดต่อ ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถนนพระราม 4 เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร 10330

หากท่านขอยกเลิกการให้คำยินยอมหลังจากที่ท่านได้เข้าร่วมโครงการวิจัยแล้ว ข้อมูลส่วนตัวของท่านจะไม่ถูกบันทึกเพิ่มเติม อย่างไรก็ตามข้อมูลอื่น ๆ ของท่านอาจถูกนำมาใช้เพื่อประเมินผลการวิจัย และท่านจะไม่สามารถกลับมาเข้าร่วมในโครงการนี้ได้อีก ทั้งนี้เนื่องจากข้อมูลของท่านที่จำเป็นสำหรับใช้เพื่อการวิจัยไม่ได้ถูกบันทึก

สิทธิ์ของผู้เข้าร่วมในโครงการวิจัย

- ในฐานะที่ท่านเป็นผู้เข้าร่วมในโครงการวิจัย ท่านจะมีสิทธิ์ดังต่อไปนี้
1. ท่านจะได้รับทราบถึงลักษณะและวัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้
 2. ท่านจะได้รับการอธิบายเกี่ยวกับระเบียบวิธีการของการในการวิจัยครั้งนี้
 3. ท่านจะได้รับการอธิบายถึงความเสี่ยงและความไม่สบายที่จะได้รับจากการวิจัย
 4. ท่านจะได้รับการอธิบายถึงประโยชน์ที่ท่านอาจจะได้รับจากการวิจัย
 5. ท่านจะมีโอกาสได้ซักถามเกี่ยวกับงานวิจัยหรือขั้นตอนที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย
 6. ท่านจะได้รับทราบว่ากรยินยอมเข้าร่วมในโครงการวิจัยนี้ ท่านสามารถถอนตัวจากโครงการเมื่อไรก็ได้ โดยผู้เข้าร่วมในโครงการวิจัยสามารถถอนตัวจากโครงการโดยไม่ได้รับผลกระทบใด ๆ ทั้งสิ้น
 7. ท่านจะได้รับเอกสารข้อมูลคำอธิบายสำหรับผู้เข้าร่วมในโครงการวิจัยและสำเนาเอกสารใบยินยอมที่มีทั้งลายเซ็นและวันที่
 8. ท่านมีสิทธิ์ในการตัดสินใจว่าจะเข้าร่วมในโครงการวิจัยหรือไม่ก็ได้ โดยปราศจากการใช้อิทธิพลบังคับข่มขู่หรือการหลอกลวง

	คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัย	เอกสารชี้แจงข้อมูลคำอธิบาย	AF 09-04/5.0
	คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	สำหรับผู้เข้าร่วมในโครงการวิจัย	หน้า 6/6

หากท่านไม่ได้รับการปฏิบัติตามที่ปรากฏในเอกสารข้อมูลคำอธิบายสำหรับผู้เข้าร่วมในการวิจัย ท่านสามารถร้องเรียนได้ที่ สำนักงานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตึกอำนวยการตึก 3 โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ถนนพระราม 4 เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร 10330 โทรศัพท์/โทรสาร 0-2256-4493 ในเวลาราชการ หรือ e-mail : medchulairb@chula.ac.th

การลงนามในเอกสารให้ความยินยอม ไม่ได้หมายความว่าท่านได้สละสิทธิ์ทางกฎหมายตามปกติที่ท่านพึงมี

ขอขอบคุณในการให้ความร่วมมือของท่านมา ณ ที่นี้

นางสาวพิชญา วัฒนวิฑูกร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

	คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัย	เอกสารแสดงความยินยอมเข้าร่วม	AP
	คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	โครงการสำหรับอาสาสมัคร	ท

การวิจัยเรื่อง ความตั้งใจมีบุตรและความเกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพและการเผชิญปัญหา ในผู้ที่มาจดทะเบียนสมรสใหม่ ณ สำนักงานเขตบางรัก กรุงเทพมหานคร

วันให้คำยินยอม วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ข้าพเจ้า นาย/นาง/นางสาว.....

ที่อยู่.....

ได้อ่านรายละเอียดจากเอกสารข้อมูลสำหรับผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยวิจัยที่แนบมาฉบับวันที่

..... และข้าพเจ้ายินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัยโดยสมัครใจ

ข้าพเจ้าได้รับสำเนาเอกสารแสดงความยินยอมเข้าร่วมในโครงการวิจัยที่ข้าพเจ้าได้ลงนาม และ วันที่ พร้อมด้วยเอกสารข้อมูลสำหรับผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย ทั้งนี้ก่อนที่จะลงนามในใบยินยอมให้ทำการวิจัยนี้ ข้าพเจ้าได้รับการอธิบายจากผู้วิจัยถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย ระยะเวลาของการทำวิจัย วิธีการวิจัย อันตรายที่อาจเกิดขึ้นจากการวิจัย รวมทั้งประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นจากการวิจัย ข้าพเจ้ามีเวลาและโอกาสเพียงพอในการซักถามข้อสงสัยจนมีความเข้าใจอย่างดีแล้ว โดยผู้วิจัยได้ตอบคำถามต่าง ๆ ด้วยความเต็มใจไม่ปิดบังซ่อนเร้นจนข้าพเจ้าพอใจ

ข้าพเจ้ารับทราบจากผู้วิจัยว่าหากเกิดอันตรายใด ๆ จากการวิจัยดังกล่าว ข้าพเจ้าจะได้รับการรักษาพยาบาลโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

ข้าพเจ้ามีสิทธิที่จะบอกเลิกเข้าร่วมในโครงการวิจัยเมื่อใดก็ได้ โดยไม่จำเป็นต้องแจ้งเหตุผล และการบอกเลิกการเข้าร่วมการวิจัยนี้ จะไม่มีผลต่อการรักษาโรคหรือสิทธิอื่น ๆ ที่ข้าพเจ้าจะพึงได้รับต่อไป

ผู้วิจัยรับรองว่าจะเก็บข้อมูลส่วนตัวของข้าพเจ้าเป็นความลับ และจะเปิดเผยได้เฉพาะเมื่อได้รับการยินยอมจากข้าพเจ้าเท่านั้น บุคคลอื่นในนามของบริษัทผู้สนับสนุนการวิจัย คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน อาจได้รับอนุญาตให้เข้ามาตรวจสอบและประมวลผลข้อมูลของข้าพเจ้า ทั้งนี้ต้องกระทำไปเพื่อวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลเท่านั้น

	คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัย	เอกสารแสดงความยินยอมเข้าร่วม	AF09-05/5.0
	คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	โครงการสำหรับอาสาสมัคร	หน้า 2/3

ผู้วิจัยรับรองว่าจะไม่มีการเก็บข้อมูลใด ๆ เพิ่มเติม หลังจากที่ข้าพเจ้าขอยกเลิกการเข้าร่วมโครงการวิจัยและต้องการให้ทำลายเอกสารทั้งหมดที่สามารถสืบค้นถึงตัวข้าพเจ้าได้

ข้าพเจ้าเข้าใจว่า ข้าพเจ้ามีสิทธิ์ที่จะตรวจสอบหรือแก้ไขข้อมูลส่วนตัวของข้าพเจ้าและสามารถยกเลิกการให้สิทธิในการใช้ข้อมูลส่วนตัวของข้าพเจ้าได้ โดยต้องแจ้งให้ผู้วิจัยรับทราบ

ข้าพเจ้าได้ตระหนักว่าข้อมูลในการวิจัยรวมถึงข้อมูลทางการแพทย์ของข้าพเจ้าที่ไม่มีการเปิดเผยชื่อ จะผ่านกระบวนการต่าง ๆ เช่น การเก็บข้อมูล การบันทึกข้อมูลในแบบบันทึกและในคอมพิวเตอร์ การตรวจสอบ การวิเคราะห์ และการรายงานข้อมูลเพื่อวัตถุประสงค์ทางวิชาการเท่านั้น

ข้าพเจ้าได้อ่านข้อความข้างต้นและมีความเข้าใจดีทุกประการแล้ว ยินดีเข้าร่วมในการวิจัยด้วยความเต็มใจ จึงได้ลงนามในเอกสารแสดงความยินยอมนี้

.....ลงนามผู้ให้ความยินยอม

(.....) ชื่อผู้ยินยอมตัวบรรจง

วันที่เดือน.....พ.ศ.....

	คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัย	เอกสารแสดงความยินยอมเข้าร่วม	AF09-05/5.0
	คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	โครงการสำหรับอาสาสมัคร	หน้า 3/3

ข้าพเจ้าได้อธิบายถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการวิจัย อันตราย หรืออาการไม่พึงประสงค์ หรือความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการวิจัย หรือจากยาที่ใช้ รวมทั้งประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นจากการวิจัย อย่างละเอียด ให้ผู้เข้าร่วมในโครงการวิจัยตามนามข้างต้นได้ทราบและมีความเข้าใจดีแล้ว พร้อมลงนามลงในเอกสารแสดงความยินยอมด้วยความเต็มใจ

.....ลงนามผู้ทำวิจัย

(.....) ชื่อผู้ทำวิจัย ตัวบรรจง

วันที่เดือน.....พ.ศ.....

.....ลงนามพยาน

(.....) ชื่อพยาน ตัวบรรจง

วันที่เดือน.....พ.ศ.....

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

เลขที่.....

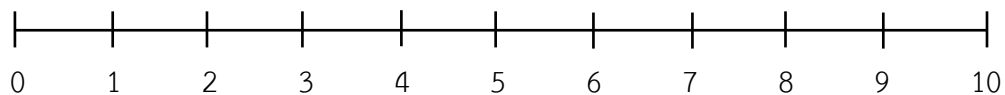
แบบสอบถามสำหรับการวิจัย

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานทั่วไป

คำชี้แจง : ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หรือเติมข้อความลงในช่องว่างตามความเป็นจริง

1. เพศ
 ชาย หญิง
2. การแต่งงานครั้งนี้เป็นครั้งแรกใช่หรือไม่
 ใช่ ไม่ใช่ (โดยครั้งนี้ เป็นการแต่งงานครั้งที่
3. ท่านเคยมีบุตรมาแล้วหรือไม่
 ไม่เคยมี เคยมีแล้ว จำนวน คน
4. อายุของท่านปี อายุของคู่สมรส.....ปี
5. ศาสนาของท่าน พุทธ คริสต์ อิสลาม อื่นๆ (ระบุ.....)
 ศาสนาของคู่สมรส พุทธ คริสต์ อิสลาม อื่นๆ (ระบุ.....)
6. ภูมิลำเนา
 กทม. และปริมณฑล ภาคเหนือ ภาคอีสาน ภาคกลาง
 ภาคตะวันออก ภาคตะวันตก ภาคใต้ อื่นๆ โปรดระบุ.....
7. ระดับการศึกษาสูงสุดของท่านที่ได้รับ.....
 ระดับการศึกษาสูงสุดของคู่สมรส.....
8. อาชีพของท่าน.....
 อาชีพของคู่สมรส.....
9. รายได้ทั้งหมดของท่านประมาณ บาท/เดือน
10. รายได้ทั้งหมดของคู่สมรสประมาณ บาท/เดือน
11. ความเพียงพอของรายได้
 เพียงพอ และเหลือเก็บ.....
 เพียงพอ แต่ไม่มีเหลือเก็บ.....
 ไม่เพียงพอ แต่ไม่มีหนี้สิน.....
 ไม่เพียงพอ และมีหนี้สิน (โปรดระบุจำนวน.....บาท)
12. ความรู้สึกเพียงพอต่อรายได้ของท่าน

(โปรด ✕ ตัวเลขที่ตรงกับความรู้สึกของท่านโดย 0 คือไม่เพียงพอที่สุด และ 10 คือเพียงพอมากที่สุด)

13. ความรู้สึกมั่นคงในหน้าที่การงาน

(โปรด ✕ ตัวเลขที่ตรงกับความรู้สึกของท่านโดย 0 คือรู้สึกไม่มั่นคงที่สุด และ 10 คือรู้สึกมั่นคงมากที่สุด)

14. ลักษณะที่อยู่อาศัย

บ้านเดี่ยว อพาร์ทเมนต์/ คอนโด ตึกแถว อื่นๆ (ระบุ.....)

15. หลังสมรสแล้วจะพักอาศัยอยู่กับใคร

อยู่กับคู่สมรสเป็นครอบครัวเดี่ยว.....

อยู่กับครอบครัวฝ่ายท่าน.....

อยู่กับครอบครัวฝ่ายคู่สมรส.....

แยกกันอยู่

16. สถานภาพสมรสของบิดามารดาของท่าน

ยังสมรสกันอยู่ หย่า/แยกกันอยู่ คนใดคนหนึ่งเสียชีวิต เสียชีวิตแล้วทั้งคู่

17. ท่านมีภาระต้องดูแลพ่อแม่สูงวัยหรือไม่

ไม่มี มี

18. ความตั้งใจของท่านเกี่ยวกับการมีบุตรหลังการแต่งงานภายใน 10 ปี

- ตั้งใจไม่มีบุตรแน่นอน
- น่าจะไม่มีบุตร
- ยังไม่ตัดสินใจ
- น่าจะมีบุตร
- ตั้งใจจะมีบุตรแน่นอน

เหตุผล.....

19. ท่านเห็นด้วยกับข้อความเหล่านี้เพียงใด กรุณา ✓ ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

หัวข้อ	ระดับความเห็นด้วย				
	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ไม่ค่อย เห็นด้วย	เฉยๆ	ค่อนข้าง เห็นด้วย	เห็นด้วย อย่างยิ่ง
19.1 การมีบุตรทำให้มีผู้สืบสกุลและทรัพย์สินสมบัติ					
19.2 การมีบุตรทำให้ชีวิตมีความสมบูรณ์					
19.3 การมีบุตรช่วยรักษาความสัมพันธ์ในครอบครัว					
19.4 การมีบุตรช่วยให้มีผู้ดูแลยามเจ็บป่วย					
19.5 การมีบุตรช่วยให้มีผู้เลี้ยงดู ให้การสนับสนุนทางเศรษฐกิจ					
19.6 การมีบุตรเป็นเพื่อน ทำให้ไม่เหงา					
19.7 การเลี้ยงดูบุตร ปกป้องดูแล ทำให้ได้แสดงออกถึงความเป็นพ่อแม่					
19.8 การมีบุตรเป็นภาระ ทำให้ต้องทำงานมากขึ้นเพื่อเลี้ยงดูบุตร					
19.9 สังคมปัจจุบันมีปัญหา มาก การมีบุตรอาจเป็นอันตราย หรือบุตรประพฤติผิด					
19.10 การมีบุตรทำให้ขาดอิสระในการดำรงชีวิตตามที่ต้องการ โดยไม่มีห่วง					
19.11 ท่านกลัวจะไม่สามารถหาเลี้ยงดูแลบุตรได้					
19.12 ท่านเกรงว่าจะไม่สามารถสั่งสอนบุตรให้เป็นคนดีได้					

ส่วนที่ 2 แบบทดสอบบุคลิกภาพ MPI (The Maudsley Personality Inventory)

คำชี้แจง ข้อความต่อไปนี้เป็นสถานการณ์ความเป็นไป ความรู้สึก และการกระทำของท่าน แต่ละคำตอบจะมีช่องว่างข้างท้ายให้ตอบว่า “ใช่” “ไม่แน่ใจ” หรือ “ไม่ใช่”

ให้ท่านอ่านและตัดสินใจทีละข้อว่า “ใช่” หรือ “ไม่ใช่” ตามที่ท่านเคยปฏิบัติหรือรู้สึกอยู่เสมอมา โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างข้างท้ายคำถามของแต่ละข้อ ถ้าท่านเห็นว่าตัดสินใจไม่ได้จริง ก็ให้ทำเครื่องหมายในช่องว่างที่มี “?” แต่ให้ทำเช่นนี้ได้เมื่อไม่แน่ใจจริงๆ เท่านั้น

โปรดทำอย่างรวดเร็ว โดยไม่ต้องใช้เวลาคิดแต่ละข้อนานเกินไป ขอให้ท่านตอบทันทีเมื่อท่านอ่านจบประโยค หรือให้ตอบความรู้สึกแรกที่เกิดขึ้น โดยไม่ต้องคิดต่อไปอีก คำตอบของท่านไม่มีผิดหรือถูก และไม่ใช้การวัดเชาวน์ปัญญา หรือความสามารถ แต่เป็นการดูวิธีการปฏิบัติตามปกติวิสัยทั่วไป เท่านั้น

เมื่อท่านเข้าใจคำแนะนำแล้ว โปรดลงมือทำ โดยให้ทำอย่างรวดเร็วและโปรดตอบทุกข้อ

ข้อความ	ใช่	ไม่แน่ใจ (?)	ไม่ใช่
1. ท่านรู้สึกเป็นสุขที่สุดที่ได้ร่วมในการทำงานที่ต้องใช้ความรวดเร็ว			
2. บางครั้งท่านรู้สึกเป็นสุข บางครั้งเศร้าโดยไม่มีเหตุผล			
3. ท่านมักใจลอยในเวลาที่ท่านต้องการสมาธิ			
4. ในการคบเพื่อนใหม่ท่านมักเป็นฝ่ายทำความรู้จักกับเขาก่อน			
5. ท่านมักจะทำอะไรด้วยความรวดเร็วและเชื่อมั่นในการกระทำของท่าน			
6. บ่อยทีเดียวที่ท่านคิดถึงเรื่องอื่นซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ท่านกำลังพูดถึง			
7. บางครั้งท่านมีความกระตือรือร้นอย่างมาก บางครั้งก็เฉื่อยชา			
8. ท่านมีความเห็นว่าตัวท่านเป็นคนกระฉับกระเฉง กระปรี้กระเปร่า			
9. ท่านรู้สึกไม่มีความสุขเลย ถ้าไม่พบปะติดต่อกับคนอื่นหรือเข้าสังคมบ่อย			
10. ท่านมักมีอาการมึนเสียว			
11. ท่านมักมีอาการเปลี่ยนแปลงโดยไม่มีเหตุผลบ่อยๆ			
12. ท่านมักเป็นคนชอบลงมือมากกว่าเพียงแต่คิดว่าจะทำ			
13. ท่านมักคิดฝันในสิ่งที่เป็นไปได้เสมอ			
14. เมื่อไปงานสังคมท่านมักไม่มีใครแสดงตัว			
15. ท่านมักคิดถึงอดีต			
16. ท่านรู้สึกลำบากที่จะปล่อยให้สนุกสนานเต็มที่ แม้จะอยู่ท่ามกลางงานรื่นเริง			
17. ท่านเคยรู้สึกไม่สบายใจโดยไม่มีเหตุผล			

ข้อความ	ใช่	ไม่แน่ใจ (?)	ไม่ใช่
18. ท่านเป็นคนที่มีความรู้สึกผิดชอบชั่วดีมากเกินไป			
19. บ่อยทีเดียวที่ท่านมักตัดสินใจช้า			
20. ท่านเป็นคนชอบทำความรู้จักกับคนอื่น			
21. ท่านมักนอนไม่หลับบ่อยๆ เมื่อมีความวิตกกังวล			
22. ท่านเป็นคนพิถีพิถันในการคบเพื่อน			
23. ท่านเคยรู้สึกไม่สบายใจเมื่อทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดไม่ถูกต้อง			
24. เวลาที่ท่านจะทำงานอะไรก็ตาม ท่านมักคิดว่าเป็นเรื่องคอขาดบาดตายเสมอ			
25. ท่านเป็นคนใจน้อย			
26. ท่านชอบงานสังคม			
27. ท่านมีความเห็นว่าท่านเป็นคนมีอารมณ์ตึงเครียด			
28. ท่านมักชอบเป็นผู้นำของกลุ่ม			
29. ท่านเคยรู้สึกหงอยเหงาเปล่าเปลี่ยวบ่อยๆ			
30. ท่านรู้สึกกระดากอายเมื่ออยู่ต่อหน้าเพศตรงข้าม			
31. ท่านชอบฝึนกลางวัน			
32. ท่านมักมีค่าแก้ตัวทันทีเมื่อถูกวิพากษ์วิจารณ์			
33. ท่านมักใช้เวลามากในการนึกถึงความหลังที่น่าชื่นชม			
34. ท่านมีความเห็นว่าตัวท่านเป็นคนทำอะไรตามสบาย			
35. ท่านรู้สึกเหน็ดเหนื่อยและเบื่อหน่ายโดยไม่มีเหตุผลบ่อยๆ			
36. เมื่ออยู่ในกลุ่มที่มีการปะทะสังสรรค์ท่านมักเบี่ยงฝ่ายเงียบเฉย			
37. หลังจากเหตุการณ์ร้ายแรงผ่านพ้นไปแล้ว ท่านมักคิดว่าท่านควรจะได้ทำอย่างใดอย่างหนึ่งลงไปเวลานั้น แต่ไม่ได้ทำอย่างที่คิด			
38. ท่านมักสนุกสนานได้เต็มที่ในงานรื่นเริง			
39. ท่านมักคิดมากจนนอนไม่หลับ			
40. ท่านมักชอบทำงานที่ต้องใช้ความตั้งใจอย่างเต็มที่			
41. ท่านเคยรู้สึกว่าสาเหตุตัวเองที่เกิดความคิดไร้สาระขึ้นบ่อยๆ			
42. ท่านมักเป็นคนใจน้อยไม่ว่าเรื่องอะไร			
43. ท่านมักทำงานอย่างไม่ค่อยเอาจริงเอาจังนัก			
44. คนอื่นๆ มีความเห็นว่าท่านเป็นคนกระฉับกระเฉงร่าเริง			

ข้อความ	ใช่	ไม่แน่ใจ (?)	ไม่ใช่
45. ท่านมักมีอาการมึนหัวบ่อยๆ			
46. ท่านมีความเห็นว่าท่านเป็นคนช่างพูด			
47. ท่านเคยรู้สึกกระวนกระวายใจจนนั่งไม่ติด			
48. ท่านมักชอบเล่นไม่ชื่อกับคนอื่น			

ส่วนที่ 3 แบบวัดการเผชิญปัญหา

คำชี้แจง : เมื่อท่านพบกับสถานการณ์ที่ยุ่งยาก เป็นปัญหาหรือรู้สึกแย่ ท่านจะใช้วิธีใดในการจัดการกับความรู้สึกนั้น โดยข้อความต่อไปนี้จะถามเกี่ยวกับสิ่งที่ท่านทำและรู้สึกเมื่อเจอกับสถานการณ์ดังกล่าว ขอให้ท่านโปรดพิจารณาอ่านข้อความทีละข้อ แล้วเลือกคำตอบที่ตรงกับท่านมากที่สุด ด้วยการขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความรู้สึกที่แท้จริงของท่านมากที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		ทำบ่อยมาก	ทำค่อนข้างบ่อย	ทำและไม่ทำพอๆ กัน	ไม่ค่อยได้ทำ	ไม่เคยทำเลย
1	ฉันลงมือแก้ไขที่สาเหตุของปัญหา					
2	ฉันพยายามค้นคว้าหาข้อมูลเพิ่มเติมเสริมความรู้เพื่อให้งานสำเร็จ					
3	ฉันเรียนรู้จากประสบการณ์ที่เคยเกิดขึ้น					
4	ฉันเรียนรู้ที่จะอยู่กับปัญหาที่เกิดขึ้น					
5	ฉันพยายามทำตัวให้เข้ากับเพื่อนร่วมงานได้ดี					
6	ฉันขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น เช่น พ่อแม่หรือญาติพี่น้อง					
7	ฉันระบายความในใจของฉันกับใครบางคน และรู้สึกสบายใจขึ้น					
8	ฉันพยายามไม่รับรู้ว่ามီးอะไรเกิดขึ้น					
9	ฉันทำกิจกรรมอื่น เช่น ดูโทรทัศน์ เพื่อจะได้คิดถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นน้อยลง					
10	ฉันไม่ให้ใครรู้ว่าฉันกำลังกังวลเรื่องอะไร					
11	ฉันกังวลว่าตนเองจะไม่มีความสุขจนไม่เป็นอันทำอะไร					
12	ฉันลงมือแก้ปัญหาไปที่ละขั้น					
13	ฉันใช้เวลาส่วนใหญ่เพื่อแก้ปัญหา					
14	ฉันรอเวลาให้ได้จังหวะที่เหมาะสมจึงลงมือทำ					
15	ฉันดูแลตัวเองให้มีสุขภาพร่างกายและจิตใจที่แข็งแรงอยู่เสมอ					

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		ทำ บ่อย มาก	ทำ ค่อนข้าง บ่อย	ทำและ ไม่ทำ พอๆ กัน	ไม่ ค่อย ได้ทำ	ไม่เคย ทำเลย
16	ฉันเล่าปัญหาให้คนอื่นฟัง เพื่อให้เขาช่วยหาทางแก้ปัญหาให้					
17	ฉันเล่าปัญหาให้เพื่อนที่มีปัญหาเช่นเดียวกันฟัง					
18	ฉันทำเป็นไม่สนใจปัญหานั้น					
19	ฉันเลี้ยงที่จะพบปะพูดคุย					
20	ฉันหาวิธีใดวิธีหนึ่งแสดงออกเพื่อให้คลายทุกข์					
21	ฉันพิจารณาความคิดเห็นของผู้อื่นแล้วพยายามนำมาใช้จัดการกับปัญหา					
22	ฉันมุ่งอยู่ที่การแก้ปัญหและไม่ให้สิ่งใดมารบกวนความพยายามของฉัน					
23	ฉันพยายามมองหาข้อดีของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น					
24	ฉันหาเวลาเพื่อทำกิจกรรมที่ชอบหรือทำงานอดิเรกเพื่อเติมพลังให้กลับมาแก้ปัญหได้ใหม่					
25	ฉันขอความช่วยเหลือจากหัวหน้างานหรือเพื่อนร่วมงาน					
26	ฉันหวังว่าจะมีปาฏิหาริย์เกิดขึ้นเพื่อให้สิ่งร้ายกลายเป็นดี					
27	ฉันคิดว่าฉันเป็นต้นเหตุของปัญหา โทษตัวเองเสมอจนขาดความมั่นใจ					
28	ฉันรู้สึกหงุดหงิด และจะระบายอารมณ์ออกมา					
29	ฉันคิดหาวิธีที่ดีที่สุดในการจัดการกับปัญหา					
30	ฉันมุ่งอยู่ที่การแก้ไขปัญหอย่างเต็มที่ โดยไม่ให้ความคิดและกิจกรรมอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องมารบกวน					
31	ฉันไม่ทำอะไรมากกว่าจะแน่ใจว่าผลที่ตามมาจะไม่แย่ไปกว่าเดิม เพราะการตัดสินใจที่เร็วเกินไป					
32	ฉันยอมรับว่าฉันไม่สามารถเปลี่ยนแปลงสิ่งที่เกิดขึ้นได้					
33	ฉันทำให้คนอื่นที่มีความสำคัญกับตัวฉันประทับใจ					
34	ฉันเล่าปัญหาของฉันให้คนอื่นฟังเพราะอยากได้ความเข้าใจ และเป็นกำลังใจให้ฉัน					
35	ฉันหวังว่าปัญหาต่างๆ จะคลี่คลายไปเอง					
36	ฉันบอกตัวเองว่าเป็นความผิดของฉัน					
37	ฉันกังวลเกี่ยวกับปัญหาในอนาคตมากกว่าปัญหาเฉพาะหน้า					
38	ฉันพิจารณาถึงขั้นตอนต่างๆ ในการลงมือ					

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		ทำ บ่อย มาก	ทำ ค่อนข้าง บ่อย	ทำและ ไม่ทำ พอๆ กัน	ไม่ ค่อย ได้ทำ	ไม่เคย ทำเลย
39	ฉันยกเลิกนัดกับเพื่อนเพื่อใช้เวลาในการคิดหาทางแก้ปัญหา					
40	จากประสบการณ์ที่ผ่านมาทำให้ฉันปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงตนเอง					
41	ฉันหาทางผ่อนคลายความเครียด เช่น ฟังเพลง อ่านหนังสือ ดูโทรทัศน์ เล่นดนตรี เดินห้างสรรพสินค้า ดูของสวยๆ งามๆ					
42	ฉันขอคำปรึกษาจากผู้ที่มีความรู้ หรือผู้เชี่ยวชาญในเรื่องนั้นๆ					
43	ฉันหมดความพยายามที่จะทำอะไรต่อไป					
44	ฉันคิดว่าฉันมีความสามารถไม่พอ ฉันไม่เหมาะสมกับงานนั้น					
45	ฉันพิจารณาดูว่า ฉันกำลังทำอะไร และทำไมจึงทำ					
46	ฉันรอเพื่อทำให้สงบก่อนจึงลงมือแก้ปัญหา					
47	ฉันออกกำลังกายเพื่อคลายเครียด					
48	ฉันพยายามบอกตัวเองว่าเหตุการณ์นี้ไม่ได้เกิดขึ้นจริง					
49	ฉันเก็บความรู้สึกต่างๆ ไว้คนเดียว					
50	ฉันกังวลกับปัญหาที่เกิดขึ้นจนคิดอะไรไม่ออก					
51	ฉันยอมรับปัญหาที่เกิดขึ้น และพยายามมองชีวิตให้สดใสเบิกบาน					
52	ฉันปรับปรุงความสัมพันธ์ของฉันกับผู้อื่น					
53	ฉันกินหรือดื่มต่างไปจากปกติเพื่อระบายความรู้สึก					
54	ฉันรู้สึกไม่สบาย ต้องลาป่วยเมื่อมีปัญหา					

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล นางสาวพิชญา วัฒนวิฑูกร
วัน เดือน ปี เกิด 9 พฤษภาคม 2529
สถานที่เกิด กรุงเทพมหานคร
วุฒิการศึกษา บริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาการตลาด
คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาสุขภาพจิต ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2561

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY